

การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในประเทศไทยของชาวเมียนมา
หลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาอาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม
คณะอาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2563

**MYANMAR SMUGGLERS IN THAILAND AFTER THE OPENING OF
ASEAN COMMUNITY (AC)**

BY

POLICE CAPTAIN ANUCHIT BUNYARIN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT

OF THE REQUIREMENTS FOR

THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION

IN CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE ADMINISTRATION

FACULTY CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE ADMINISTRATION

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

ACEDAMIC YEAR 2020

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในประเทศไทยของชาวเมียนมา
หลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน

โดย

ร้อยตำรวจเอก อนุชิต บุญรินทร์

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2563

ผศ.พ.ต.ท.ดร.เสกสรรค์ เครือคำ
ประธานกรรมการ

ผศ.พ.ต.ท.ดร.สฤณี สืบพงษ์ศิริ
กรรมการ

ผศ.ร.ต.อ.ดร.จอมเดช ตริเมฆ
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาตร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
3 สิงหาคม 2563

Thesis entitled

**MYANMAR SMUGGLERS IN THAILAND AFTER THE OPENING OF ASEAN
COMMUNITY (AC)**

by

POLICE CAPTAIN ANUCHIT BUNYARIN

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Public Administration in Criminology and Criminal Justice

Rangsit University
Academic Year 2020

Asst.Prof.Pol.Lt.Col.Seksan Khruakhum,Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Asst.Prof.Pol.Lt.Col.Sarit Suebongsiri, Ph.D.
Member

Asst.Prof.Pol.Capt.Jomdet Trimek, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plt.Off. Vanee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

August 3, 2020

กิตติกรรมประกาศ

ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งคอยให้ความรู้ คำปรึกษา และแนะนำในการวิจัยฉบับนี้ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งยังคอยชี้แนะแนวทางเพื่อให้ได้งานวิจัยที่สมบูรณ์ และขอขอบพระคุณคณะอาจารย์ ท่านวิทยากร ในคณะอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรมที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในคณะที่ท่านที่คอยอำนวยความสะดวกให้ความช่วยเหลืออยู่เสมอ

วิจัยฉบับนี้คงไม่อาจสมบูรณ์ได้ หากขาดความกรุณาจากผู้ให้ข้อมูลที่เสียสละเวลาส่วนตัว ค้นคว้าหาข้อมูลและให้สัมภาษณ์เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานที่สมบูรณ์และได้ประโยชน์สูงสุด จึงขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านมา ณ ที่นี้

ในท้ายที่สุดนี้ ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้คอยอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้รู้จักหาความรู้เป็นสมบัติ ขอขอบคุณภรรยาและบุตรอันเป็นที่รักที่คอยอยู่เคียงข้างและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา ซึ่งผู้วิจัยขอมอบคุณงามความดีและประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้แก่ผู้มีพระคุณท่าน

ร้อยตำรวจเอก อนุชิต บุญรินทร์
ผู้วิจัย

5808541 : ร้อยตำรวจเอก อนุชิต บุญรินทร์
 ชื่อวิทยานิพนธ์ : การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในประเทศไทยของชาวเมียนมา
 หลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน
 หลักสูตร : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษาและ
 การบริหารงานยุติธรรม
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ร.ต.อ.ดร.จอมเดช ศรีเมฆ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน 2) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน 3) เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาในประเทศไทย ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ป้องกันปราบปรามการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย 2) หน่วยงาน บริษัท องค์กร หรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับชาวเมียนมา และ 3) ชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และถูกกฎหมายทั้งก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 13 ราย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียนมีความแตกต่างกัน โดยหลังการเปิดประชาคมอาเซียนปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมาลดน้อยลงอย่างมาก 2) สาเหตุที่ชาวเมียนมาลักลอบเข้ามายังประเทศไทย มีสาเหตุส่วนใหญ่มาจาก 2.1) ความต้องการได้อัตราค่าจ้างที่สูงกว่า 2.2) ภาวะไร้การจ้างงานในประเทศเมียนมา 2.3) ภัยสงครามและการเมือง 2.4) การลักลอบเข้ามาไทยทำได้โดยง่าย และ 2.5) ไม่เกรงกลัวบทลงโทษกฎหมายไทย และ 2.6) กระบวนการขออนุญาตทำงานในต่างประเทศมีความยุ่งยากและค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งสาเหตุก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน ยังคงไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมือง มีการนำกลไกเกี่ยวกับการกฎหมายการจ้างแรงงานต่างด้าวมาบังคับใช้ ซึ่งสามารถแก้ต้นเหตุที่ทำให้ชาวเมียนมาตัดสินใจลักลอบเข้ามายังประเทศไทย

(วิทยานิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 102 หน้า)

คำสำคัญ: ลักลอบเข้าเมือง, ชาวเมียนมา, ประชาคมอาเซียน

5808541 : Police Captain Anuchit Bunyarin
 Thesis Title : Myanmar smugglers in Thailand after the opening of Asean community (AC)
 Program : Master of Public Administration in Criminology and Criminal Justice Administration
 Thesis Advisor : Asst.Prof.Pol.Capt.Jomdet Trimek, Ph.D.

Abstract

This research aimed 1) to study current situations of Myanmar smugglers in Thailand before and after the opening of ASEAN Community, 2) to analyze causes of their smuggling before and after the opening of ASEAN Community, and 3) to propose solutions to the problems of Myanmar smugglers in Thailand. This study employed qualitative research methods. Data were obtained through in-depth interviews with 13 key informants from three groups: 1) officials whose work was related to the prevention of smuggling, 2) institutions, companies, and public and private agencies who worked closely with Myanmar migrants, and 3) Myanmar smugglers who were currently legal or illegal migrant workers entering Thailand before and after the opening of ASEAN Community. This research found that the situations of Myanmar smugglers in Thailand before and after the opening of ASEAN Community were different. After the opening of ASEAN Community, the numbers of Myanmar smugglers in Thailand decreased sharply. In addition, there were five major causes of Myanmar smugglers in Thailand including the need for a higher wage than they earned in Myanmar, a high unemployment rate in Myanmar, continuous political conflicts and wars in Myanmar, environments ripe for smuggling, Thai unrestricted immigration law and punishment, and a costly work permit application process. These five causes were not different before and after the opening of ASEAN Community. The effective solution was the enactment of employment for migrant workers. In the long term, Thai government and both public and private agencies, who worked closely with smuggling and illegal migrant workers should work together and have a strong law enforcement in order to continually prevent smuggling.

(Total 102 pages)

Keywords: Smuggling, Myanmar, ASEAN Community

Student's Signature Thesis Advisor's Signature

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูป	ซ
บทที่ 1	
บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.3 คำถามของการวิจัย	8
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	8
1.5 นิยามศัพท์	9
บทที่ 2	
ทบทวนวรรณกรรม	11
2.1 ประชาคมอาเซียน	11
2.2 ประเทศเมียนมา	16
2.3 ระเบียบ คำสั่ง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบเข้าเมือง	19
2.4 แนวคิดและทฤษฎีทางอาชญวิทยาที่เกี่ยวข้อง	21
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
ระเบียบวิธีวิจัย	31
3.1 วิธีการศึกษา	31
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
3.3 เครื่องมือในการวิจัย	33
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4	
ผลการวิจัยและอภิปรายผล	35
4.1 ผลการวิจัย	35
4.2 อภิปรายผล	60
บทที่ 5	
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	64
6.1 สรุปผลการวิจัย	64
6.2 ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	74
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ 1	75
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ 2	78
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ 3	82
ภาคผนวก ง ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 11)	84
ภาคผนวก จ แนวทางการปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายฯ	86
ภาคผนวก ฉ พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ข คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 33/2560	96
ภาคผนวก ข กระบวนการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าว	98
ประวัติผู้วิจัย	102

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	สถิตินักท่องเที่ยวเค็ดขาด จำแนกตามสัญชาติ ประจำปีงบประมาณ 2552 – 2559	4
4.2	สถิติการเดินทางเข้า - ออกราชอาณาจักรไทย ของชาวเมียนมา โดยใช้บัตรผ่านแดนชั่วคราวตั้งแต่ เดือน ม.ค.2557 - พ.ย.2562	38
4.3	สถิติการเดินทางเข้า - ออกราชอาณาจักรไทย ของชาวเมียนมา โดยใช้หนังสือเดินทาง (กลุ่มประเทศอาเซียน) ตั้งแต่ เดือน ม.ค.2557 - พ.ย. 2562 แยกตาม 10 กลุ่มประเทศอาเซียน	40
4.4	สถิติการเดินทางเข้า - ออก ราชอาณาจักรไทย ของสัญชาติเมียนมา ตั้งแต่ เดือน ม.ค.2557 - พ.ย.2562 (แบ่งตามลักษณะการขออนุญาต)	41
4.5	สถิติผลการจับกุมชาวเมียนมาในฐานความผิด เป็นบุคคลต่างด้าวเดินทางเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งประเทศ (จำนวนราย)	46
4.6	สถิติการจับกุมฐานความผิดอยู่ในราชอาณาจักรเกิดกำหนดอนุญาตทั้งประเทศ	48

สารบัญรูป

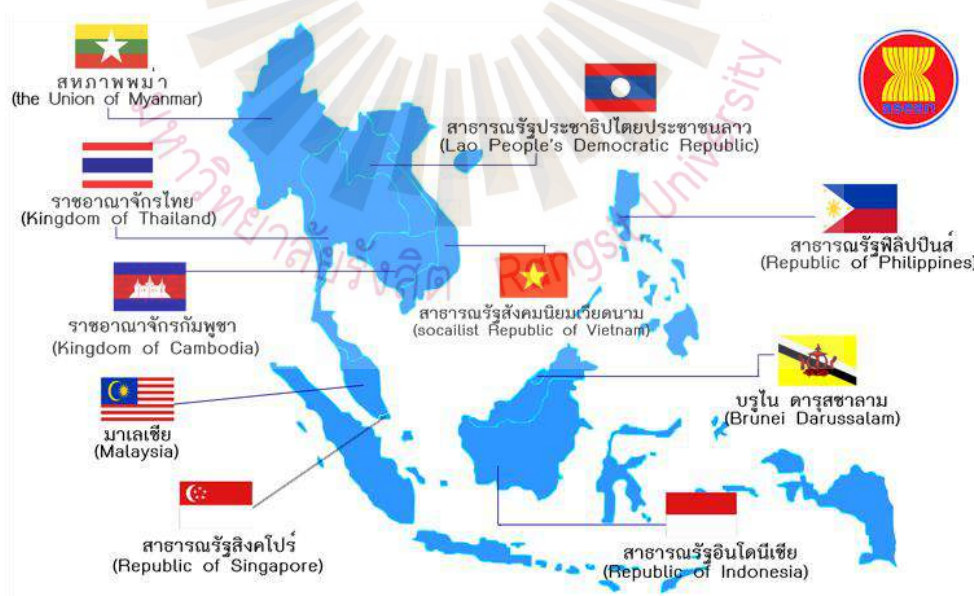
รูปที่	หน้า
1.1 แผนที่ประเทศในกลุ่มสมาชิกประชาคมอาเซียน	1
1.2 แนวชายแดนติดต่อของประเทศไทย	6
1.3 อัตรารายได้เฉลี่ยต่อคน/เดือน ของประเทศในกลุ่มอาเซียนในปี พ.ศ.2561	7
1.4 ลำดับการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนของกลุ่มประเทศสมาชิก	12
1.5 ตราสัญลักษณ์อาเซียน	12
1.6 แผนที่ภูมิประเทศเมียนมา	16
1.7 แผนที่ 7 เขต 7 รัฐ ของประเทศเมียนมา	18
4.8 แผนภูมิปริมาณชาวเมียนมาที่เดินทางเข้าออกประเทศไทยโดยให้หนังสือเดินทาง	39
4.9 แผนที่แนวพรมแดนติดต่อประเทศไทย – ประเทศเมียนมา	43
4.10 กราฟแสดงสถิติผลการจับกุมชาวเมียนมาร์ในฐานความผิดเป็นบุคคลต่างด้าวเดินทางเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาต (ทั้งประเทศ)	46
4.11 กราฟแสดงผลการจับกุมชาวเมียนมาในฐานความผิดอยู่ในราชอาณาจักรเกินกำหนด	48
4.12 เปรียบเทียบอัตราค่าแรงในกลุ่มประเทศอาเซียน ในปี พ.ศ.2562	51
4.13 พื้นที่อำเภอแม่ฟ้าหลวง และอำเภอแม่สาย	53
4.14 พื้นที่อำเภอเชียงดาว อำเภอฝาง และอำเภอแม่สาย	53
4.15 พื้นที่แม่น้ำปาย	54
4.16 พื้นที่อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่สอด และอำเภออุ้มผาง	54
4.17 พื้นที่อำเภอสังขละบุรี และอำเภอไทรโยค	55
4.18 พื้นที่แม่น้ำกระบุรี และช่องแคบระนอง	56

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จุดเริ่มต้นในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) เกิดขึ้นจากความเห็นพ้องกันในการร่วมมือของกลุ่มประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ประกอบไปด้วย ประเทศไทย เมียนมา ลาว กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ และ เวียดนาม ซึ่งล้วนอยู่ในกลุ่มประเทศใกล้ชิด และมีความสัมพันธ์กันมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดแนวความคิดด้านความร่วมมือในกลุ่มประเทศเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับประเทศในกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN)

รูปที่ 1.1 แผนที่ประเทศในกลุ่มสมาชิกประชาคมอาเซียน

ที่มา : พรรณไม้ไทย, 2558

การรวมกลุ่มของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) นั้น มีวัตถุประสงค์หลัก อันเป็นความมุ่งหมายของการรวมกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ 1) เพื่อสร้างความร่วมมือและความช่วยเหลือในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี 2) เพื่อสร้างสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค 3) เพื่อสร้างความเจริญในด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม 4) เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี 5) เพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านการศึกษา 6) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมถึงการขนส่งและคมนาคม และ 7) เพื่อส่งเสริมความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอก (กระทรวงการต่างประเทศ กรมอาเซียน, 2560) โดยจุดเริ่มต้นที่เป็นรูปธรรมที่นำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว เกิดขึ้นในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 14 ในเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 ณ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้นำอาเซียนได้รับรองปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556) ประกอบไปด้วย

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community - APSC) มุ่งให้ประเทศกลุ่มสมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แก้ไขปัญหาระหว่างกันโดยสันติวิธี มีเสถียรภาพและความมั่นคงรอบด้าน เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของเหล่าประชาชน

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) มุ่งเน้นให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน เพื่อให้ประเทศสมาชิกสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้อย่างทัดเทียม

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community - ASCC) มุ่งหวังให้ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีความมั่นคงทางสังคม มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และมีสังคมแบบเอื้ออาทร โดยจะมีแผนงานสร้างความร่วมมือ 6 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, ด้านการคุ้มครองและสวัสดิการสังคม, ด้านสิทธิและความยุติธรรมทางสังคม, ด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม, ด้านการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน และด้านการลดช่องว่างทางการพัฒนา (กระทรวงการต่างประเทศ, 2556)

จะเห็นได้ว่าเมื่อกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มารวมตัวกัน มีการกำหนดทิศทางในความร่วมมือเพื่อสร้างประโยชน์ร่วมกัน จึงทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายประการต่อประเทศในกลุ่มสมาชิก และหลายประเทศต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น นอกจากผลดีที่จะเกิดขึ้นแล้ว ย่อมต้องมีผลเสียหรือผลกระทบที่จะตามมา ซึ่งผลกระทบของ

ประชาคมอาเซียนต่อประเทศไทย (ประภัศร์ เทพชาติ, 2556) ในแต่ละประชาคมทั้ง 3 เสาหลักที่จะเกิดขึ้น ดังนี้

1) ในด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC) ในผลกระทบเชิงบวกคือความร่วมมือในอาเซียนในการส่งเสริมประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนจะเพิ่มมากขึ้น ส่วนผลกระทบเชิงลบนั้นคือปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจะเพิ่มสูงขึ้น และจะโยงไปถึงปัญหาการค้ามนุษย์ การกดขี่แรงงานต่างด้าว และการย้ายถิ่นฐานของคนในภูมิภาค

2) ในด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) มีผลกระทบเชิงบวกคือตลาดทางเศรษฐกิจจะขยายตัวใหญ่ขึ้น แต่ผลกระทบเชิงลบที่ตามมาก็คือการแข่งขันเพื่อชิงพื้นที่ทางเศรษฐกิจ เป็นแย่งกันเป็นศูนย์กลางของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน

3) ในด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) ซึ่งให้ความสำคัญในด้านการพัฒนามนุษย์ การคุ้มครองสิทธิ และด้านสิ่งแวดล้อม จะเกิดผลกระทบเชิงบวกในการเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ มีการคุ้มครองและสวัสดิการที่ดีขึ้น เพิ่มขีดความสามารถในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ในส่วนของผลกระทบเชิงลบนั้น ประเทศไทยจะต้องมีปรับตัวพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างรวดเร็วเพื่อแข่งขัน ปัญหาด้านการละเมิดสิทธิที่เพิ่มขึ้น รวมไปถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะปัญหามลพิษจากของเสียข้ามแดน

จะเห็นได้ว่าเมื่อเพิ่มการปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้เพิ่มมากขึ้น ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่จะตามมาก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วในด้านอาชญากรรมซึ่งกระทำโดยชาวต่างชาติหรือชาวต่างด้าวสัญชาติอื่น ที่เข้ามากระทำความผิดในประเทศไทยมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือชาวต่างด้าวสัญชาติเมียนมา

ตารางที่ 1.1 สถิตินักโทษเด็ดขาด จำแนกตามสัญชาติ ประจำปีงบประมาณ 2552 – 2559

สัญชาติ	จำนวนนักโทษเด็ดขาด (ราย)							
	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559
เมียนมา	3,494	3,583	2,944	3,119	3,122	2,866	2,096	4,729
ลาว	2,529	3,069	2,201	2,348	2,482	2,779	3,027	3,607
กัมพูชา	1,986	1,749	1,811	2,207	2,435	1,729	1,661	2,756
มาเลเซีย	274	444	356	321	327	305	325	393
สิงคโปร์	120	117	95	77	79	58	51	50
เวียดนาม	144	102	118	146	143	138	125	292

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ ศูนย์เทคโนโลยี, 2560

จากสถิติจำนวนนักโทษเด็ดขาดข้างต้น จะเห็นได้ว่าชาวต่างด้าวสัญชาติเมียนมาถูกจับกุมคุมขังอยู่ในประเทศไทยมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของนักโทษชาวต่างด้าว ซึ่งในส่วนใหญ่เป็นนักโทษที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและอาชญากรรมที่เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินแต่มีค่าใช้จ่ายเท่านั้น ปัญหาอาชญากรรมที่ชาวเมียนมากระทำความผิดในประเทศไทยมากที่สุดส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และการทำงาน โดยผิดกฎหมาย

จึงเป็นที่น่าสนใจว่า อาชญากรรมที่เกิดระหว่างประเทศ 2 ประเทศ หรือเกิดจากชาวต่างด้าวเมื่อเข้าสู่ประเทศอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบ ในอดีตและปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมดังกล่าวแตกต่างกันหรือไม่ และเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ซึ่งมีความน่าสนใจในการศึกษาปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา เนื่องจากเป็นอาชญากรรมที่มีสถิติสูงสุดที่กระทำโดยชาวต่างด้าว ทั้งในบริบทของการเป็นประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนด้วยกัน และจะเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยปัจจัยที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว มีดังนี้

1) ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นปัญหาอาชญากรรมที่เป็นภัยคุกคามในด้านความมั่นคงของชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการป้องกัน บริหาร จัดการ ของประเทศ เพื่อมิให้บุคคลภายนอกล่วงล้ำอำนาจอธิปไตยในดินแดน หากประเทศไม่มีมาตรการที่เข้มแข็ง การหลั่งไหลเข้ามาโดยผิดกฎหมายของชาวต่างด้าว จะสร้างปัญหาหลายประการให้กับประเทศ เช่น อาชญากรรมที่ไม่สามารถระงับตัวได้เนื่องจากไม่มีฐานข้อมูล ปัญหาการแย่งงาน แย่งอาชีพ ปัญหาการแพร่ระบาดของโรค ปัญหาด้านสุขอนามัย เป็นต้น

2) ประเทศเมียนมา และประเทศไทย ต่างก็เป็นประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน ซึ่งเมื่อเข้าร่วมประชาคมอาเซียนก็ต้องดำเนินการตามแผนงานในด้านต่าง ๆ ทั้ง 3 เสาหลัก โดยปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นอีกปัญหาที่ต้องมีการแก้ไขให้เป็นไปตามแนวทางประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community - APSC) และยังคงไม่ขัดหรือแย้งกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ประเทศกลุ่มสมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แก้ไขปัญหาระหว่างกันโดยสันติวิธี

3) ประเทศเมียนมามีความสัมพันธ์ด้านความร่วมมือเกี่ยวข้องกับประเทศไทย หลายๆ ด้าน เช่น ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-Region Economic Cooperation: GMS-EC) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี เจ้าพระยา แม่โขง (Ayeyawady Chao Phraya Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) ซึ่งเสถียรภาพความมั่นคงและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเมียนมาย่อมส่งผลต่อประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559) ซึ่งการแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา จะต้องไม่กระทบต่อความสัมพันธ์อันดีของทั้ง 2 ประเทศ

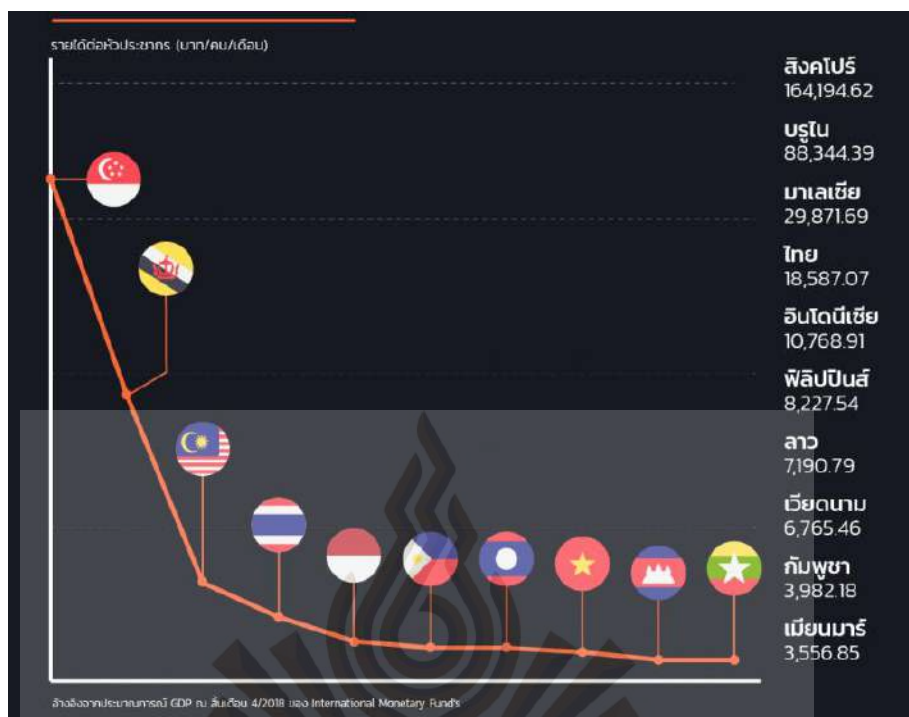
4) ในด้านลักษณะภูมิประเทศเมียนมาซึ่งมีพรมแดนติดกับประเทศไทย โดยมีแนวชายแดนทอดยาวตั้งแต่จังหวัดระนอง ยาวขึ้นไปทางตอนเหนือของประเทศไทยตามแนวสันเขาตะนาวศรี สันเขาถนนธงชัย สันเขาแดนลาว ไปจรดแม่น้ำโขงถึงอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นพรมแดนภูเขามียาระยะทางประมาณ 2,400 กิโลเมตร ซึ่งมีแนวชายแดนยาวมากที่สุดเมื่อเทียบกับแนวชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านอย่าง ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย กับประเทศไทย ทำให้มีช่องทางในการลักลอบเข้ามายังประเทศไทยได้หลายช่องทาง

รูปที่ 1.2 แนวชายแดนติดต่อของประเทศไทย

ที่มา : โอเคเนชั่นบล็อก, 2554

5) ในด้านความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจของทั้งประเทศไทยและประเทศเมียนมา โดยประเทศเมียนมาจัดอยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ยังคงรายได้ต่อคนต่ำกว่า เมื่อเทียบกับประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นเดียวกัน ซึ่งในปี พ.ศ.2561 จากการสำรวจรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชากรในกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 4 ประชากรมีรายได้ต่อเดือน 18,587.07 บาท ต่อ 1 คน แต่ประเทศเมียนมา ประชากรมีรายได้ต่อเดือนต่อคน เพียง 3,556.85 บาท ซึ่งน้อยกว่าประเทศไทยถึงประมาณ 5 เท่า และมีรายได้ต่อเดือนต่อคนต่ำที่สุดในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน

รูปที่ 1.3 อัตรารายได้เฉลี่ยต่อคน/เดือน ของประเทศในกลุ่มอาเซียนในปี พ.ศ.2561
ที่มา : ลงทุนศาสตร์, 2561

การศึกษาปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา จึงมีความสำคัญและเป็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อประเทศไทยและประเทศเมียนมาก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเต็มตัวแล้ว ในประเด็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาดังกล่าวจึงมีความน่าสนใจว่า การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของทั้ง 2 ประเทศ และส่งผลอย่างไรกับสภาพปัญหาดังกล่าว และสภาพปัญหาดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงหรือถูกแก้ไขหรือไม่ แล้วจะมีแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมอย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ในประเทศไทย ก่อนและหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน

1.2.3 เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาในประเทศไทย

1.3 คำถามของการวิจัย

1.3.1 สภาพปัญหาเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา เข้ามายังประเทศไทย ก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน มีอย่างไร และหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียนมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

1.3.2 สาเหตุที่ชาวเมียนมาลักลอบเข้ามายังประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย มีสาเหตุมาจากอะไร และหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียนมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

1.3.3 มีแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาอย่างไร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัย เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ การเก็บรวบรวมทางสถิติและการสัมภาษณ์บุคคลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเก็บข้อมูลทางด้านสถิติ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามการกระทำความผิดในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย หน่วยงาน องค์กร บริษัทหรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับชาวเมียนมา และผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายสัญชาติเมียนมา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

การศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัย และความเห็นทางกฎหมาย (Documentary Research) หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องในทางอาญาซึ่งเกี่ยวกับการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นชาวต่างชาติที่เข้ามากระทำความผิดในประเทศไทยในฐานความผิดเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย หรือการดำเนินการทางมาตรการระหว่างประเทศไทยและประเทศเมียนมา

การสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) โดยแบ่งผู้รับการสัมภาษณ์เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย 2) หน่วยงาน องค์กร บริษัท หรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับชาวเมียนมา และ 3) ผู้กระทำความผิดฐานลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายสัญชาติเมียนมา โดยมีการสัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่มเพื่อเข้าถึงรูปแบบสภาพปัญหา สาเหตุ ปัจจัยและแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม ทั้งนำมาวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงหลังจากการเปิดเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติ (Statistics Data) โดยรวบรวมข้อมูลสถิติการเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมา สถิติการจับกุมชาวเมียนมาในฐานความผิดการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สถิติแหล่งพักพิงและจำนวนของชาวเมียนมาในประเทศไทย โดยนำข้อมูลทางสถิติทั้งก่อนและหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียนมาเปรียบเทียบเพื่อวิเคราะห์ถึงความเปลี่ยนแปลงหลังจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.5 นิยามศัพท์

ชาวเมียนมา หมายถึง บุคคลซึ่งมีสัญชาติเมียนมา ที่มีอยู่ถิ่นที่อยู่ในรัฐ (ยะไข่ กะฉิ่น กะเหรี่ยง กะยา มอญ ชิน ฉาน) หรือ เขตการปกครอง (อิรวดี พะโค มาเกว มัณฑะเลย์ สะกาย ตะนาวศรี ย่างกุ้ง) ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย หมายถึง ชาวต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นการกระทำความผิดฐาน “เป็นบุคคลต่างด้าวเดินทางเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต” ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 (ราชกิจจานุเบกษา, 2522)

มาตรา 11 บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทาง ด้านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือห้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 12 ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

(1) ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้อง และยังไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง เช่นว่านั้น จากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ หรือจากกระทรวงการต่างประเทศ เว้นแต่กรณีที่ไม่ต้องมีการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวบางประเภทเป็นกรณีพิเศษ

ช่องทางธรรมชาติ หมายถึง ช่องทางบริเวณชายแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งมีได้ถูกกำหนดให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว หรือจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า และไม่ได้รับอนุญาตให้เป็นจุดผ่านแดนโดยถูกต้องตามกฎหมาย

ประชาคมอาเซียน หมายถึง กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย บรูไน เวียดนาม เมียนมา ลาว และ กัมพูชา ซึ่งได้ร่วมปฏิญญาจัดตั้งกลุ่มเพื่อส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่มประเทศสมาชิกตามแนวทาง 3 เสาหลักแห่งการพัฒนา

เจ้าของกิจการ หมายถึง บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอกชน หรือบุคคล ที่ได้ทำการจ้างงานชาวต่างด้าวสัญชาติเมียนมาไว้เป็นแรงงานต่างด้าว

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1.6.1 ได้ทราบถึงสภาพปัญหาของการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาเข้ามายังประเทศไทย ทั้งก่อนและหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน

1.6.2 ได้ทราบถึงสาเหตุของการลักลอบเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมาโดยผิดกฎหมาย และความแตกต่างก่อนและหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน

1.6.3 ได้ทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ในสภาวะปัจจุบันหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

เนื่องด้วยการเปิดประชาคมอาเซียนของกลุ่มประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ หรือกล่าวคือ การเปิดรับการเปลี่ยนแปลงในทางที่มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศสมาชิก ซึ่งการเปลี่ยนแปลง ลักษณะดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางสังคมที่รองรับการขยายตัวทั้ง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อจะนำมาใช้เป็นแนวทางการศึกษาค้นคว้างานวิจัยเรื่องนี้ให้สำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้โดยมี แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพสังคม รูปแบบอาชญากรรม ทฤษฎีอาชญากรรมและการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

2.1 ประชาคมอาเซียน

2.1.1 แนวความคิดในรวมกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN)

เนื่องด้วยสถานการณ์ของโลกในยุคสงครามเย็น (พ.ศ.2490-2534) ซึ่งเป็นการต่อสู้กันทางอุดมการณ์ระหว่างประเทศฝ่ายสังคมนิยมและประเทศฝ่ายเสรีนิยม มีการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์และการแทรกแซงทางการเมืองในหลายประเทศ ทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความตื่นตัวกับภัยอันตรายโดยรอบ ซึ่งสถานะเช่นนั้นเป็นการกระตุ้นให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีแนวความคิดในการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างเสถียรภาพในหลายด้าน จึงมีการจัดตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) ขึ้นในปี พ.ศ.2510 โดย ASEAN ก่อตั้งขึ้นจากปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) หรือปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration) โดยความร่วมมือของ 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2510 ณ วังสราญรมย์ กรุงเทพมหานคร และในปีต่อๆ มาประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เข้าร่วมเพิ่มเติม อีกจำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ บรูไน เวียดนาม ลาว เมียนมา และกัมพูชา ตามลำดับ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2556)

รูปที่ 1.4 ลำดับการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนของกลุ่มประเทศสมาชิก
ที่มา : จดหมายข่าวรัฐบาลเพื่อประชาชน, 2559

2.1.2 สัญลักษณ์ประจำอาเซียน

สัญลักษณ์ของอาเซียน คือ รูปรวงข้าวสีเหลืองบนพื้นสีแดงล้อมรอบด้วยวงกลมสีขาว และสีน้ำเงิน และมีตัวอักษรคำว่า "Asean" สีน้ำเงิน อยู่ใต้ภาพรวงข้าวโดยสัญลักษณ์และสี ดังกล่าวมีความหมาย ดังนี้

รูปที่ 1.5 ตราสัญลักษณ์ของอาเซียน
ที่มา: กรมอาเซียน กลุ่มงานนโยบาย, 2555

- 1) รวงข้าว 10 รวง หมายถึง ประเทศสมาชิก 10 ประเทศ
- 2) สีเหลือง หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง
- 3) สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญและการมีพลวัติ

4) สีขาว	หมายถึง	ความบริสุทธิ์
5) สีน้ำเงิน	หมายถึง	สันติภาพและความมั่นคง

2.1.3 วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)

ปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) หรือปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration) ได้ระบุถึงเป้าหมายและจุดประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไว้ดังนี้

- 1) เพื่อเร่งรัดความเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าของสังคมและการพัฒนาทางวัฒนธรรมในภูมิภาค
- 2) เพื่อเสริมสร้างสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค ให้ความเคารพในความยุติธรรมและยึดมั่นตามกฎบัตรสหประชาชาติ
- 3) เพื่อส่งเสริมความร่วมมืออย่างจริงจังในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึง วิทยาศาสตร์และการบริหาร
- 4) เพื่อร่วมมือกันในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการขยายตลาดการค้า ตลอดจนการปรับปรุง ระบบการขนส่งและคมนาคม
- 5) เพื่อส่งเสริมการศึกษา
- 6) เพื่อคงไว้ซึ่งความร่วมมือที่มีประโยชน์กับองค์การระหว่างประเทศและองค์การส่วนภูมิภาค

2.1.4 หลักการพื้นฐานของความร่วมมืออาเซียน

การรวมกลุ่มกันของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หลังจากมีการวางวัตถุประสงค์ร่วมกันแล้ว เพื่อเป็นหลักการในการปฏิบัติต่อกลุ่มประเทศสมาชิกด้วยกัน เพื่อให้การดำเนินความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน และเพื่อป้องกันความขัดแย้งระหว่างประเทศ กลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ จึงต้องยอมรับในหลักการพื้นฐานตามสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia : TAC) (กระทรวงการต่างประเทศ, 2555) ซึ่งได้กำหนดหลักการพื้นฐาน เป็นแนวทาง 6 ข้อ ดังนี้

- 1) ให้ความเคารพในเอกราช อธิปไตย ความเท่าเทียม และเอกสิทธิ์
ประจำชาติทุกชาติ
- 2) ปราศจากการแทรกแซงสิทธิแห่งรัฐ โฉนดสัมอำนาจอธิปไตย หรือ
บีบบังคับ
- 3) ไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน
- 4) ระวังความแตกต่างหรือข้อพิพาทโดยสันติวิธี
- 5) ไม่ใช้การขู่บังคับหรือการใช้กำลัง
- 6) ให้ความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสมาชิก

2.1.5 กฎบัตรอาเซียน

ภายใต้ความร่วมมือของอาเซียนและการอยู่ร่วมกันของประเทศสมาชิก ต้องมี
การกำหนดกรอบหรือโครงสร้างองค์กร เพื่อรองรับภารกิจและพันธกิจ จึงต้องมีการร่างกรอบ
กฎหมาย กติกาที่ชัดเจน เพื่อให้ประเทศในอาเซียนดำเนินตาม หรือที่เรียกว่า กฎบัตรอาเซียน ซึ่ง
เปรียบเสมือนได้กับธรรมนูญของประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ที่เป็นกฎให้อยู่ร่วมกันเป็นหนึ่ง
เดียว โดยกฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ ในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2551 ซึ่งบัญญัติให้พื้นฐานแก่
อาเซียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นพื้นฐานในโครงสร้างให้แก่ประชาคมอาเซียน โดยต้องมีกฎเกณฑ์
กติกาที่ชัดเจนและมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People - centered ASEAN) (กรมอาเซียน กลุ่มงาน
นโยบาย, 2555) ซึ่งมีหลักการ คือ การเคารพในเอกราช อธิปไตยของประเทศสมาชิก ความ
รับผิดชอบร่วมกันในการเพิ่มพูนสันติภาพ ความมั่นคง และความมั่งคั่ง การไม่ใช้กำลังรุกราน ข่มขู่
การระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธี การไม่แทรกแซงกิจการภายในประเทศ การเคารพเสรีภาพขั้น
พื้นฐานและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การเคารพในวัฒนธรรมและความแตกต่างของประชาชนใน
อาเซียน การยึดมั่นในกฎการค้าพหุภาคี เป็นต้น

2.1.6 การจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

เมื่อมีรวมกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนแล้ว เพื่อวางรากฐานการพัฒนาของ
อาเซียนให้มั่นคงและเจริญก้าวหน้าต่อไป กลุ่มผู้นำประเทศในอาเซียนจึงตกลงกันเพื่อจัดตั้ง
ประชาคมอาเซียน เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม อาชญากรรม
ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงมีการวางกรอบแนวทางในการเปลี่ยนแปลง จาก
กลุ่มสมาคมอาเซียน เพื่อก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยประชาคมอาเซียนถือกำหนดขึ้น

เมื่อเดือน ตุลาคม พ.ศ.2546 ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 9 ที่เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งผู้นำประเทศอาเซียน ได้ร่วมกันลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord) เพื่อเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ.2563 และต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 12 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ตกลงให้เร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จในปี พ.ศ.2558

ในการประชุมผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 14 ที่อำเภอชะอำ-หัวหิน ผู้นำอาเซียนได้รับรองปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดตั้ง โดยซึ่งวางกรอบการพัฒนาไว้ 3 ด้าน คือ

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community - APSC) มีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ประเทศสมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แก้ไขปัญหาระหว่างกันโดยสันติวิธีและยึดมั่นในหลักความมั่นคง

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) กำหนดวัตถุประสงค์ให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และมีกำลังความสามารถแข่งขันทางการค้ากับภูมิภาคอื่นได้

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community - ASCC) มีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนในภูมิภาคอยู่ร่วมกันได้อย่างเอื้ออาทร มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน

จากการรับรองปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ให้เป็นไปตาม 3 เสาหลัก ดังกล่าว กลุ่มประเทศสมาชิก ต้องพยายามยกระดับขีดความสามารถประเทศของตนเอง และพัฒนาให้เป็นไปตามกรอบ เพื่อรองรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 (กรมประชาสัมพันธ์, 2554) ซึ่งต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 21 ได้กำหนดให้วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2558 เป็นการเปิดประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการก้าวเข้าสู่การเป็น ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ (กิตติ ประเสริฐสุข, 2557)

2.2 ประเทศเมียนมา

ประเทศเมียนมา หรือ ประเทศพม่า มีชื่อเป็นทางการว่า สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า หรือสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Republic of the Union of Myanmar) ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

2.2.1 ลักษณะภูมิศาสตร์

ประเทศเมียนมา เป็นประเทศที่ใหญ่เป็นอันดับ 40 ของโลก และเป็นประเทศที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ทั้งหมด 676,578 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิศาสตร์ในประเทศ ภาคเหนือมีภูเขาสูง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่ราบสูงสภาพแห้งแล้ง ภาคกลางเป็นที่ราบลุ่มอุดมสมบูรณ์ ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเป็นแนวชายฝั่ง และภาคตะวันตกเป็นหุบเขาและแนวเทือกเขา

แนวพรมแดนของประเทศเมียนมาติดต่อกับหลายประเทศ ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือมีพรมแดนติดต่อกับ บังกลาเทศและอินเดีย ทางทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือมีพรมแดนติดกับทิเบตและจีน ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดต่อกับลาวและไทย และทางทิศตะวันออกเฉียงใต้และใต้ มีแนวชายฝั่งอ่าวเบงกอลและทะเลอันดามัน (สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2563)

รูปที่ 1.6 แผนที่ภูมิประเทศเมียนมา

ที่มา : สุภกร วงษ์พลบ, 2563

2.2.2 การเมืองและการปกครอง

ก่อนปี พ.ศ.2554 ประเทศเมียนมา มีระบบเผด็จการทางทหาร (Military Council) ภายใต้สภาพสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ (State Peace and Development Council-SPDC) โดยมีประธาน SPDC เป็นประมุขของประเทศ และมีนายกรัฐมนตรี เป็นหัวหน้าคณะรัฐบาล ถึงแม้ในปี พ.ศ.2533 ประเทศเมียนมาได้จัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อให้เป็นไปตามระบบประชาธิปไตย แต่กลับไม่ได้รับการยอมรับจากหลายประเทศ เนื่องด้วยการเลือกตั้งครั้งดังกล่าวพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตยของนางออง ซาน ซูจี ชนะการเลือกตั้ง แต่ได้มีการยกเลิกผลการเลือกตั้ง ทำให้คณะรัฐบาลทหารของประเทศเมียนมายังคงกุมอำนาจทางการเมืองไว้เช่นเดิม

ในปี พ.ศ.2558 ประเทศเมียนมาได้มีการจัดการเลือกตั้ง ซึ่งพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตยของนางออง ซาน ซูจี ได้รับคะแนนเลือกตั้งชนะพรรคสหสามัคคีและการพัฒนาของนายพล เต็ง เส่ง อย่างถล่มทลายซึ่งชาวเมียนมาที่ออกมาใช้สิทธิมีถึง 80 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการประชาธิปไตยของประชาชนชาวเมียนมา แต่ถึงแม้จะชนะการเลือกตั้ง นางออง ซาน ซูจี ก็ไม่เป็นรับเลือกเป็นประธานาธิบดี เนื่องจากรัฐธรรมนูญของประเทศเมียนมา กำหนดไว้ว่า ไม่ให้ผู้ซึ่งตำแหน่งประธานาธิบดีมีคู่สมรส หรือเป็นบุตรของชาวต่างชาติ ทำให้นางออง ซาน ซูจี ต้องไปเป็นที่ปรึกษาแห่งรัฐ ซึ่งเป็นตำแหน่งใหม่ที่ตั้งขึ้นมาเป็นพิเศษ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559)

ประเทศเมียนมา ได้มีการแบ่งเขตการปกครอง โดยมีหลักการเกี่ยวกับการแบ่งชาติพันธุ์มาเกี่ยวข้อง (ศูนย์เมียนมาร์ศึกษา, 2560) ได้แก่

1) พื้นที่ที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวเมียนมา จะแบ่งออกเป็น 7 เขตการปกครอง (region) ได้แก่ เขตตะนาวศรี (Tanintharyi), เขตพะโค (Bago), เขตมัณฑะเลย์ (Mandalay), เขตมาเกว (Magway), เขตย่างกุ้ง (Yangon), เขตสะกาย (Sagaing) และเขตอิรวดี (Ayeyarwady)

2) พื้นที่ที่มีประชากรเป็นชนกลุ่มน้อย จะแบ่งออกเป็น 7 รัฐ ได้แก่ รัฐกะฉิ่น (Kachin), รัฐกะยา (Kayah), รัฐกะเหรี่ยง (Kayin), รัฐฉาน (Shan), รัฐชิน (Chin), รัฐมอญ (Mon) และ รัฐยะไข่ (Rakhine)

รูปที่ 1.7 แผนที่ 7 เขต 7 รัฐ ของประเทศเมียนมา
ที่มา : คูอาเซียน, 2563

2.2.3 สภาพเศรษฐกิจของประเทศเมียนมา

โดยพื้นฐานแล้ว ประเทศเมียนมาเป็นประเทศที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ ทั้งที่ดินอุดมไปด้วยแร่สังกะสี ดีบุก มะริด เพชร หยก แหล่งน้ำมันปิโตรเลียม ฝืนป่าอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำหลายสาย ทำให้อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ทั้งการปลูกข้าว ปอ กระจง อ้อย เป็นต้น

ถึงแม้ว่าประเทศเมียนมาจะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ แต่สภาพเศรษฐกิจของประเทศยังไม่ดีเท่าที่ควร ด้วยสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น การขนส่งและคมนาคม ไฟฟ้า น้ำ ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควรเนื่องด้วยสภาพปัญหาขาดแคลนเงินทุนของรัฐบาล และปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศ ทำให้เศรษฐกิจไม่สามารถพัฒนาไปได้ แต่ในปัจจุบันประเทศเมียนมาได้มีความร่วมมือกับหลายประเทศเพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคมขนส่ง การสื่อสาร เพื่อวางรากฐานเศรษฐกิจในอนาคต (สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2563)

2.3 ระเบียบ คำสั่ง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบเข้าเมือง

ในปัจจุบันประเทศไทยยังคงบังคับใช้ พระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าหรือออกนอกราชอาณาจักร โดยแบ่งเป็น 8 หมวด 92 มาตรา ซึ่งกฎหมายดังกล่าว ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และกำหนดกิจการอื่น ตามที่บัญญัติไว้

มาตรา 5 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมกับค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้”

ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่และมีอำนาจบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว โดยหน่วยงานสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และ พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ได้บัญญัติเกี่ยวกับความผิดและบทลงโทษในลักษณะการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายไว้ตามบทบัญญัติและบทลงโทษ ดังนี้

มาตรา 11 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่าสถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา 12 บัญญัติไว้ว่า “ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

(1) ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้อง และยังมีสมบุรณ์อยู่ หรือมีแต่ไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางเช่นว่านั้นจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศหรือจากกระทรวงการต่างประเทศ เว้นแต่กรณีที่ไม่ต้องมีการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวบางประเภทเป็นกรณีพิเศษ”

มาตรา 18 วรรค 2 บัญญัติไว้ว่า “... เพื่อการนี้ บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรต้องยื่นรายการตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ของด่านตรวจคนเข้าเมืองประจำเส้นทางนั้น”

มาตรา 62 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 หรือมาตรา 18 วรรคสองต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

มาตรา 81 ซึ่งกำหนดบทลงโทษไว้ว่า “คนต่างด้าวผู้ใดอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จากบทลงโทษกรณีลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จะมีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืน แต่นอกจากนี้แล้วกฎหมายดังกล่าวก็ยังให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการส่งตัวผู้กระทำผิดออกไปนอกราชอาณาจักร อีกด้วย

มาตรา 54 บัญญัติไว้ว่า “คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้”

ถ้ามีกรณีต้องสอบสวนเพื่อส่งตัวกลับตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา 19 และมาตรา 20 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีคำสั่งให้ส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วในระหว่างรอการส่งกลับ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตให้ไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ใด โดยคนต่างด้าวผู้นั้นต้องมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยต้องมีประกัน หรือมีทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดเป็นเวลานานเท่าใดตามความจำเป็นก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวนี้ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย”

การบังคับใช้มาตรา 54 ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 นี้ ในปี พ.ศ.2541 ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ฉบับที่ 11 (ผนวก ง.) โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่บังคับตามมาตรา 54 เฉพาะที่เกี่ยวกับคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย สัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา เหตุที่ต้องมีการใช้มาตรการผลักดันส่งกลับแก่คนต่างด้าว 3 สัญชาติ ที่กระทำความผิดฐานหลบหนีเข้าเมือง เนื่องจากมีผู้กระทำความผิดจำนวนมาก ซึ่งการบังคับโทษจำคุกแก่คนต่างด้าวเหล่านี้ ทำให้สูญเสียงบประมาณ และไม่เกิดประโยชน์แก่รัฐ จึงหันมาใช้มาตรการผลักดันส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรทดแทน ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงใช้หลักการดังกล่าวอยู่ เห็นได้จาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีหนังสือที่ 0029.132/ว.87 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2558 (ผนวก จ.) ไปยังทุกหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยสั่งการกรณีที่มีการจับกุมคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว หรือกัมพูชา ซึ่งกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ฐานเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้ดำเนินการผลักดันส่งกลับนอกราชอาณาจักรโดยไม่ต้องดำเนินคดี

2.4 แนวคิดและทฤษฎีทางอาชญวิทยาที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 ทฤษฎีอาชญวิทยาของสำนักอาชญวิทยาชิคาโก (The Chicago School of Criminology)

สำนักอาชญวิทยาชิคาโก เป็นที่รู้จักกัน ในด้านการมุ่งศึกษาอาชญวิทยาในแนวนิเวศน์วิทยา หรือที่เรียกกันว่า สำนักนิเวศวิทยา (Ecological School) โดยเน้นศึกษาความไม่เป็นระเบียบหรืออาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคม (Social Disorganization) สำนักอาชญวิทยาชิคาโก ได้เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงรอยต่อระหว่างศตวรรษที่ 19 และ 20 ซึ่งในช่วงดังกล่าวมหานครชิคาโก ประสบปัญหาเกี่ยวกับอัตราอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้น และปัญหาเกี่ยวกับเด็ก เกิดความโกลาหลวุ่นวายขึ้นในช่วงดังกล่าว จึงเกิดความสนใจในปัญหาดังกล่าว ว่าปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุและวิธีจัดการอย่างไร จึงเกิดหลายทฤษฎีเกิดขึ้นตามแนวคิดของสำนักอาชญวิทยาชิคาโก

แนวความคิดของมหาวิทยาลัยชิคาโกต่อปัญหาอาชญากรรม

การศึกษาพฤติกรรมอาชญากรรมในมิติทางสังคมศาสตร์ในสหรัฐอเมริกาได้ริเริ่มโดยนักวิชาการและอาจารย์ในคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยชิคาโก โดยนักวิชาการเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ที่พบเห็นเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของมหานครชิคาโก ซึ่งเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จากด้านอุตสาหกรรม แต่ในขณะเดียวกันกลับพบว่าสภาพทางสังคมเมืองกลับเกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยในทิศทางที่ตรงกันข้าม กล่าวคือ ในขณะที่เศรษฐกิจของเมืองชิคาโกมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่สภาพบ้านเมืองไม่ว่าจะเป็นทางกายภาพ จริยธรรม วัฒนธรรม กลับเกิดความเสื่อมโทรมลง ซึ่งนักวิชาการของมหาวิทยาลัยชิคาโกได้เรียกสภาพสังคมเช่นนี้ว่า สังคมไร้ระเบียบ (Social Disorganization) คำนิยามนี้ได้รับการขนานนาม โดย W.I. Thomas and F. Znaniecki (ค.ศ. 1918) โดยได้ให้คำจำกัดความหมายความว่า “การที่สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่กฎระเบียบของสังคมมีอิทธิพลลดลงต่อการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม” และปรากฏการณ์ตามที่เกิดขึ้นในเมืองชิคาโก สามารถแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงได้หลายประการ เช่น ปัญหาของชุมชน การตายของทารก การเจ็บป่วยของชาวชุมชน พฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคล สติคิดคืออาญา และสภาพเสื่อมโทรมของชุมชน (Traub & Little, 1999)

นักสังคมศาสตร์ในสมัยดังกล่าวมีความสนใจ ในแสวงหาปัญหาและแนวทางในการแก้ไข โดยนักวิชาการของมหาวิทยาลัยชิคาโกในสมัยนั้น มีความพยายามที่จะหาคำอธิบายถึงอิทธิพลของสภาพสังคมไร้ระเบียบที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมและปัญหาอาชญากรรม โดยโนการศึกษาและเก็บข้อมูลนั้น นักสังคมศาสตร์ได้มีการศึกษาและเก็บข้อมูลใน 2 รูปแบบ คือ

1) การศึกษาในระดับจุลภาค (Micro-level Case Study) เป็นการศึกษากรณีเฉพาะของพฤติกรรมอาชญากรรมรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือการเบี่ยงเบนของปัจเจกชน

2) การศึกษาในระดับมหภาค (Macro-level Ecological Study) เป็นการศึกษาในระบบนิเวศวิทยาของปัญหาสังคมและอาชญากรรมในเขตต่าง ๆ ของเมือง ซึ่งการศึกษาในระบบนิเวศนี้เป็นรูปแบบหนึ่งของการศึกษาระดับมหภาค ที่นักวิชาการของมหาวิทยาลัยชิคาโกได้คิดค้นระเบียบวิธีวิจัยขึ้นมาและพัฒนาจนเป็นรูปแบบที่ได้รับการยอมรับต่อมา (Orcutt, 1983)

รูปแบบและวิธีการศึกษาเก็บข้อมูล ของสำนักอาชญาวิทยาชิคาโก

สำนักอาชญาวิทยาชิคาโก มีรูปแบบหรือวิธีการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมของแนวคิดดังกล่าว โดยมีวิธีการหรือรูปแบบในการศึกษา 2 รูปแบบ ดังนี้

1) การศึกษาเป็นกรณีเฉพาะ (Case Study) เป็นการศึกษาข้อมูลในระดับจุลภาคหรือปัจเจกชน จำนวนข้อมูลในการเก็บมีไม่มาก หรือเป็นเพียงเฉพาะราย สามารถแบ่งแยกย่อยได้เป็น 2 ประเภทคือ

1.1) การศึกษาประวัติชีวิต (Life History) เป็นการศึกษาพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรมจากข้อมูลที่มีอยู่แล้ว สภาพความเป็นอยู่ ประวัติของบุคคล การสัมภาษณ์บุคคล เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบของสภาพสังคม ไร่ระเบียบที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคม ตัวอย่างของการศึกษาประเภทนี้ได้แก่ การศึกษาเรื่อง “ชาวนาชาวโปแลนด์ (The Polish Peasant)” ซึ่งทำการศึกษาโดย Thomas and Znaniecki (1927) ที่ใช้ชีวประวัติและเอกสารประกอบอื่นๆ เพื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมและกลไกควบคุมทางสังคมที่มีต่อชาวโปแลนด์ที่อพยพเข้ามาอยู่ในแหล่งชุมชนแออัดของเมืองชิคาโก การศึกษาประวัติชีวิตอีกงานหนึ่งเป็นของ Shaw (1930) ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “นักปล้นคนเมา (Jack-Roller)” โดย Shaw ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษากระบวนการทางสังคมที่เป็นสาเหตุให้บุคคลกลายเป็นคนจรจัด มีความเป็นอยู่อย่างสิ้นหวัง และกลายเป็นบุคคลไร้จุดหมายเมื่อมาใช้ชีวิตอยู่ตามถนนในเขตเสื่อมโทรมของเมือง (Skip Row) และทำมาหาเลี้ยงชีพโดยการปล้นทรัพย์หรือชิงทรัพย์คนเมาสุราในที่นั้น

1.2) การศึกษาประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ในเขตเมือง (Urban Ethnography) เป็นการศึกษาบุคคลและวัฒนธรรมโดยการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตโดยตรง ซึ่งมีวิธีการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตปัจเจกชน โดยไม่ให้นักชมนั้นหรือผู้ถูกคัดเลือกเป็นตัวอย่างวิจัยรู้ตัว โดยผู้ทำการศึกษาจะทำการสังเกต รวบรวมข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับตัวอย่างที่ทำการศึกษา ซึ่งจะ

อาศัยอยู่ในเขตที่แหล่งเสื่อมโทรมของเมืองชิคาโก และทำมาหากินโดยการลัก ฝรั่งหรือปล้น ทรัพย์ ขยายยาเสพติด หรือหลอกลวงผู้อื่น ฯลฯ ตัวอย่างการศึกษาลักษณะนี้ได้แก่ เรื่อง คนจรจัด (The Hobo) ของ Nels (1923)

2) การศึกษาค้นคว้างานวิจัยเชิงนิเวศวิทยา (Ecological Research) เป็นการศึกษา โดยการเก็บข้อมูลระดับมหภาค โดยการนำข้อมูลของปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นมาทำการ วิเคราะห์ เช่น สถิติอาชญากรรม สถิติการรักษาพยาบาล อัตราการตายของทารก สถิติการตายโดย ธรรมชาติหรือผิดธรรมชาติ สถิติผู้แก่ชรา อัตราการว่างงาน ระดับรายได้ประชาชาติ ฯลฯ แล้วนำ ข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาข้อสรุปว่ามีความหมายหรือแนวโน้มไปทิศทางใด แล้วจึง แสวงหาคำตอบว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากสาเหตุใด

1) ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาชิคาโก

1.1) ทฤษฎีการส่งผ่านค่านิยมทางวัฒนธรรม (The Transmission of Cultural Value) ตามแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาชิคาโก เป็นการศึกษาในมิติเกี่ยวกับการส่งผ่าน ค่านิยม ทางวัฒนธรรมจากคนกลุ่มหนึ่งไปยังกลุ่มอื่น ๆ ทั้งเด็กและเยาวชนได้ส่งผ่านค่านิยมในการต่อต้าน สังคม รูปแบบการกระทำผิด รวมทั้งการประกอบอาชญากรรมในรุ่นตนเอง ไปยังเด็กและ เยาวชนอีกรุ่นหนึ่ง

Thomas and Znaniecki (1927) นักสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยชิคาโก ได้ ทำการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพสังคมเมืองที่มีการโยกย้ายถิ่นฐานและผสมผสานทาง วัฒนธรรม โดยศึกษาชาวนาชาวโปแลนด์ที่อพยพมาอยู่ในมหานครชิคาโก ในระยะแรกที่ชาว โปแลนด์อพยพเข้ามาจะไม่มีปัญหาเรื่องพฤติกรรมเบี่ยงเบนของชาวโปแลนด์แต่อย่างใด จนกระทั่ง เมื่อมีบุตรหลานซึ่งเกิดในประเทศสหรัฐแม้ว่าจะมีสัญชาติอเมริกัน แต่ประสบกับปัญหาด้านการ ปรับตัวให้เข้าสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรมต่าง ๆ

Durkheim (1938) นักคิดสังคมวิทยาได้ทำนายเกี่ยวกับกรณีการ ขยายตัวของ เมืองและระบบสังคมอุตสาหกรรมที่รวดเร็วจนเกินไป ก่อให้เกิดการอัดแน่นของประชากร จะเกิด ปัญหาความโกลาหลและไร้ระเบียบ (Chaos) และ สภาพไร้ปกติสถาน (Normlessness) เกิดขึ้น ซึ่ง ระบบการควบคุมที่พังทลายของมหานครชิคาโกถือได้ว่าเป็นตัวอย่างสำหรับการอธิบายเรื่อง รัฐอ นโณมี (Anomic State) สภาพความไร้ระเบียบของเมือง มีที่เด็กวัยรุ่นที่วิ่งแบบวุ่นวายไปตามท้องถนน อย่างไร้ระเบียบ การรวมกลุ่มเป็นแก๊ง (Gangs) ของเยาวชน อัตราการกระทำผิดเพิ่มสูงขึ้น จน เกินจะสามารถควบคุม

ในกลุ่มนักคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการส่งผ่านค่านิยมทางวัฒนธรรม ซึ่งสำนักชิคาโกได้อธิบายถึงการส่งผ่านค่านิยมและรูปแบบการกระทำความคิด ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับค่านิยมและการส่งต่อรูปแบบการกระทำความคิดเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา ซึ่งค่านิยมในการลักลอบเข้ามายังประเทศไทยและรูปแบบที่ลักลอบเข้ามา มีการส่งต่อ แพร่กระจายข้อมูล ไปยังเครือญาติ คนรู้จัก ทำให้มีการเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ จนค่านิยมดังกล่าว กลัปกกลายเป็นเรื่องปกติในสังคมชาวเมียนมา ทั้ง Thomas and Znaniecki (1927) และ Durkheim (1938) ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับการโยกย้ายถิ่นฐานและการขยายตัวของเมือง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม ทั้งด้านความแตกต่างด้านวัฒนธรรม พฤติกรรมเบี่ยงเบน และอาชญากรรม ซึ่งนำไปสู่สังคมไร้ระเบียบ เช่นเดียวกับการลักลอบเข้ามาอยู่ในเมืองไทยของชาวเมียนมา อันเนื่องมาจากสภาพความเจริญและขยายตัวของประเทศเป็นแรงดึงดูด

2) ทฤษฎีนิเวศวิทยา (Ecological Theory)

นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน Park and Burgess (1925) ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก ได้นำกรอบความคิดเกี่ยวกับระบบนิเวศน์ มาวิเคราะห์กับปัญหาอาชญากรรมในมหานครชิคาโก โดยนักสังคมศาสตร์เหล่านี้มองสังคมมนุษย์ในแนวทางเดียวกัน ซึ่งมองสังคมมนุษย์ในแนวทางชีววิทยา ว่าสังคมเป็นระบบการรวมตัวกันและแต่ละส่วนต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ตลอดจนต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ดังนั้น การจะเข้าใจสังคมมนุษย์ต้องศึกษาหรือมองสังคมในภาพรวม และนำเอาหลักการของวิชานิเวศวิทยามาใช้อธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมในสังคมมนุษย์ โดยเฉพาะในเรื่อง โครงสร้างและกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมเมือง โดย Park and Burgess (1925) ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับ พฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความสอดคล้องกับวิถีทางการเจริญเติบโตของเมือง ซึ่งคล้ายคลึงกับ เรื่องนิเวศน์วิทยา ในความสัมพันธ์ระหว่างต้นไม้และสัตว์ที่มี ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และ Park and Burgess (1925) เสนอว่า การเจริญเติบโตของเมืองก็มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยผ่านทาง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้น Park and Burgess (1925) ประยุกต์หลักการของระบบนิเวศน์วิทยาเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันของสิ่งมีชีวิต (Symbiosis) มาอธิบายเรื่อง การพึ่งพากันระหว่างพลเมืองที่หลากหลาย โดยพลเมืองทุก ๆ คนต่างก็มีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป แต่ย่อมมีส่วนที่เอื้อประโยชน์แก่บุคคลอื่นในสังคมนั้นทั้งหมด ซึ่งเมืองทุกเมืองจะประกอบไปด้วยกลุ่มประชากรที่มีลักษณะเฉพาะ หรือเรียกว่า อาณาบริเวณธรรมชาติ (Natural Areas) โดยเทียบได้กับหน่วยย่อยของอินทรีย์ หน่วยหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่ง ย่อมมีผลต่อระบบนิเวศวิทยา โดยการเปลี่ยนแปลงตามกระบวนการของธรรมชาติในลักษณะที่ความสมดุลจะถูก

เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่ง Park and Burgess (1925) เรียกกระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้ว่า “การบุกรุก การครอบครอง และการรับช่วงต่อ” (Invasion, Dominance, and Succession) เช่นเดียวกับระบบทางสังคมไม่ว่าจะเป็น การต่อสู้แย่งชิงพื้นที่ถิ่นที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การกระจายตัวของประชากรในเมือง การเปลี่ยนแปลงทางวิถีชีวิตหรือการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน ซึ่งการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมาเปรียบเทียบกับได้รับการเข้าบุกรุก จับตัวกันเป็นสังคมแย่งการครอบครอง และมีการเพิ่มประชากรเพื่อส่งมอบวัฒนธรรมรับช่วงต่อ ซึ่งการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมาไม่ได้ส่งผลกระทบต่อด้านลบเพียงด้านเดียว แต่ยังมีผลดีในด้านการสร้างประโยชน์ให้แก่ภาคแรงงานของประเทศ ซึ่งใช้แรงงานในต้นทุนที่ต่ำ สวัสดิการน้อย สามารถสร้างกำไรได้มาก จึงเป็นถือได้ว่าเป็นประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย

3) ทฤษฎีความไร้ระเบียบทางสังคม (Theory of Social Disorganization)

เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึง รูปแบบความล้มเหลวของชุมชนถิ่นที่อยู่ในการจัดระเบียบตนเอง ส่งผลให้มีการถ่ายทอดพฤติกรรมในการทำความผิดจากเยาวชนรุ่นหนึ่ง สู่วัยรุ่นอีกรุ่นหนึ่ง เมื่อเยาวชนที่อาศัยเติบโตและอยู่ไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ผู้จัดระเบียบสังคมได้สำเร็จ ในที่สุดเยาวชนรุ่นถัดไปซึ่งเรียนรู้พฤติกรรมมาจากรุ่นก่อน ก็ไม่สามารถทำได้สำเร็จ เช่นเดียวกัน หรือการเลียนแบบพฤติกรรมในการกระทำผิดที่มีการถ่ายทอดสู่รุ่น สิ่งที่ยืนยันข้อสันนิษฐานดังกล่าว ได้คืออย่างหนึ่งคือ ข้อมูลผลการสำรวจทางสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สหรัฐอเมริกาและข้อมูลบันทึกของมหานครชิคาโก รายงานว่า ถิ่นฐานชุมชนที่มีอัตราความยากจนสูง มีสภาพความเสื่อมโทรมทางกายภาพสูง และสภาพสังคมที่มีลักษณะการผสมผสานทางวัฒนธรรมสูง จะมีอัตราการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนสูงเช่นเดียวกัน

ทฤษฎีดังกล่าวอธิบายเกี่ยวกับการเลียนแบบพฤติกรรมในการกระทำผิดที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจากความล้มเหลวในการบริหารจัดการชุมชนถิ่นที่อยู่ เช่นเดียวกับสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นของชาวเมียนมาโดยชาวเมียนมาในชุมชน แต่กลับสร้างแนวคิดทางค่านิยมในการออกนอกพื้นที่เพื่อแสวงหาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และค่านิยมดังกล่าวได้ส่งต่อกันในชุมชน (พรชัย ชันติ และคณะ, 2558)

2.4.2 ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาคลาสสิก (The Classical School of Criminology)

1) ทฤษฎีเจตจำนงอิสระ (Free Will Theory)

สำนักอาชญาวิทยาคลาสสิก (The Classical School of Criminology) ซึ่งเกิดขึ้นในยุโรป ศตวรรษที่ 18 มองว่าพื้นฐานของมนุษย์นั้น ปกติแล้วเป็นผู้มีเหตุผล (Rational) จึงมีเจตจำนงอิสระ (Free will) ในการตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และโดยพื้นฐานของมนุษย์นั้นมีความเห็นแก่ตัว คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก และมนุษย์ย่อมมองหาความสุขหรือยึดมั่นในสุขนิยม (Hedonistic) ซึ่งเมื่อมนุษย์มีเจตจำนงอิสระในการตัดสินใจ มนุษย์ก็ย่อมเลือกที่จะทำหรือไม่ทำอะไรก็ตามขึ้นอยู่กับความชั่งน้ำหนักของประโยชน์หรือโทษที่จะได้รับ ซึ่งเป็นการเลือกความคุ้มค่าหรือเลือกทางที่เป็นประโยชน์ให้แก่ตนเองมากที่สุด หากมนุษย์ตัดสินใจว่าการกระทำนั้นเป็นโทษหรือเป็นผลเสียต่อตนเองมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ มนุษย์ก็จะใช้เจตจำนงอิสระตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำอะไรที่เป็นผลเสียต่อตนเอง โดยอาศัยหลักการที่ว่ามนุษย์ทุกคนย่อมแสวงหาความสุข หลีกเลียงความเจ็บปวด (Seek pleasure, Avoid pain) หรือโทษ แต่หากประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำนั้น ๆ มีมากกว่าโทษที่พึงจะได้รับ ตาซึ่งก็จะเอนเอียงไปในทางที่เลือกตัดสินใจว่าจะกระทำหรือไม่กระทำอะไรที่เป็นผลดีต่อตนเองมากกว่า และหากได้รับการลงโทษบุคคลนั้นก็จะยอมรับการลงโทษตามสมควรที่เขาจะได้รับ (ณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน, 2553)

2) ทฤษฎีคิดก่อนทำ (Rational Choice Theory)

เป็นหลักคิดเกี่ยวกับการอธิบายการก่ออาชญากรรมของบุคคลจากสิ่งที่สนองต่อความพอใจของบุคคลหรือการเลือกเชิงเหตุผล โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า ไม่ว่าใครก็ตามเป็นผู้มีอิสระในการเลือกที่จะกระทำผิดได้ และในการเลือกกระทำตามกฎหมายนั้น ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลได้รับความพึงพอใจหรือผลประโยชน์สูงสุด ซึ่งความพึงพอใจหรือผลประโยชน์ที่ต้องการนั้น ไม่ได้จำกัดเฉพาะในรูปของทรัพย์สินเท่านั้น หากแต่ยัง รวมถึงผลประโยชน์หรือความพึงพอใจในด้านจิตใจด้วย (Seek Pleasure avoid pain) ซึ่งการที่บุคคล ได้คิดคำนวณ ถึงผลที่ตามมาหลังประกอบอาชญากรรมแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้รับ ความเป็นไปได้ในการจับกุมหลังจากกระทำผิด อัตราโทษที่ได้รับหากถูกจับกุม

แนวความคิดของทฤษฎีคิดก่อนทำ มีสมมุติฐานมาจากแนวคิดของสำนัก Classic ในเรื่องของเจตจำนงอิสระ (Free will) เช่นเดียวกัน ซึ่งพื้นฐานมาจากการตัดสินใจจากผลได้และผลเสียที่เกิดขึ้นของการกระทำนั้น ๆ ตามระบบคิดทางเศรษฐศาสตร์ด้านความคุ้มค่า ซึ่งคล้าย

การเลือกลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมา ที่มีปัจจัยหลายอย่างในการตัดสินใจ เช่น คุณภาพชีวิต รายได้ ภาวะกดดันทางสังคม ความยากง่ายในการกระทำผิด บทลงโทษที่จะได้รับ รวมกันหลาย ปัจจัยจนกระทั่งตัดสินใจลักลอบเข้ามาในประเทศไทย

2.4.3 ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory)

หลักการตามทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายนั้น มุ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรม ที่จะเกิดขึ้น โดยการนำกฎหมายมาบังคับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่ง Sir. Robert Perl บิดาของ ตำรวจยุคใหม่ ได้เน้นให้ตำรวจหรือผู้บังคับใช้กฎหมาย ใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด บทลงโทษต้อง ดำเนินการอย่างรวดเร็ว เป็นธรรม และรุนแรง จนผู้กระทำผิดไม่กล้ากระทำผิดซ้ำ ซึ่งแนวคิดในการ ใช้ทฤษฎีอาจขยายความได้ว่า

- 1) นำกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ที่มีอยู่แล้วมาบังคับใช้
- 2) สร้างกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ใหม่ให้เหมาะสมกับการบังคับใช้

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีนี้ สนับสนุนให้มีการพัฒนากฎหมายให้เป็นไปตามยุคตาม สมัยและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2531) เช่นเดียวกับปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา ซึ่งต้องมีการทบทวนด้านกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ ควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข อย่างไรให้เป็นไปตามยุคสมัยและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รวี ชื่นชม (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาการหลบหนีเข้า เมืองของภาครัฐเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนในปี ค.ศ.2015 พบว่า สาเหตุสำคัญของการ หลบหนีเข้าเมืองคือ สภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปของประเทศนั้น ๆ ทำให้ แรงงานในประเทศนั้นต้องการเดินทางออกนอกประเทศเพื่อมาหางานทำ ในขณะที่ด้วยกันประเทศ ไทยก็ต้องการแรงงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งนี้ทำให้กลายเป็นปัญหาเรื่องการหลบหนีเข้าประเทศ และการข้ามนุษย์ เนื่องจากว่าประเทศไทยยังคงมีจุดอ่อนในเรื่องของการดำเนินคดี และการปราบปราม อย่างจริงจัง ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงพยายามที่จะแก้ไขปัญหานี้ด้วยการแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้า ประเทศที่ตอนนี้อยู่ในประเทศไทยแล้ว การป้องกันการลักลอบเข้าประเทศจากคนต่างด้าวที่ จะเข้ามาใหม่ และการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดนเพื่อป้องกันการ ลักลอบเข้าประเทศ

ศิริรัฐ สุกันธา (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาในเขตภาคเหนือ ตอนบนของประเทศไทยพบว่า 3 ปัจจัยหลักที่มีส่วนผลักดันให้แรงงานสัญชาติเมียนมาเดินทางเข้ามาทำงานในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยคือ (1) ความต้องการทำงานและมีรายได้ที่มั่นคง (2) การถูกกดขี่ข่มเหงจากรัฐบาลทหารเมียนมา และ (3) ทางเลือกในการประกอบอาชีพในประเทศไทยมีน้อยเมื่อเทียบกับประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นตัวเลือกที่ดีในการเดินทางมาทำงานเนื่องจากว่า ประเทศไทยมีค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำที่สูงกว่าประเทศเมียนมา ดังนั้นแรงงานชาวเมียนมาที่มาทำงานในประเทศไทยจึงมีรายได้ที่สูงและมั่นคงกว่า

ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การจัดการแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย 3 สัญชาติในประเทศไทย: การสำรวจทางกฎหมาย นโยบาย และทางเลือก” โดยมีประเด็นหลักในการศึกษา คือ

1) สำรวจและสังเคราะห์ข้อกฎหมาย นโยบาย และยุทธศาสตร์ ที่ใช้ในการจัดการแรงงานข้ามชาติลักลอบเข้าเมือง 3 สัญชาติ (เมียนมา ลาว กัมพูชา) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 - พ.ศ. 2554

2) วิเคราะห์ผลกระทบอันเป็นสาเหตุแห่งความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนมาตรการในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติลักลอบเข้าเมือง(ประเทศเมียนมา ลาว และกัมพูชา) ให้ได้ผลอย่างยั่งยืน

3) เสนอมาตรการทางเลือกด้านกฎหมายและนโยบายการใช้แรงงานต่างชาติของไทยบนพื้นฐานของความสมดุลระหว่างความมั่นคงของชาติ ความจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และการเคารพสิทธิแรงงานข้ามชาติและสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน

ซึ่งจากการศึกษาได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 การจัดการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติ (เมียนมา ลาว กัมพูชา) ลักลอบเข้าเมืองและทำงานผิดกฎหมายในช่วงแรกคือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2546 พบว่า ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เนื่องจากไม่สามารถป้องกันการลักลอบเข้าเมืองและทำงานอย่างผิดกฎหมายของแรงงานจาก 3 ประเทศนี้ได้โดยพิจารณาจากผลการดำเนินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ที่เริ่มมีมติคณะรัฐมนตรีผ่อนผันให้แรงงานข้ามชาติจากเมียนมา ลาว กัมพูชา สามารถอยู่และทำงานเป็นการชั่วคราวได้และกำหนดพื้นที่ให้ทำได้ใน 43 จังหวัด 24 กิจการ กำหนดแรงงาน 3 สัญชาติ ที่จะอนุญาตไว้ 323,123 คน แต่มีแรงงาน 3 สัญชาติ มาขอและรับใบอนุญาตทำงานเพียง 293,652 คน ในปี พ.ศ. 2541 จำนวนแรงงาน 3 สัญชาติ มาขอต่อใบอนุญาตทำงานเพียง 90,911 คน ในปี พ.ศ. 2542 มีผู้มาขอใบอนุญาตทำงาน 99,974 คน และปี 2543 มีจำนวน 99,656 คน ทั้งที่จำนวนแรงงาน 3 สัญชาติ ผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายจากการประเมินของกระทรวงแรงงานมีถึง 741,999 คน

ช่วงที่ 2 รัฐบาลได้ปรับระบบการจัดการแรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติ (เมียนมา ลาว กัมพูชา) โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ถึง 7 ยุทธศาสตร์ ผลการดำเนินงานในช่วงที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2554 พบว่าการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจ้ดระบบแรงงานต่างด้าวที่ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 โดยมีมาตรการการขึ้นทะเบียนแรงงานจาก 3 ประเทศ ทั้งที่ได้เคยจดทะเบียนแล้วและยังไม่เคยจดทะเบียนมาก่อนเพื่อให้ทราบจำนวนของแรงงานกลุ่มนี้และมีการจัดทำบัตรประจำตัวคนต่างด้าวให้กับแรงงาน 3 สัญชาติที่มาขึ้นทะเบียน รวมทั้งผู้ติดตามด้วย และได้มีมติให้รัฐมนตรีผ่อนผันให้แรงงานเหล่านี้อยู่และทำงานได้เป็นการชั่วคราวอีกครั้ง หลังจากนั้นจึงดำเนินการปรับเปลี่ยนสถานะให้เป็นแรงงานที่ถูกกฎหมาย โดยการดำเนินการพิสูจน์สัญชาติและการนำเข้าแรงงานจาก 3 ประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีเป้าหมายหลักคือไม่ให้มีแรงงานต่างชาติ 3 สัญชาติ (เมียนมา ลาว กัมพูชา) เข้าเมืองและทำงานอย่างผิดกฎหมายอีกต่อไป แต่รัฐบาลได้มีมติผ่อนผันให้แรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองสามารถอยู่ทำงานได้ทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 มาจนถึง พ.ศ. 2555

สรุปผลการศึกษาทั้ง 2 ช่วง ได้ความว่าแม้รัฐบาลจะมีมติผ่อนผันให้แรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองสามารถอยู่ทำงานได้จนถึงปี พ.ศ. 2555 แต่ประเทศไทยก็ยังคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองและทำงานผิดกฎหมายได้ ซึ่งการที่รัฐบาลได้พยายามดำเนินการแก้ปัญหาเป็นระยะเวลามากกว่า 15 ปี แต่ยังไม่สามารถจัดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายของแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านได้ ทำให้เกิดผลกระทบต่อสังคมไทยที่สำคัญคือ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชนและสังคมชุมชน ปัญหาทะเลาะวิวาท ดื่มสุรา ก่ออาชญากรรม ปล้นจี้ ทำร้ายร่างกาย นายจ้างหรือคนในชุมชน ใกล้เคียง แรงงานเหล่านี้เมื่อกระทำความผิดจะหลบหนีไปทำงานที่อื่นต่อไปโดยไม่ได้ออกนอกประเทศ นอกจากนี้ยังมีการลักลอบค้าและเสพยาเสพติดอีกด้วย

นอกจากนี้ยังเกิดขบวนการค้ามนุษย์ด้านแรงงานขึ้นจนทำให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศต้นทาง ปลายทาง และทางผ่าน ของการเคลื่อนย้ายแรงงานทั้งผู้ชาย ผู้หญิง และเด็ก เพื่อการค้าและการบังคับใช้แรงงาน เกิดเป็นกระบวนการนำพาจัดหางาน ส่งคนเข้ามาทำงานโดยผ่านทางนายหน้าซึ่งมีหลายรูปแบบ อาจเป็นคนชาติเดียวกัน เมียนมา กะเหรี่ยง ไปจนถึงเจ้าหน้าที่ของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากประเทศต้นทางและปลายทางเข้าร่วมขบวนการด้วย แรงงานจำนวนมาก ถูกหลอกลวงให้เข้ามาเมื่อถึงประเทศไทยจะถูกส่งไปทำงานในโรงงานผลิตอาหารทะเล ทำงานในร้านอาหาร บังคับขายบริการ ถูกส่งขายตามเรือประมงไทย เป็นต้น อีกทั้งแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศเมียนมาที่แรงงานนิยมเดินทางหลบหนีเข้ามาทำงานในไทย

มากกว่าที่จะเข้ามาตามกระบวนการจ้างงานอย่างถูกกฎหมายเพราะมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ค่าเช่า แต่การเข้ามาโดยผ่านนายหน้าแม้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงแต่สามารถได้งานทำทันทีที่มีความแน่นอนมากกว่า

กัญญา ศรีสวัสดิ์ (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารแรงงานอพยพสัญชาติพม่าของผู้ประกอบการไทยในจังหวัดสมุทรสาครพบว่า เหตุผลหลักที่ผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาคือ (1) การขาดแคลนแรงงานไทยในการทำงาน (2) แรงงานไทยไม่ต้องการทำงานที่มีลักษณะเป็นงานเสี่ยง งานหนัก และงานสกปรก ในขณะที่แรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาสมัครใจที่จะทำงานเหล่านี้ และ (3) ค่าจ้างในการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมานั้นถูกกว่า เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่จ่ายค่าจ้างในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราค่าแรงขั้นต่ำเล็กน้อย ทำให้สามารถลดต้นทุนลงได้ ปัญหาและข้อจำกัดของการใช้แรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาที่พบคือ ภาครัฐไม่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองให้เป็นแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมายได้ ซึ่งประเด็นนี้ก็ทำให้เป็นปัญหาในเวลาต่อมาที่ผู้ประกอบการจำเป็นต้องจ้างแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายในการทำงานต่อไป เพราะแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมายมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอาชญากรรมประเภทการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายซึ่งกระทำโดยชาวเมียนมา โดยศึกษาความเปลี่ยนแปลงหลังจากการเปิดเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) มุ่งเน้นค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในทางสถิติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสัมภาษณ์หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้กระทำความผิดชาวเมียนมา เพื่อหาความสอดคล้องในด้านเหตุและผล ซึ่งสามารถแบ่งหัวข้อระเบียบเกี่ยวกับวิธีวิจัย ดังนี้

3.1 วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องการกระทำความผิดในประเทศไทยของชาวเมียนมาหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ซึ่งเป็นการกระทำความผิดที่ชาวเมียนมากระทำผิดมากที่สุด โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงสภาพปัญหา สาเหตุ ในการตัดสินใจเข้ามากระทำความผิดของชาวเมียนมา และศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงของการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน ว่าแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร รวมถึงแนวทางในการแก้ไขหรือป้องกันการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่เหมาะสมหลังจากการเปิดเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ พร้อมเก็บข้อมูลทางสถิติจากผู้ให้สัมภาษณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการกระทำความผิดในการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยแบ่งกลุ่มสัมภาษณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมือง 2) กลุ่มผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับชาวเมียนมา และ 3) ผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายชาวเมียนมา และชาวเมียนมาที่เข้ามาอย่างถูกกฎหมาย เพื่อหาความสอดคล้องด้านเหตุผลและสถิติ ซึ่งการเก็บข้อมูลดังกล่าวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ จะมีการเก็บข้อมูลในด้านสถิติสภาพปัญหาโดยรวมของทั้งประเทศจากผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 และในส่วนของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ 2 และ 3 จะเป็นการสัมภาษณ์จากแหล่งข้อมูลในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่ที่มีชาวเมียนมารวมกลุ่มและพัก

อาศัยเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาดังกล่าวอย่างครบถ้วน และเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยฉบับนี้

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

3.2.1 กลุ่มที่ 1 หน่วยงาน หรือบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย (คุณสมบัติต้องเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่และมีประสบการณ์ในสายงานอย่างน้อย 5 ปี) เพื่อทราบถึงสภาพปัญหา สาเหตุ ความเปลี่ยนแปลงหลังจากเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแนวทางในการแก้ไขการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา

1) กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง	จำนวน 1 ราย
2) ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสมุทรสาคร	จำนวน 2 ราย

3.2.2 กลุ่มที่ 2 หน่วยงาน องค์กร บริษัท หรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับชาวเมียนมา (คุณสมบัติ ต้องเป็นผู้มีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชาวเมียนมาในด้านต่าง ๆ เช่น นายจ้าง, ผู้ดำเนินการด้านเอกสารเกี่ยวกับชาวต่างด้าว หรือ ผู้ดำเนินการด้านแรงงานต่างด้าวของกรมแรงงาน) เพื่อทราบถึงสภาพปัญหา สาเหตุ ความเปลี่ยนแปลงของการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา หลังจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามแนวความคิดของผู้มีปฏิสัมพันธ์กับชาวเมียนมา

1) กรมการจัดหางานจังหวัดสมุทรสาคร	จำนวน 1 ราย
2) เจ้าของกิจการ ในจังหวัดสมุทรสาคร	จำนวน 1 ราย
3) ฝ่ายบุคคลของบริษัท ในจังหวัดสมุทรสาคร	จำนวน 1 ราย
4) นายหน้ารับดำเนินการเอกสารวีซ่าของชาวเมียนมา	จำนวน 1 ราย

3.2.3 กลุ่มที่ 3 ชาวเมียนมา (คุณสมบัติเป็นชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามายังประเทศไทย โดยผิดกฎหมายหรือเข้ามาโดยถูกต้องตามกฎหมาย) เพื่อทราบถึง สาเหตุ ในการตัดสินใจลักลอบเข้ามายังประเทศไทย ทั้งก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน

1) ชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ก่อนการเปิดประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ (31 ธ.ค.2558)	จำนวน 3 ราย
2) ชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย หลังการเปิดประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ (31 ธ.ค.2558)	จำนวน 2 ราย
3) ชาวเมียนมาที่เข้าเมืองโดยถูกต้องกฎหมาย หลังการเปิดประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ (31 ธ.ค.2558)	จำนวน 1 ราย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเข้ามากระทำคามผิดในประเทศไทยของชาวเมียนมา หลังจากการเปิดเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในด้านการกระทำคามผิดเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์จึงเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบการกระทำคามผิดเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและเดินทางเข้ามาโดยถูกต้องกฎหมาย โดยผู้ถูกสัมภาษณ์จะมีทั้งกลุ่มบุคคลชาวไทยและชาวเมียนมาเพื่อให้การสัมภาษณ์ที่เกิดขึ้นสามารถตอบเป้าหมายประสงค์ในการศึกษาให้มากที่สุด ทั้งด้านสภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไข ซึ่งจะได้นำข้อมูลไปสู่เป้าหมายของการวิจัยในครั้งนี้

3.3.1 ประเด็นในการศึกษา กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามการลักลอบเข้าเมือง

- 1) ศึกษาสภาพปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาในประเทศไทย ก่อนและหลังการเปิดเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 2) ศึกษาความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงของการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาในประเทศไทย ก่อนและหลังการเปิดเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 3) ศึกษาสาเหตุการลักลอบเข้ามาในประเทศไทยของชาวเมียนมา ในแง่มุมของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย
- 4) ศึกษาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมเกี่ยวกับปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาในปัจจุบัน

3.3.2 ประเด็นในการศึกษา กลุ่มหน่วยงาน องค์กร บริษัท หรือบุคคล ที่มีความเกี่ยวข้องกับชาวเมียนมา

- 1) ศึกษาสาเหตุการลักลอบเข้ามาในประเทศไทยของชาวเมียนมาในแง่มุมของหน่วยงาน องค์กร บริษัท หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 2) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ก่อนและหลังการเปิดเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3) ศึกษาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมเกี่ยวกับปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาในปัจจุบัน

3.3.3 ประเด็นในการศึกษา กลุ่มชาวเมียนมา

ศึกษาสาเหตุการลักลอบเข้ามาในประเทศไทยของชาวเมียนมาอย่างผิดกฎหมาย และการเข้ามาอย่างถูกต้องกฎหมาย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้องค์ประกอบในการดำเนินการวิจัยอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปซึ่งมีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

1) เอกสารทั่วไป ได้แก่ คู่มือ ตำรา เอกสารประกอบคำบรรยาย เอกสารทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเผยแพร่ทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวารสารต่าง ๆ

2) เอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารค้นคว้า โดยเป็นงานที่มีผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าไว้แล้ว ซึ่งมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือสามารถปรับใช้กับการศึกษาวิจัยตามขั้นต้นได้

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่

1) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) กับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง โดยสัมภาษณ์ทั้งภายในและนอกกรอบคำถามตามแบบสัมภาษณ์ตามวิธีการสัมภาษณ์แบบมีกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ที่เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และกรอบการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ จัดบันทึก และบันทึกเสียงตามคำสัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมาย

2) เก็บรวบรวมสถิติที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงาน หรือบุคคลที่ถูกสัมภาษณ์ ประกอบการสัมภาษณ์เพื่อหาความสัมพันธ์ และเหตุผลที่มีความน่าเชื่อถือ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อมาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลมาวิเคราะห์จากเนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับสถิติ เอกสาร งานวิจัย หรือหลักอาชญาวิทยา ที่เกี่ยวข้อง โดยแยกแยะประเด็นข้อมูลในลักษณะการเขียนแบบพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลในแต่ละกลุ่ม แยกแยะตามประเด็นวัตถุประสงค์ของการวิจัยในแต่ละประเด็น ร่วมกับด้านสถิติจากผู้ให้ข้อมูลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงและเหตุผล ทำให้ผลการวิจัยสามารถเข้าถึงวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

4.1 ผลการวิจัย

4.1.1 สภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมายังประเทศไทยของชาวเมียนมา

ด้านสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมานั้น เป็นปัญหาที่มีมาอย่างยาวนาน ด้วยปัจจัยหลายประการเป็นเหตุให้ชาวเมียนมาตัดสินใจเดินทางเข้ามายังประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง แต่การเข้ามายังประเทศไทยนั้น ชาวเมียนมากลับใช้วิธีการเข้ามาโดยผิดกฎหมาย ส่งผลกระท่อประเทศไทยในหลายๆ ด้าน อาทิ เช่น การก่ออาชญากรรม การแย่งอาชีพ การแพร่โรค การยึดพื้นที่อาศัยหรือการตั้งกลุ่มอิทธิพล เป็นต้น นอกจากนี้แล้วการลักลอบเข้ามาเป็นจำนวนมาก ยังส่งผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย จากมุมมองประเทศต่าง ๆ ถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความมื่อธิปไตยในขอบเขตประเทศของตน

แม้ว่าการเข้ามาโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาจะสร้างความเสียหายต่อประเทศไทยในหลายด้าน แต่ไม่ใช่ว่าจะมีผลเสียเพียงอย่างเดียว เพราะเมื่อพิจารณาเหตุผลที่ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมายังคงมีอยู่ในปัจจุบัน เป็นเพราะความต้องการใช้แรงงานต้นทุนต่ำหรือแรงงานไร้ฝีมือเพื่อขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ ซึ่งนายจ้างหรือเจ้าของบริษัทยังมีความต้องการแรงงานไร้ฝีมือจำนวนมาก เป็นเหตุและผลว่าเมื่อมีความต้องการแรงงานราคาถูกอย่างนี้อยู่เสมอ ก็ทำให้ชาวเมียนมายังคงตัดสินใจทยอยลักลอบเข้ามายังประเทศไทยโดยผิดกฎหมายเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านแรงงาน ดังกล่าว

เกี่ยวกับสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น หน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปราบปรามการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวต่างด้าวอย่างเช่น สำนักงาน

ตรวจค้นเข้าเมือง มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติทั้งทางด้านการเดินทางเข้าออกประเทศ และสถิติการจับกุมความผิดเกี่ยวกับการลักลอบเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งก่อนและหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาที่เกิดขึ้นร่วมกับด้านสถิติ เพื่ออ้างอิงความเป็นเหตุและผล และเพื่อให้เข้าใจถึงสภาพปัญหา ผู้วิจัยได้แยกแยะประเด็นจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลเพื่อความเข้าใจถึงสภาพปัญหาและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนี้

- 1) ความต้องการในการเดินทางเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมา
- 2) เหตุผลการเดินทางเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมา
- 3) รูปแบบการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา
- 4) ปัญหาการลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน
- 5) ปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงของสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา

เพื่อเข้าใจถึงสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาได้อย่างแท้จริง จึงต้องเข้าใจถึงพื้นฐานของปัญหาดังกล่าวในแต่ละประเด็นข้างต้น

- 1) ความต้องการในการเดินทางเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมา

ประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย ได้แก่ เมียนมา กัมพูชา ลาว และมาเลเซีย ซึ่งมีการเข้าออกตามช่องทางจุดผ่านแดนที่กำหนดตามแนวชายแดนต่าง ๆ ซึ่งในกลุ่มประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทยนั้น ชาวเมียนมามีสถิติการเข้าและออกมายังประเทศไทยมากที่สุด จากสถิติการเข้าออกโดยการใช้บัตรผ่านแดนชั่วคราว (ตารางที่ 2) ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ที่ 1 ได้ให้ข้อมูลว่าในกลุ่มประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย ชาวเมียนมาเข้าและออกมายังประเทศไทยมากที่สุด รองลงมาเป็นกัมพูชา ลาว และมาเลเซีย ตามลำดับ และถือได้ว่าการเดินทางเข้าออกของชาวเมียนมานั้น เป็น 40 – 50 เปอร์เซ็นต์ ของการเดินทางเข้าออกตามจุดผ่านแดนของประเทศไทยในแต่ละปีเลยทีเดียว

จากสถิติดังกล่าว จะเห็นได้ว่าชาวเมียนมา ยังคงมีความต้องการเข้ามายังประเทศไทยอยู่เสมอและมีอัตราเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี โดยผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มที่ 1 ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การใช้บัตรผ่านแดนชั่วคราวเพื่อเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมา จะได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยได้ 1 สัปดาห์ ซึ่งชาวเมียนมาที่เข้ามาแยกออกเป็นได้หลายกลุ่ม เช่น กลุ่มที่เข้ามาทำการค้า กลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มเข้ามาเพื่อพบปะเครือญาติ และกลุ่มที่เข้ามาเพื่อหางานทำ ซึ่งจากตัวเลขการเข้า

และออกในแต่ละปีของชาวเมียนมา ที่หายไป 1-3 แสนคน ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเข้ามาเพื่อหา
งานทำแล้วไม่เดินทางกลับประเทศตามกำหนด

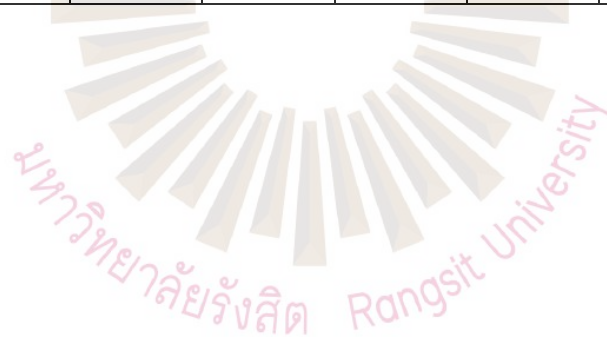
ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 ได้ให้ความเห็นว่าเกี่ยวกับปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิด
กฎหมายของชาวเมียนมานั้นว่ามีมานาน เนื่องด้วยประเทศเมียนมามีพรมแดนติดกับประเทศไทย
ทอดเป็นแนวยาว มีช่องทางธรรมชาติหลายช่องทางในการลักลอบเข้ามาได้อย่างสะดวก ซึ่งผู้ให้
ข้อมูลกล่าวว่า คงไม่สามารถบอกได้ว่า ชาวเมียนมามีการลักลอบเข้ามาในประเทศไทยจำนวนเท่าไร
เพราะการเข้ามาโดยผิดกฎหมายย่อมไม่มีสถิติยืนยันแน่ชัด ซึ่งต้องพิจารณาหลายๆ องค์ประกอบ
ทั้งสถิติการเดินทางเข้าออก ความต้องการในการเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมา รวมถึงสถิติ
การจับกุมเกี่ยวกับความผิดตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 เกี่ยวกับความผิดในฐานะลักลอบเข้า
เมืองโดยผิดกฎหมาย การอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต การอยู่เกินกำหนดอนุญาต
ซึ่งต้องนำสถิติและปัจจัยเหล่านี้มาวิเคราะห์ร่วมกัน

ตารางที่ 4.2 สถิติการเดินทางเข้า - ออกราชอาณาจักรไทย ของชาวเมียนมา โดยใช้บัตรผ่านแดนชั่วคราวตั้งแต่ เดือน ม.ค.2557 - พ.ย.2562

สัญชาติ	2557		2558		2559		2560		2561		2562	
	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก
1 พม่า	2,589,722	2,415,286	3,147,378	2,971,988	3,339,365	3,188,058	3,564,977	3,285,188	3,890,021	3,671,677	4,119,154	3,877,609
2 กัมพูชา	1,481,770	1,417,955	1,733,838	1,669,306	1,873,664	1,831,602	2,353,500	2,254,964	1,996,698	1,946,216	1,767,282	1,727,940
3 ลาว	1,091,485	1,072,824	1,149,544	1,159,039	1,250,781	1,231,161	1,441,572	1,355,261	1,296,280	1,207,674	1,391,222	1,299,532
4 มาเลเซีย	479,214	456,806	536,779	504,701	676,184	614,443	662,674	725,730	716,232	642,583	562,244	507,866
รวม	5,642,191	5,362,871	6,567,539	6,305,034	7,139,994	6,865,264	8,022,723	7,621,143	7,899,231	7,468,150	7,839,902	7,412,947

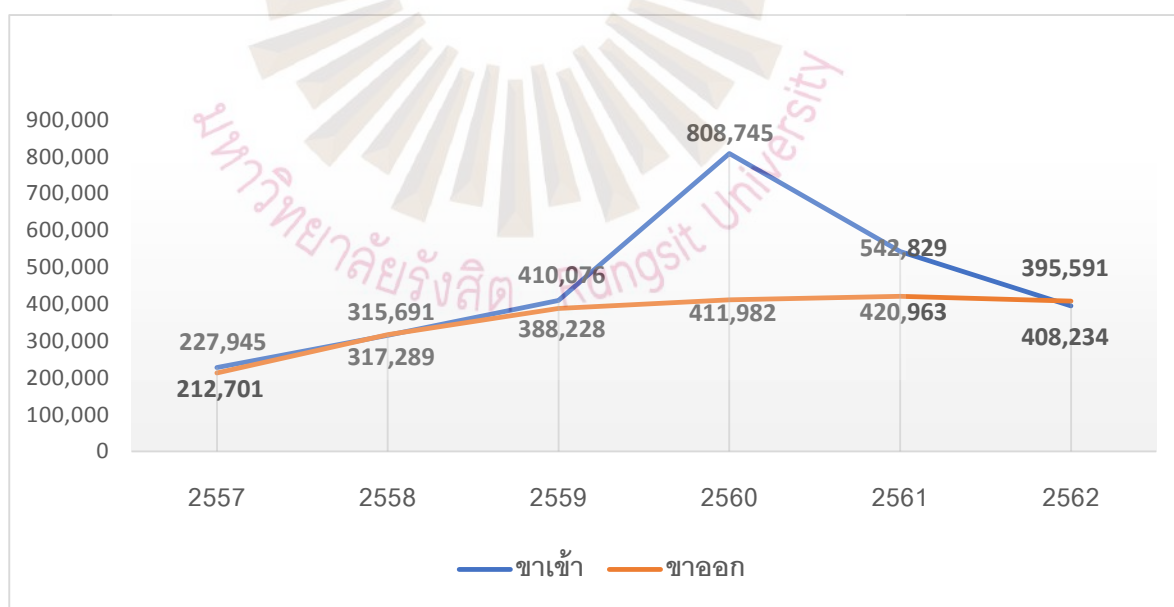
ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ศูนย์เทคโนโลยี, 2562

2) เหตุผลการเดินทางเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมา

เมื่อทราบได้ส่วนหนึ่งแล้วว่า ชาวเมียนมามีความต้องการเข้ามายังประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ แล้วเหตุผลใดที่ชาวเมียนมาถึงต้องการเข้ามายังประเทศไทย ซึ่งจากสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ได้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไปในทิศทางเดียวกันคือ ชาวเมียนมาโดยส่วนใหญ่เข้ามายังประเทศไทยเพราะมีความต้องการทำงานในประเทศไทย เนื่องด้วยปัจจัยสาเหตุหลายด้าน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 ได้ยกข้อมูลทางสถิติเพื่อสนับสนุนการให้ข้อมูล ดังนี้

จากสถิติการเดินทางเข้าออกประเทศไทยโดยใช้หนังสือเดินทาง ในกลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศ (ตารางที่ 4.2) ประเทศเมียนมาจะอยู่ในลำดับที่ 6 จากกลุ่มประเทศอาเซียนที่ใช้หนังสือเดินทางเข้ามายังประเทศไทยสูงที่สุด และเมื่อเทียบกับประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย (เมียนมา ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย) ประเทศเมียนมา จะเป็นลำดับที่ 2 รองลงมาจากประเทศมาเลเซีย และประเทศลาวและกัมพูชาอยู่ในลำดับที่ 3 และ 4 ตามลำดับ ซึ่งจากการเดินทางเข้าออกของชาวเมียนมาโดยใช้หนังสือเดินทางนี้เอง มีจุดสังเกตที่น่าสนใจ คือสถิติการเดินทางเข้าออกของชาวเมียนมามีเพิ่มสูงขึ้นทุกปี แต่ปรากฏว่าในปี พ.ศ.2560 ปริมาณชาวเมียนมาที่เดินทางเข้ามา โดยใช้หนังสือเดินทางกลับพุ่งสูงขึ้นเป็นเท่าตัว จากปี พ.ศ.2559 (ตารางที่ 4.3)

รูปที่ 4.8 แผนภูมิปริมาณชาวเมียนมาที่เดินทางเข้าออกประเทศไทยโดยใช้หนังสือเดินทาง
ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ศูนย์เทคโนโลยี, 2562

ตารางที่ 4.3 สถิติการเดินทางเข้า - ออกราชอาณาจักรไทย ของชาวเมียนมา โดยใช้หนังสือเดินทาง (กลุ่มประเทศอาเซียน) ตั้งแต่ เดือน ม.ค.2557 - พ.ย.2562

แยกตาม 10 กลุ่มประเทศอาเซียน

	สัญชาติ	2557		2558		2559		2560		2561		2562	
		ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก
1	มาเลเซีย	779,064	776,381	1,005,288	999,407	1,073,601	1,067,015	1,177,322	1,170,375	1,260,768	1,255,104	1,088,393	1,079,994
2	สิงคโปร์	748,672	745,491	853,876	849,875	883,919	880,803	954,568	950,047	998,563	994,646	863,761	856,689
3	เวียดนาม	278,698	283,197	477,957	484,345	574,576	578,138	701,517	706,609	812,075	816,973	803,587	809,792
4	อินโดนีเซีย	389,293	395,364	398,957	397,745	468,004	464,958	526,117	518,817	586,383	580,880	573,333	574,436
5	ฟิลิปปินส์	236,953	231,515	276,499	271,554	303,873	300,115	356,689	352,566	413,536	409,256	446,606	441,220
6	เมียนมา	227,949	212,701	315,691	317,289	410,076	388,228	808,745	411,982	542,829	420,963	395,591	408,234
7	ลาว	138,682	138,399	211,739	174,179	177,761	171,599	161,151	140,063	250,599	229,176	345,130	346,462
8	กัมพูชา	82,360	81,578	126,638	121,954	173,127	162,783	292,255	222,142	339,389	263,085	300,183	295,291
9	บรูไน	10,375	10,281	12,752	12,991	13,200	13,479	13,264	13,684	13,520	13,708	12,435	12,548

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ศูนย์เทคโนโลยี, 2562

ตารางที่ 4.4 สถิติการเดินทางเข้า - ออก ราชอาณาจักรไทย ของสัญชาติเมียนมา ตั้งแต่ เดือน ม.ค.2557 - พ.ย.2562 (แบ่งตามลักษณะการขออนุญาต)

การตรวจลงตรา		ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562	
		ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก
1	ผ่อนผันให้อยู่ใน ราชอาณาจักร 14 วัน		1	95,606	84,943	297,815	279,280	323,185	296,324	324,647	297,458	301,973	286,717
2	แรงงาน 3 สัญชาติ (เขมร, พม่า, ลาว)	30,566	14,978	51,821	53,428	67,385	45,911	439,836	48,720	171,722	56,359	51,221	66,091
3	คนอยู่ชั่วคราว	21,109	18,898	29,521	26,985	19,809	18,905	19,146	17,206	20,986	17,928	20,755	17,318
4	นักท่องเที่ยว (60 วัน)	160,147	158,080	121,705	131,293	11,007	25,300	11,902	33,612	12,059	34,472	10,368	23,314
5	ทูต หรือ ราชการ (NON - 30)	2,986	2,885	5,169	4,846	4,681	4,324	4,891	4,377	4,778	4,304	5,058	4,712
6	คนประจำพาหนะ	3,657	2,271	3,935	3,420	5,096	4,685	5,399	4,964	5,498	5,053	3,733	4,187
7	คนภายใน	463	452	526	535	564	561	631	615	623	620	588	599
8	คนเดินทางผ่าน (30 วัน)	4,661	4,097	3,602	2,774	848	604	613	253	600	248	491	199
9	อนม.15	405	371	344	347	346	307	356	350	344	334	324	290
10	ทูต หรือ ราชการ (NON - 90)	980	950	245	360	198	174	169	118	155	136	197	148

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ศูนย์เทคโนโลยี, 2562

จากข้อสังเกตการเข้ามาของชาวเมียนมาในปี พ.ศ.2560 ที่สูงผิดปกติ ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 ได้ให้เหตุผลว่า ก่อนปี พ.ศ.2559 การเดินทางเข้ามาของชาวเมียนมายังประเทศไทย สถิติสูงสุดอยู่ที่กลุ่มนักท่องเที่ยว 60 วัน แต่ในปี พ.ศ.2559 สถิติของกลุ่มนักท่องเที่ยว 60 วัน กลับลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยเปรียบเทียบอัตราเข้าในปี พ.ศ.2558 และอัตราเข้าในปี พ.ศ.2559 มีอัตราลดลงเหลือเพียง 9.04 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่อัตราออกเปรียบเทียบทั้ง 2 ปี (พ.ศ.2558 และ พ.ศ.2559) มีอัตราลดลงเหลือเพียง 19.23 เปอร์เซ็นต์ แต่สถิติการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักร 14 วัน กลับสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยอัตราเข้าเพิ่มสูงขึ้นถึง 311.50 เปอร์เซ็นต์ และอัตราออกเพิ่มสูงขึ้นถึง 328.78 เปอร์เซ็นต์ ในระหว่างปี พ.ศ.2558 และ พ.ศ.2559 ซึ่งนอกจากการผกผันของสถิติกลุ่มชาวเมียนมาที่เดินทางเข้ามาทั้ง 2 กลุ่มแล้ว ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มแรงงาน 3 สัญชาติ กลับพุ่งสูงขึ้นจากปี พ.ศ.2559 ถึง 652.72 เปอร์เซ็นต์ (เปรียบเทียบสถิติเข้าระหว่างปี พ.ศ.2559 - พ.ศ.2560)

จากความเปลี่ยนแปลงทางสถิติดังกล่าว ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 ได้ให้เหตุผลว่า การเข้าออกประเทศไทยของชาวเมียนมานั้นส่วนหนึ่งมีนโยบายแอบแฝง กล่าวคือ การเดินทางเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมา ก่อนปี พ.ศ.2559 แม้ชาวเมียนมาจะเดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดยถูกกฎหมาย ด้วยหนังสือเดินทางประเภทนักท่องเที่ยว แต่เมื่อในปี พ.ศ.2559 สถิติกลุ่มชาวเมียนมาที่เดินทางเข้าออกประเภทนักท่องเที่ยวมีปริมาณลดลงผิดปกติ แต่สถิติกลุ่มเดินทางเข้าออกประเภทผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักร ได้ 14 วัน กลับพุ่งสูงขึ้น และเปลี่ยนกลุ่มมาอยู่ในกลุ่มแรงงาน 3 สัญชาติในปี พ.ศ.2560 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสถิติทั้ง 3 ห้วง ได้แสดงให้เห็นว่าแท้จริงแล้ว ชาวเมียนมาที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยมีจุดประสงค์หลักเพื่อเข้ามาทำงาน แต่แอบแฝงเข้ามาด้วยวิธีการอื่น ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถิติดังกล่าว เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงกฎหมายเกี่ยวกับการจ้างแรงงานต่างด้าวในช่วงปี พ.ศ.2559 ที่มีผลบังคับเพิ่มบทลงโทษเกี่ยวกับนายจ้างที่จ้างแรงงานผิดกฎหมาย เป็นผลให้นายจ้างถูกกดดันให้เลิกจ้างแรงงานชาวต่างด้าวผิดกฎหมาย ทำให้แรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามาโดยผิดกฎหมายและเข้ามาโดยถูกกฎหมาย แต่ลักลอบทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต ถูกบีบบังคับให้ต้องเดินทางกลับประเทศ ซึ่งในส่วน of ชาวเมียนมาที่มีความต้องการจะทำงานในประเทศไทยก็ต้องดำเนินการตามกระบวนการผ่านแดนและการจ้างงาน โดยถูกกฎหมาย ของทั้ง 2 ประเทศ ทำให้ตัวเลขทางสถิติมีการย้ายกลุ่มอย่างเห็นได้ชัด โดยในปี พ.ศ.2560 กลุ่มชาวเมียนมาที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้ามายังประเทศไทยในประเภทของแรงงาน 3 สัญชาติ

การเข้ามาอย่างมีนัยยะแอบแฝงข้างต้น ผู้ให้ข้อมูลชาวเมียนมาในกลุ่มที่ 3 ซึ่งปัจจุบันได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ได้ให้ข้อมูลสนับสนุนเหตุผลดังกล่าวว่าตัวผู้ให้ข้อมูลเอง เคยใช้วิธีแอบแฝงในลักษณะนักท่องเที่ยวในการเข้ามายังประเทศไทยเพื่อทำงาน ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีที่ชาวเมียนมาที่พอจะมีฐานะทางการเงินเลือกใช้ เนื่องจากได้รับอนุญาตถูกต้องทำให้สามารถเดินทางได้สะดวก ซึ่งหากไม่ถูกจับกุมขณะลักลอบทำงาน โดยไม่ได้รับอนุญาต เจ้าหน้าที่ก็จะตรวจจับได้ยากกว่าการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายโดยตรง

3) รูปแบบการลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา

ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 ถึง 3 ได้ให้ข้อมูลคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ชาวเมียนมาที่ลักลอบเดินทางเข้ามายังประเทศไทยโดยผิดกฎหมายนั้น ส่วนใหญ่ลักลอบเข้ามาโดยง่ายเนื่องจากประเทศเมียนมามีพรมแดนติดกับประเทศไทยทอดยาว ช่องทางธรรมชาติที่ใช้ลักลอบเข้ามามีทั้ง แม่น้ำ ภูเขา ทะเล โดยช่องทางส่วนใหญ่ที่ชาวเมียนมาจะใช้ในการลักลอบเข้ามา ได้แก่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ทางเจ็ดยี่สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย คอคอดกระ จังหวัดระนอง เป็นต้น ซึ่งสามารถลักลอบเข้ามาได้หลายช่องทางและตรวจจับได้ยากเนื่องจากแนวพรมแดนทอดยาวติดกัน ทำให้กำลังเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดูแลตรวจตราได้อย่างทั่วถึง การเข้ามาตามช่องทางธรรมชาติเหล่านี้ อาศัยความชำนาญทางด้านพื้นที่ภูมิศาสตร์ ซึ่งเมื่อมีการตรวจจับหรือตรวจพบช่องทางในการลักลอบเข้ามาก็จะมีการเปลี่ยนแปลงช่องทางไปอยู่เสมอ เป็นเหตุให้ยังคงมีการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมาอยู่เป็นประจำ

รูปที่ 4.9 แผนที่แนวพรมแดนติดต่อประเทศไทย – ประเทศเมียนมา

ที่มา : โอเคเนชั่นบล็อก, 2554

ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มที่ 1 ถึงรูปแบบการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาและกลุ่มที่ 3 ที่เป็นชาวเมียนมาผู้ลักลอบเข้ามาโดยผิดกฎหมายถึงวิธีการลักลอบเข้ามายังประเทศไทย ได้ให้กล่าวถึงรูปแบบวิธีการลักลอบเข้ามายังประเทศไทย ดังนี้

1) การลักลอบส่งคนข้ามแดน ในรูปแบบขบวนการ

เป็นรูปแบบการลักลอบเข้ามายังประเทศไทย ซึ่งกระทำเป็นขบวนการ โดยเริ่มจากการที่นายหน้าชาวเมียนมาหนึ่งในขบวนการ ชักจูงใจเชิญชวนชาวเมียนมาให้ไปทำงานในประเทศไทยหรือเสนอให้สามารถนำชาวเมียนมาข้ามไปยังประเทศไทยได้ ซึ่งเมื่อชาวเมียนมาตกลงใจที่จะลักลอบเข้าไปยังประเทศไทย จะมีการเก็บค่าจ้างส่วนหนึ่งจากผู้ที่ต้องการลักลอบไปยังประเทศไทย เมื่อรวบรวมจำนวนคนได้กลุ่มหนึ่ง จะมีผู้นำพา (ผู้รู้เส้นทางลักลอบเข้ามายังประเทศไทย) นำกลุ่มชาวเมียนมาดังกล่าวไปตามเส้นทางช่องทางธรรมชาติ ด้วยวิธีต่าง ๆ ทั้ง ทางรถยนต์ ทางเรือ หรือเดินเท้า ซึ่งหากเป็นเส้นทางไกล จะมีการทำจุดพักค้างแรมชั่วคราวไว้จนกระทั่งถึงจุดรอส่งต่อ ซึ่งเมื่อชาวเมียนมากลุ่มดังกล่าวมาถึงจุดรอส่ง ผู้ร่วมขบวนการชาวไทยจะรอรับหรืออาจให้ชาวเมียนมารออยู่จุดดังกล่าว แล้วจึงมารับตัวพร้อมเรียกเก็บค่าจ้างส่วนที่เหลือและนำผ่านช่องทางธรรมชาติมายังฝั่งไทย ซึ่งมีการเตรียมรถสำหรับขนย้ายผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวเมียนมาไว้ โดยขบวนการดังกล่าวส่วนใหญ่จะมาพร้อมกับรูปแบบขบวนการจัดหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายด้วย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 ได้กล่าวว่า

“ถ้าพูดถึงปัญหาการลักลอบเข้ามา นอกจากตัวคนต่างด้าวแล้ว ก็ยังมีพวกนำพา ที่ได้ค่าตอบแทน พวกต่างด้าวก็อยากจะเข้ามาเมืองไทย เสียค่าตอบแทนไม่เป็นไร ขอให้เข้ามาได้ก็พอ ตัวคนต่างด้าวก็ยอมจ่าย คนนำพาที่ได้ค่าตอบแทนที่คิดว่าน่าจะสูงอยู่พอสมควร ก็เลยเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ทำให้คนต่างด้าวเข้ามาในบ้านเราเยอะ เพราะมีขบวนการลักลอบหาประโยชน์จากคนต่างด้าว” (กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 ธันวาคม 2562)

2) การลักลอบข้ามแดนด้วยตนเอง

เป็นรูปแบบการลักลอบเข้ามายังประเทศไทย ซึ่งชาวเมียนมาในฝั่งประเทศเมียนมามีการติดต่อสื่อสารกับชาวเมียนมาฝั่งประเทศไทย โดยชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยผิดกฎหมายหรือเข้ามาโดยถูกกฎหมายอยู่ก่อน และมีเครือข่ายสามารถประสานกับกลุ่มคนไทยที่แสวงประโยชน์จากการลักลอบขนย้ายชาวเมียนมาเข้ามาในประเทศไทยได้ โดยรูปแบบนี้มักจะเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามาในประเทศไทยได้แล้ว

สามารถหางานทำได้ มีที่พักอาศัย มีความพร้อมในการนำพาลักลอบเข้ามา ซึ่งผู้ที่ลักลอบเข้ามาอาจเป็นญาติพ่อแม่ พี่น้อง บุตร หรือคนรู้จัก ซึ่งมีการติดต่อให้ข้อมูลวิธีการลักลอบเข้ามา อีกทั้งเป็นผู้ประสานชาวไทยที่จะรอรับตัวหลังจากลักลอบเข้ามาในประเทศไทยได้แล้ว โดยอาจมีการนัดหมายเวลาพร้อมด้วยสถานที่ที่กำหนดในการรับตัวในฝั่งประเทศไทย เมื่อชาวเมียนมาในฝั่งประเทศเมียนมาตกลงใจที่จะลักลอบเข้ามา ก็จะมีการจัดหาชาวเมียนมาที่รู้เส้นทางวิธีการลักลอบเข้ามายังประเทศไทย พาลักลอบเข้าประเทศไทยตามช่องทางธรรมชาติ กระทั่งมาถึงจุดที่นัดหมายแล้วชาวไทยที่ได้รับการว่าจ้างก็จะรับตัว แล้วลักลอบนำพาเข้ามายังประเทศไทยตามที่ได้รับว่าจ้าง

4) ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน

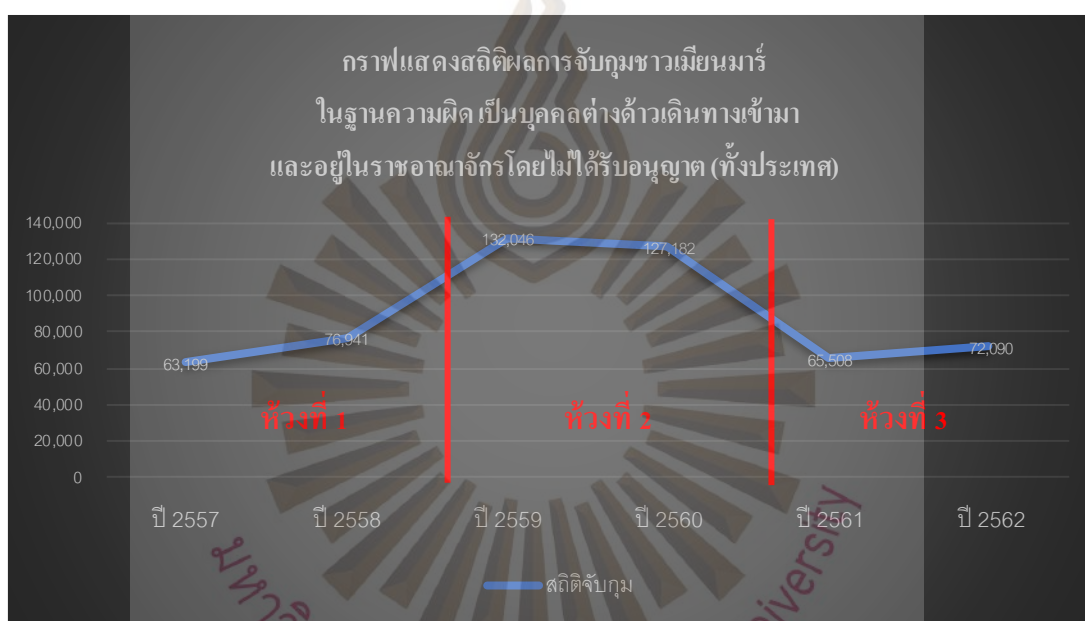
การลักลอบเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมา ในห้วงก่อนการประกาศเปิดประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ และหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียนในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2563 นั้น สภาพปัญหาดังกล่าวอาจไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขได้อย่างชัดเจนว่ามีการลักลอบเกิดขึ้นเท่าไรในแต่ละปี เพราะเป็นการลักลอบเข้ามา แต่ส่วนหนึ่งอาจนำผลทางสถิติจากการจับกุมตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 มาใช้พิจารณาประกอบได้ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 ได้ให้แนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับการแบ่งรูปแบบผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองชาวเมียนมา พร้อมอธิบายว่าการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมาในปัจจุบันมี 2 รูปแบบ คือ 1.ชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามายังประเทศไทยโดยตรง หมายถึง ชาวเมียนมาที่เข้ามาในประเทศไทยโดยใช้วิธีการหลบเลี่ยงการผ่านแดนตามกระบวนการขั้นตอนและกฎหมายของประเทศไทย และ 2.ชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามายังประเทศไทย โดยอ้อมคือ ชาวเมียนมาที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยและดำเนินการตามขั้นตอนการผ่านแดนอย่างถูกต้อง แต่การเข้ามานั้นไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการขออนุญาต ซึ่งถือได้ว่าเป็นการใช้ขั้นตอนทางกฎหมายเพื่อหลบเลี่ยงลักลอบเข้ามาในประเทศไทย

1) การลักลอบเข้ามายังประเทศไทยโดยตรง หมายถึง การที่ชาวเมียนมาลักลอบเข้ามาประเทศไทยใช้วิธีแอบลักลอบเข้ามาทางช่องทางธรรมชาติ ซึ่งไม่ผ่านขั้นตอนตามจุดผ่านแดนและตามกฎหมายพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ซึ่งเมื่อเข้ามาโดยผิดกฎหมายแล้ว การอยู่ในประเทศไทยก็จะไม่ได้รับอนุญาตอีกด้วย เป็นการกระทำความผิดในฐานะ เป็นบุคคลต่างด้าวเดินทางเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ตาม พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 โดยในฐานความผิดดังกล่าว ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 ได้ให้ข้อมูลทางสถิติด้านผลการจับกุม พร้อมอธิบายเหตุผล การเปลี่ยนแปลงของสถิติในแต่ละห้วงไว้ประกอบ ดังนี้

ตารางที่ 4.5 สถิติผลการจับกุมชาวเมียนมาในฐานความผิด เป็นบุคคลต่างด้าวเดินทางเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งประเทศ (จำนวนราย)

สัญชาติ	เพศ	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
เมียนมา	ชาย	46,651	56,961	89,614	83,252	47,663	50,553
	หญิง	16,548	19,980	42,432	43,930	17,845	21,537
	รวม	63,199	76,941	132,046	127,182	65,508	72,090

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ศูนย์เทคโนโลยี, 2562

รูปที่ 4.10 กราฟแสดงสถิติผลการจับกุมชาวเมียนมาในฐานความผิดเป็นบุคคลต่างด้าวเดินทางเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต (ทั้งประเทศ)

ที่มา: สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ศูนย์เทคโนโลยี , 2562

จากแนวโน้มตามสถิติข้างต้น ผู้ให้ข้อมูลได้แบ่งช่วงเวลาออกเป็น 3 ห้วงด้วยกัน โดยในห้วงที่ 2 จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ.2559 และ พ.ศ.2560 ผลการจับกุมความผิดในฐานเป็นบุคคลต่างด้าวเดินทางเข้าและอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตของชาวเมียนมาเพิ่มสูงขึ้นเป็นเท่าตัวเมื่อเปรียบเทียบกับห้วงที่ 1 และ 3 โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 ได้ให้ความเห็นว่า ที่ผลการจับกุมเพิ่มสูงขึ้นอย่างผิดปกติ เป็นผลมาจาก 1.ประเทศไทยถูกกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐ ประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์และมีรายงานประจำปี (Trafficking in Persons Report-TIP) ในปี พ.ศ.2557 จัดให้ประเทศไทยอยู่ในระดับที่ 3 (Tier 3) ระดับต่ำสุด กระตุ้นให้ประเทศไทยต้องใช้

มาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว และ 2.ประเทศไทยต้องการแก้ปัญหาแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอย่างจริงจัง โดยมีนโยบายให้มีการพิสูจน์สัญชาติและขออนุญาตทำงานให้ถูกต้องพร้อมกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกวดขันกวาดล้าง จับกุม แรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามา อยู่ในราชอาณาจักร และทำงานโดยผิดกฎหมายและมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการจ้างงานแรงงานต่างด้าวมาบังคับใช้ ในปี พ.ศ.2560 เป็นผลให้สถิติการจับกุมเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ส่วนในห่วงที่ 1 (ปี พ.ศ.2557 – 2558) และห่วงที่ 3 (ปี พ.ศ.2561 – 2562) มีอัตราการจับกุมใกล้เคียงกัน แต่มีความแตกต่างกันในด้านการปฏิบัติ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 ได้อธิบายว่า ในห่วงที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในตรวจตราจับกุมพวกลักลอบเข้ามาโดยผิดกฎหมาย อาจทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่น การรับผลประโยชน์อันมิชอบของเจ้าหน้าที่ การปฏิบัติงานโดยขาดความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น เป็นต้น ซึ่งแม้ผลการจับกุมจะใกล้เคียงกับในห่วงที่ 3 แต่ในทางปฏิบัติแตกต่างกันเพราะในห่วงที่ 2 ซึ่งภาครัฐมีนโยบายต่าง ๆ ออกมา ทำให้เจ้าหน้าที่ทุกหน่วยต้องบูรณาการกำลังร่วมกันเพื่อดำเนินการตามนโยบายรัฐที่ออกมาอย่างเข้มข้น ซึ่งเมื่อเข้าห่วงที่ 3 การกวดขันจับกุมยังคงมีอย่างต่อเนื่อง แต่ทำได้ยากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้กระทำความผิดลดน้อยลง การปฏิบัติงานตรวจตราจับกุมของเจ้าหน้าที่มีความยากลำบากมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มที่ 1 ได้กล่าวว่า

“เมื่อก่อนที่จะมีการเปิดให้พิสูจน์สัญชาติและขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ถ้าชาวเมียนมาเดินมา 10 คน คาดการณ์ได้เลยว่าเป็นพวกลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย 8-9 คน แต่ปัจจุบัน เดินมา 10 คน เรียกตรวจสอบ อาจพบพวกลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเพียงแค่ 1-2 คน หรือไม่มีเลย” (ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสมุทรสาคร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 ธันวาคม 2562)

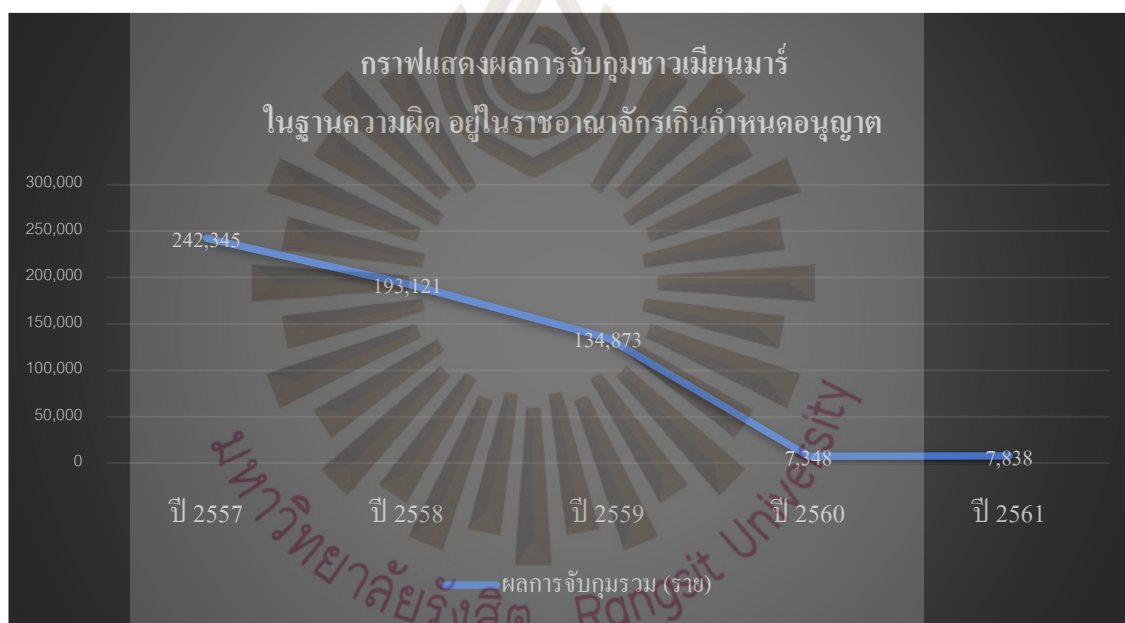
2) การลักลอบเข้ามายังประเทศไทย โดยอ้อม หมายถึง ชาวเมียนมาที่เข้ามายังประเทศไทย โดยใช้วิธีที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่วัตถุประสงค์ในการเข้าไม่ตรงตามที่ขออนุญาต ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการลักลอบหลบเลี่ยงเข้ามาโดยใช้วิธีทางกฎหมายเป็นเครื่องมือ เช่น การขออนุญาตเข้าประเทศในรูปแบบนักท่องเที่ยว แต่เมื่อเข้ามาได้กลับลักลอบทำงานโดยผิดกฎหมาย ในกลุ่มนี้จะตรวจตราจับกุมได้ยาก เพราะไม่ได้เป็นผู้ลักลอบเข้ามาโดยตรง ซึ่งชาวเมียนมากลุ่มนี้เข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และเมื่อสิ้นกำหนดอนุญาต ไม่เดินทางกลับประเทศ ซึ่งเป็นไปตามที่ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 เคยวิเคราะห์จากสถิติไว้ว่าเป็นกลุ่มที่เดินทางเข้ามาอย่างมีนัยยะแอบแฝง เพื่อเข้ามาหางานและทำงานในห้วงเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ใน

ราชอาณาจักร ซึ่งเมื่อสิ้นกำหนดอนุญาต ก็ไม่ได้เดินทางกลับ แต่ยังคงทำงานต่ออยู่ในประเทศไทย อย่างผิดกฎหมาย โดยทางสถิติการจับกุมกรณีอยู่ในราชอาณาจักรเกินกำหนดอนุญาต ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4.6 สถิติการจับกุมฐานความผิดอยู่ในราชอาณาจักรเกินกำหนดอนุญาต ทั้งประเทศ

สัญชาติ	เพศ	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
เมียนมา	ชาย	144,694	120,660	90,080	4,486	4,914	729,668
	หญิง	97,651	72,461	44,793	2,862	2,924	441,382
	รวม	242,345	193,121	134,873	7,348	7,838	1,171,050

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ศูนย์เทคโนโลยี, 2562

รูปที่ 4.11 กราฟแสดงผลการจับกุมชาวเมียนมาในฐานความผิดอยู่ในราชอาณาจักรเกินกำหนด

ที่มา: สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ศูนย์เทคโนโลยี, 2562

จากสถิติการจับกุมชาวเมียนมาที่อยู่ในราชอาณาจักรเกินกำหนดอนุญาต จะสังเกตได้ว่า ในปี พ.ศ.2560 สถิติการจับกุมลดลง เหลือเพียง 5.45 เปอร์เซ็นต์ จากยอดรวมผลการจับกุมชายและหญิงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ.2559 และจะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ.2557 ถึง พ.ศ.2559 สถิติการจับกุมจะอยู่ในหลักแสนราย แต่ในปี พ.ศ.2560 เหลือเพียงหลักพันราย เป็นผลมาจากมาตรการในหัวขั้วที่ 2 ของรัฐบาล เป็นผลทำให้กลุ่มชาวเมียนมาที่อยู่ในราชอาณาจักรเกินกำหนดอนุญาต ต้องเดินทางกลับ

ประเทศ หรือในกลุ่มที่ลักลอบทำงาน อาจมีการไปพิสูจน์สัญชาติกับนายจ้างเพื่อขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ขออนุญาตทำงานและขออยู่ในราชอาณาจักรอย่างถูกต้อง

เมื่อเปรียบเทียบจากสถิติข้างต้น สภาพปัญหาเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาก่อนและหลังปี พ.ศ.2558 มีความแตกต่างกัน เห็นได้จากสถิติผลการจับกุมที่ลดลงของชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายโดยตรง และความเปลี่ยนแปลงของสถิติการจับกุมชาวเมียนมาที่อยู่ในราชอาณาจักรเกินกำหนดอนุญาต ที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 กล่าวว่าเป็นผู้ที่ลักลอบเข้ามายังประเทศไทยโดยอ้อม หรือมีนายทะเบียนแฝง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้งในกลุ่มที่ 1 และ 2 ได้ประเมินสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน ว่าปัญหาดังกล่าวลดน้อยลง

5) ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา

ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปัญหาการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมา เกิดจากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ด้วยแรงกดดันหลายอย่าง ทำให้เกิดมาตรการด้านการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ส่งผลให้ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมาถูกแก้ไขควบคู่ไปด้วย ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลง ได้แก่

5.1) การที่กระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์ของ 188 ประเทศทั่วโลก และมีรายงานประจำปี (Trafficking in Persons Report-TIP) ในปี พ.ศ. 2557 จัดให้ประเทศไทยอยู่ในระดับที่ 3 (Tier 3) ระดับต่ำสุด หมายถึง ประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมายสหรัฐ และไม่มี ความพยายามแก้ไข ซึ่งสหรัฐ อาจพิจารณาเร่งรัดการให้ความช่วยเหลือที่มีใช้ความช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมและการค้าได้ เป็นผลมาจากปัญหาการใช้แรงงานชาวต่างด้าวในลักษณะทาส

5.2) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งประเทศไทยต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบความร่วมมือด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community หรือASCC) ซึ่งต้องไม่ขัดหรือแย้งกับ แผนปฏิบัติการด้านสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนด้านการคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)

5.3) การมาเยือนประเทศไทยของ นางออง ซาน ซูจี ที่ปรึกษาแห่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2559 ณ จังหวัดสมุทรสาคร สร้างความตื่นตัวในการเรียกร้องสิทธิพื้นฐานของแรงงานชาวเมียนมา และแรงกระตุ้นเกี่ยวกับการเดินทางกลับประเทศ สร้างความวิตกกังวลต่อภาคเศรษฐกิจของไทย หากไม่มีการแก้ไขหรือปรับตัว

ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ประเทศไทยต้องมีการออก พ.ร.ก. การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 ซึ่งมีการเพิ่มบทลงโทษนายจ้างที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอย่างหนัก (ผนวก จ.) สร้างความเกรงกลัวให้นายจ้าง ส่งผลให้เกิดการเลิกจ้าง ทำให้ชาวเมียนมาเดินทางกลับประเทศ และเป็นการบังคับว่าโดยปริยายว่าต้องเดินทางเข้ามาอย่างถูกกฎหมาย เพื่อที่จะได้รับอนุญาตให้ทำงานอย่างถูกกฎหมาย ทั้งรัฐยังมีมาตรการผ่อนผันให้ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่มิใช่นายจ้างรับรองการจ้างงาน ซึ่งมาตรการทั้งหมดของรัฐส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา ดังนี้

(1) ชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามา และอยู่ประเทศไทย ในกลุ่มที่ไม่มีงานทำถูกเจ้าหน้าที่กวาดล้างผลักดันส่งกลับประเทศ และในกลุ่มที่ลักลอบทำงาน โดยผิดกฎหมายหากมีนายจ้างรับรองก็ดำเนินการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวเพื่อขออนุญาตทำงานชั่วคราว แต่หากนายจ้างไม่รับรอง หรือนายจ้างทิ้งลูกจ้าง ก็เป็นผลทำให้ต้องทยอยเดินทางกลับประเทศ ซึ่งทำให้กลุ่มชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามาและอยู่ในประเทศไทยได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(2) ชาวเมียนมาที่กำลังจะลักลอบเข้ามายังประเทศไทย ต้องทบทวนหรือระงับการกระทำดังกล่าว เนื่องด้วยจะเห็นได้จากแรงงานชาวเมียนมาที่ต้องเดินทางกลับประเทศเนื่องจากไม่มีการจ้างแรงงาน ซึ่งทำให้คาดการณ์ได้ว่าเมื่อลักลอบเข้ามายังประเทศไทยอาจไม่ได้รับการจ้างงาน

4.1.2 สาเหตุในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน

จากการให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงสาเหตุการลักลอบเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมาไปในทิศทางเดียวกันซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาด้านเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ ซึ่งสามารถแยกออกเป็นประเด็นหลักๆ ได้ดังนี้

1) ต้องการหลบหนีปัญหาความยากจน แสวงหาการทำงานที่ได้อัตราค่าจ้างที่สูงกว่า ซึ่งกลุ่มผู้ลักลอบชาวเมียนมาที่เข้ามายังประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นเหตุผลเกี่ยวกับความต้องการในการทำงาน โดยจากการให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ชาวเมียนมา ได้กล่าวถึงอัตราค่าแรงจากการทำงานในฝั่งประเทศเมียนมา ที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต หรือมีความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ซึ่งเมื่อเทียบกับการตัดสินใจลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทยแล้ว ไม่ว่าจะได้รับค่าจ้างตามค่าอัตราค่าแรงขั้นต่ำหรือไม่ ค่าตอบแทนที่จะได้รับย่อมสูงกว่าการทำงานในประเทศเมียนมาแน่นอน อีกทั้งได้รับสภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่า

ตารางเทียบค่าแรงงานในอาเซียน

(บาทต่อคนต่อวัน)

ประเทศ	ค่าแรงงานขั้นต่ำ	ประเทศ	ค่าแรงงานขั้นต่ำ
ไทย	313-336	เมียนมา	90
มาเลเซีย	241-260	ลาว	125
อินโดนีเซีย	99-271	กัมพูชา	162
บรูไน	-	เวียดนาม	156-173
สิงคโปร์	-	ฟิลิปปินส์	197-341

หมายเหตุ : บรูไนและสิงคโปร์ ไม่มีการกำหนดค่าแรงขั้นต่ำ

ที่มา - สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย

รูปที่ 4.12 เปรียบเทียบอัตราค่าแรงในกลุ่มประเทศอาเซียน ในปี พ.ศ.2562

ที่มา: ธนาคารกรุงเทพ, 2562

จะเห็นได้ว่าในกลุ่มประเทศอาเซียน อัตราค่าแรงขั้นต่ำของประเทศเมียนมาต่ำที่สุด โดยเมื่อเทียบเป็นเงินไทยจะอยู่ที่ประมาณ 90 บาท ซึ่งต่ำกว่าประเทศไทยถึง 3 – 4 เท่า จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชาวเมียนมา นิยมเข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยผู้ให้ข้อมูลชาวเมียนมากล่าวว่า

“ผมทำงานที่โน่น (ประเทศเมียนมา) ผมได้ค่าแรงน้อย ไม่พอเลี้ยงดูพ่อแม่ ทำงานได้เทียบเป็นเงินไทยก็ประมาณร้อยกว่าบาท แต่ผมมาทำงานที่นี่(ประเทศไทย) ผมได้ค่าแรง สองสามร้อย ผมก็มาทำงานคนเดียว ผมก็ส่งเงินให้ที่บ้านใช้ได้ ที่บ้านผมก็ไม่ต้องทำงาน” (ชาวเมียนมา คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 ธันวาคม 2562)

2) ภาวะไร้การจ้างงาน หรือไม่มีงานทำในประเทศเมียนมา เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลให้ประเทศเมียนมาพัฒนาไปได้ช้า ซึ่งความสามารถในการลงทุนและการจ้างงานจากชาวเมียนมาด้วยกันเองมีน้อย จึงต้องอาศัยการลงทุนและการจ้างงานจากต่างประเทศ แต่เมื่อระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ได้ปรับปรุงให้มีพอ ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจเข้ามาลงทุนของต่างชาติ อีกทั้งสังคมส่วนใหญ่ของประเทศเมียนมาเป็นสังคมชนบท การได้รับโอกาสในการจ้างงานที่เป็นรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจ้างงานในระบบอุตสาหกรรม ข้าราชการ หรือบริษัท มีโอกาสเป็นไปได้น้อย ภาวะไร้การจ้างงาน หรือไม่มีงานทำจึงมีอยู่มาก ซึ่งผู้ให้ข้อมูลชาวเมียนมารายหนึ่งกล่าวว่า ในชุมชนที่ตนเองกำเนิด เลี้ยงชีพด้วยการทำนาเพื่อเป็นอาหารเพียงอย่างเดียวโดยสามารถ

ทำนาได้เพียงปีละ 1 ครั้ง หลังจากนั้นจะไม่มีการทำ และไม่มีรายได้อื่น ซึ่งมีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก

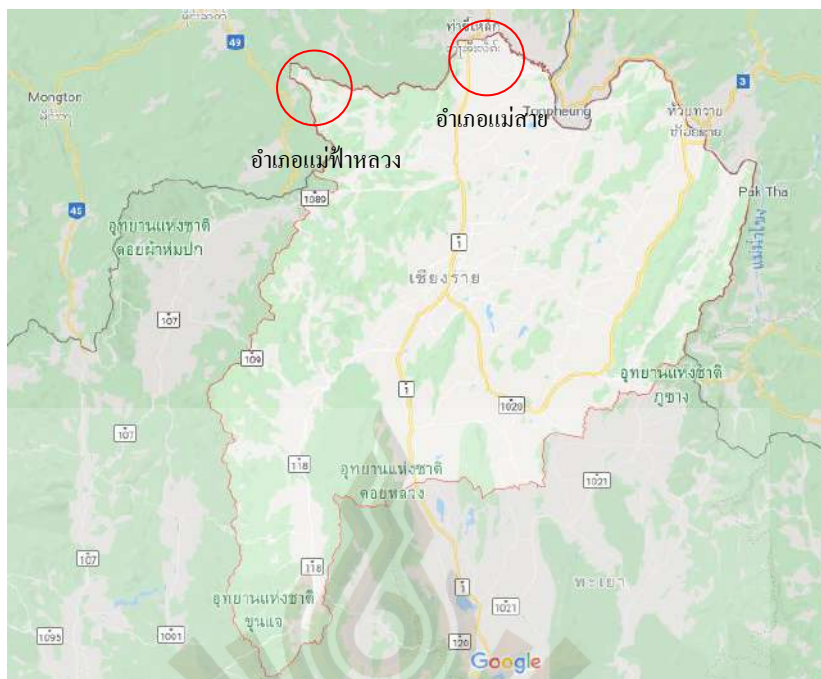
3) ภัยสงครามและการเมือง ด้วยประเทศเมียนมา มีการแบ่งการปกครอง โดยส่วนหนึ่งมาจากความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ชาติพันธุ์พม่า กับ ชนกลุ่มน้อย โดยในชนกลุ่มน้อยก็มีการแบ่งแยกออกเป็น 7 กลุ่ม 7 รัฐ ซึ่งในแต่ละรัฐการมีการบริหารจัดการเขตการปกครองของตนเอง มีการช่องสุ่มกำลังทางทหารเพื่อปกป้องตนเอง จึงเป็นเหตุให้ประเทศเมียนมายังไม่สามารถรวมเป็นหนึ่งเดียวกันได้ และในแต่ละกลุ่มยังคงมีความขัดแย้งและความรุนแรงอยู่ในปัจจุบัน

ชาวเมียนมาที่ลี้ภัยเข้ามาในประเทศไทยส่วนใหญ่ จะอยู่ในรัฐที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย เช่น รัฐกะยา (Kayah) รัฐกะเหรี่ยง (Kayin) รัฐชาน (Shan) ซึ่งยังคงมีสถานการณ์การสู้รบกันอย่างต่อเนื่อง ด้วยความกลัวต่อภัยสงครามและสวัสดิภาพในชีวิต จึงเป็นสาเหตุให้ชาวเมียนมาเหล่านี้ตัดสินใจลี้ภัยเข้ามาในประเทศไทย ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า

“หมู่บ้านของผมไม่มีกำลังทหาร เป็นเพียงชาวบ้านธรรมดา แต่เมื่อมีการสู้รบหมู่บ้านผมก็โดยผลกระทบไปด้วย ถ้าผมอยู่ต่อไป กลัวว่าจะเป็อันตราย ผมเลยมาเมืองไทย” (ชาวเมียนมา คนที่ 3 , การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 ธันวาคม 2562)

4) ลี้ภัยเข้ามายังประเทศไทยได้ง่าย เนื่องจากประเทศเมียนมามีแนวพรมแดนติดกับประเทศไทยทอดยาว ประมาณ 2,400 กิโลเมตร และมีช่องทางธรรมชาติเข้าออกได้หลายช่องทาง ซึ่งแนวพรมแดนของประเทศเมียนมากับไทย ส่วนใหญ่ติดกันด้วยเทือกเขา การลี้ภัยเข้ามาของชาวเมียนมา ส่วนใหญ่จะเข้ามาช่องทางที่ใกล้กับพื้นที่ราบหรือช่องทางที่มีถนนใกล้กับแนวชายแดน และตัดผ่านเทือกเขาให้น้อยที่สุด หรือข้ามมาทางแม่น้ำ ซึ่งเส้นทางที่นิยมลี้ภัยเข้ามา

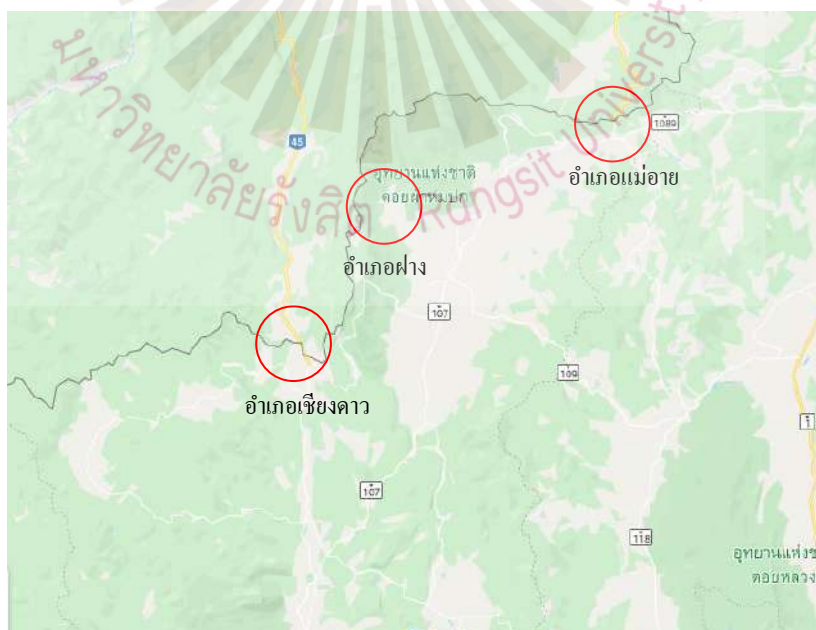
ทางภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เช่น อำเภอแม่สาย ซึ่งเป็นพื้นที่ราบ มีเส้นทางคมนาคม หรือตามแนวแม่น้ำรวกไปจนถึงสามเหลี่ยมทองคำ ,อำเภอแม่ฟ้าหลวง ซึ่งติดกับแนวชายแดนและใกล้กับเส้นทางคมนาคมในฝั่งประเทศเมียนมา

รูปที่ 4.13 พื้นที่อำเภอแม่ฟ้าหลวง และอำเภอแม่สาย

ที่มา: Google Map, 2020

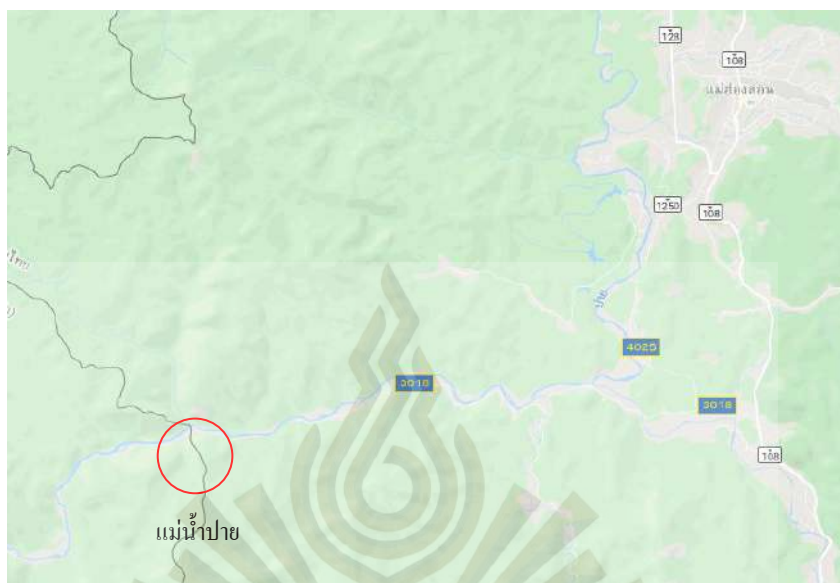
จังหวัดเชียงใหม่ เช่น อำเภอแม่สาย อำเภอฝาง และอำเภอเชียงดาว ซึ่งใกล้กับเส้นทางคมนาคมในฝั่งประเทศเมียนมา

รูปที่ 4.14 พื้นที่อำเภอเชียงดาว อำเภอฝาง และอำเภอแม่สาย

ที่มา: Google Map, 2020

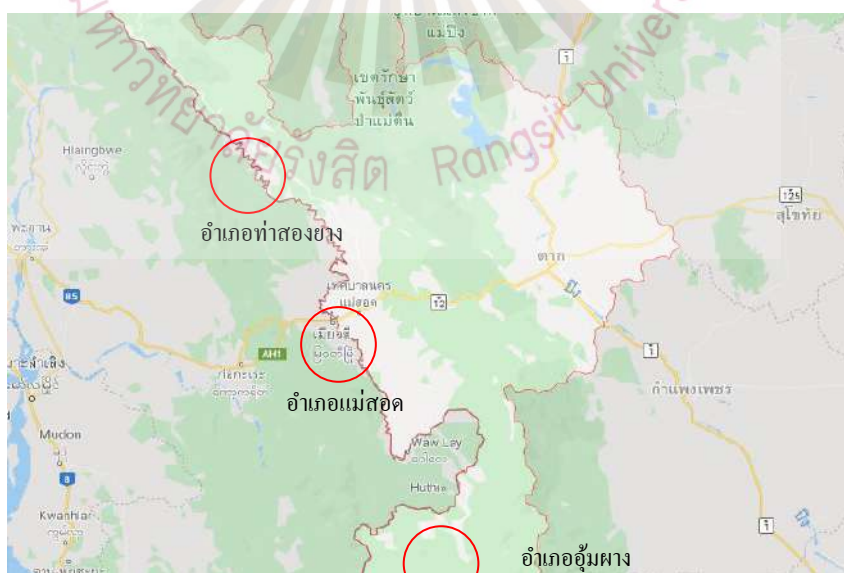
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ เส้นทางแม่น้ำปายซึ่งเชื่อมต่อมาจากแม่น้ำสาละวินในฝั่งประเทศเมียนมา

รูปที่ 4.15 พื้นที่แม่น้ำปาย

ที่มา: Google Map, 2020

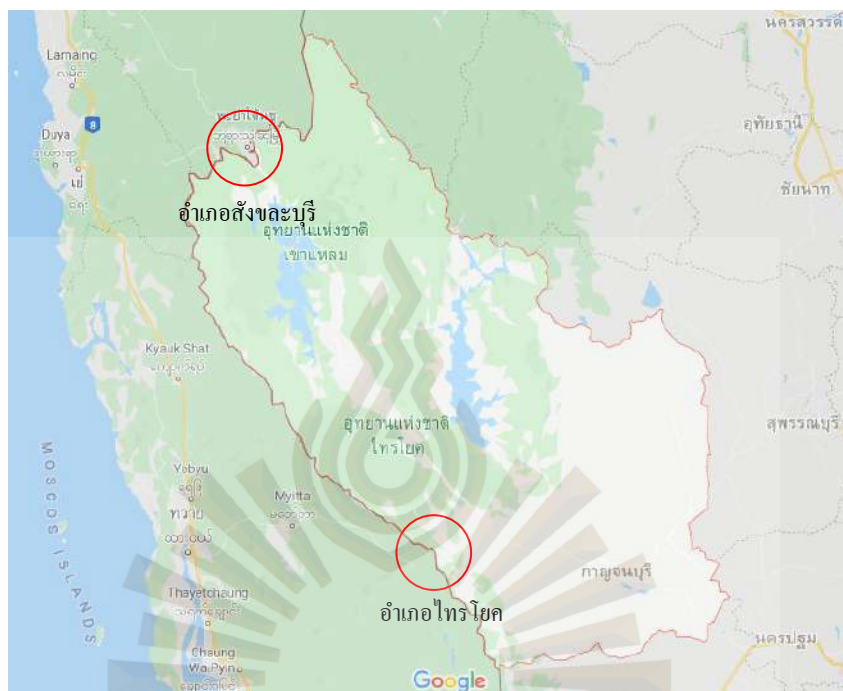
ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือ ได้แก่ อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่สอด และอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ซึ่งติดกับถ้ำน้ำเมยและเป็นพื้นที่ราบตามแนวพรมแดน

รูปที่ 4.16 พื้นที่อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่สอด และอำเภออุ้มผาง

ที่มา: Google Map, 2020

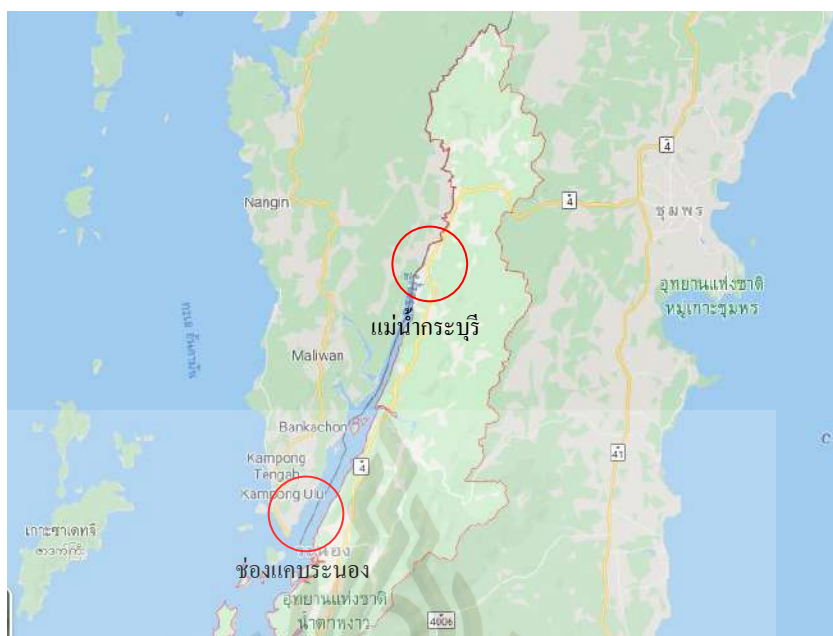
ทางภาคกลาง ได้แก่ อำเภอสังขละบุรี และอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีเส้นทางคมนาคมตัดผ่าน

รูปที่ 4.17 พื้นที่อำเภอสังขละบุรี และอำเภอไทรโยค

ที่มา: Google Map, 2020

ทางภาคใต้ ได้แก่ อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ซึ่งมีแม่น้ำกระบุรีทอดผ่านตามแนวพรมแดนถึงช่องแคบระนอง ทางเกาะสองของประเทศเมียนมา ซึ่งสามารถลัดถอบเข้ามาทางแม่น้ำและทะเลได้

รูปที่ 4.18 พื้นที่แม่น้ำกระบุรี และช่องแคบระนอง
ที่มา: Google Map, 2020

5) ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายและบทลงโทษไทย โดยชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามายังประเทศไทยทั้งที่เคยถูกจับกุม และไม่เคยถูกจับกุมส่วนใหญ่จะทราบถึงกระบวนการทางกฎหมายเกี่ยวกับดำเนินการต่อผู้ที่ลักลอบเข้ามาโดยผิดกฎหมายซึ่งเป็นสัญชาติเมียนมาคิดว่า หากมีการจับกุมชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามา เจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการผลักดันส่งกลับประเทศ ตามมาตรา 54 แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ซึ่งเมื่อผลักดันส่งกลับก็สามารถหาหนทางกลับเข้ามายังประเทศไทยได้เช่นเดิมหรือในบางกรณีที่ชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามาต้องการเดินทางกลับประเทศ จึงให้เจ้าหน้าที่จับกุมตัวเพื่อผลักดันส่งกลับ ซึ่งสร้างปัญหาให้แก่เจ้าหน้าที่ สูญเสียงบประมาณและแสดงให้เห็นถึงความไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายไทย และเป็นจุดอ่อนสำคัญที่ทำให้ชาวเมียนมาลักลอบเข้าออกประเทศไทย โดยมองว่าเป็นเรื่องปกติ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลชาวเมียนมารายหนึ่งกล่าวว่า

“ ผมเข้ามาประเทศไทย ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 4 เคยถูกเจ้าหน้าที่ไทยจับและส่งกลับมาแล้ว 2 ครั้ง อีกครั้งหนึ่ง ผมเดินทางกลับเอง ที่ผมถูกจับ เขาก็ขังผมวันสองวัน เดี่ยวเขาก็ส่งผมกลับประเทศ แล้วผมก็หาทางเข้ามาใหม่ ” (ชาวเมียนมา คนที่ 2 , การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 ธันวาคม 2562)

6) กระบวนการขออนุญาตเข้ามาทำงานในประเทศไทย มีความยุ่งยากทั้งทางด้านเอกสาร และมีค่าใช้จ่ายสูง และต้องขออนุญาตต่อทางการเมียนมา ซึ่งชาวเมียนมาเข้าถึงบริการดังกล่าวได้

ยาก ซึ่งจากการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลชาวเมียนมากล่าวว่า การขออนุญาตเข้ามาทำงานในประเทศไทย จะต้องผ่านกระบวนการจัดหาแรงงานของฝั่งเมียนมาและไทย ซึ่งใช้เวลาดำเนินการค่อนข้างนานและในฝั่งประเทศเมียนมามีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายต่อคนสูงประมาณหนึ่งถึงสองหมื่นบาท ซึ่งสำหรับชาวเมียนมาถือว่าเป็นเงินที่สูงมาก ทำให้โอกาสในการเข้าถึงบริการเหล่านี้สำหรับผู้ที่มีฐานะยากจนแทบเป็นไปได้

อีกทั้งปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศทำให้ขออนุญาตเข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ กับทางการประเทศเมียนมาเป็นไปได้ยาก การตัดสินใจลักลอบเข้ามายังประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย เป็นหนทางที่สะดวกที่สุด ที่มีค่าใช้จ่ายไม่สูงมาก

4.1.3 แนวทางแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา

การแก้ไขปัญหาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ก่อนและหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียนมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ต้องดูจากแนวทางการปฏิบัติในหัวนั้น ๆ ได้แก่

1) การแก้ไขปัญหาลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา ก่อนการเปิดประชาคมอาเซียน

ประเทศไทยกับปัญหาลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา ในสมัยก่อนมุ่งเน้นมาตรการในเชิงรับ ทั้งการเพิ่มกำลัง กวดขัน ตรวจตรา จับกุม เพิ่มจุดตรวจสอบผู้ที่ลักลอบเข้ามา ซึ่งอาจมีประสิทธิภาพในบางส่วน แต่ยังคงแก้ปัญหาที่ปลายเหตุหลังจากที่มีการลักลอบเข้ามาในประเทศไทยแล้ว ซึ่งมาตรการเหล่านี้เมื่อมีการใช้ซ้ำไปมา ย่อมสร้างภาระและความสิ้นเปลืองด้านงบประมาณให้กับประเทศ อีกทั้งยังไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ซึ่งเมื่อปัญหาเหล่านี้ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น มีจำนวนผู้ลักลอบเข้ามามากยิ่งขึ้น ยิ่งสร้างปัญหาให้เสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศ

ก่อนการเปิดประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 การแก้ไขปัญหาด้วยมาตรการเชิงรับดังกล่าว ประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอที่จะยับยั้งกลุ่มชาวเมียนมาที่ตัดสินใจลักลอบเข้ามา อีกทั้งรัฐบาลไม่ได้เอาใจจริงเอาใจกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องด้วยประเทศไทยมีส่วนได้ส่วนเสียกับการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมาเหล่านี้ เพราะชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามา ส่วนใหญ่จะเป็นกำลังสำคัญในภาคแรงงานไร้ฝีมือที่มีต้นทุนด้านค่าแรงต่ำ ซึ่งคอยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ปัญหาลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมาก่อนการเปิดประชาคมอาเซียนจึงไม่หมดไป การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงถือได้ว่าไม่มีประสิทธิภาพมากเพียงพอ

2) การแก้ไขปัญหาลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา หลังการเปิดประชาคมอาเซียน

หลังจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 สภาพปัญหาลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมามีทิศทางที่ดีขึ้น เนื่องด้วยรัฐบาลเริ่มให้ความสนใจ และมีการวางมาตรการแก้ไขเชิงรับ ผสมกับเชิงรุก มีการใช้มาตรการเบาไปถึงหนัก เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง เนื่องจากประเทศไทยเริ่มถูกเพ่งเล็งจากต่างประเทศด้านปัญหาแรงงานต่างด้าวและการใช้แรงงานลักษณะทาง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นปัญหาผลพวงมาจากการลักลอบเข้ามาในประเทศไทย และทำงานอย่างผิดกฎหมาย โดยมาตรการที่รัฐบาลไทยนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหา มีดังนี้

1) มาตรการเชิงรับ

ด้วยในปี พ.ศ.2557 ประเทศไทยถูกลดลำดับการประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์จากกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐ (U.S. State Department's Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons) ให้อยู่ในระดับที่ 3 เป็นผลมาจากปัญหาการใช้แรงงานในลักษณะทาส ประเทศไทยจึงเริ่มมีมาตรการตรวจตรากวาดล้าง จับกุม กลุ่มแรงงานผิดกฎหมาย แรงงานประมงผิดกฎหมาย อย่างจริงจัง

ทั้งการที่ไทยถูกลดอันดับการประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เป็นการขัดแย้งกับแนวทางของประชาคมอาเซียนที่วางไว้ เกี่ยวกับประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ในด้านการคุ้มครองและสวัสดิการสังคม รวมถึงด้านสิทธิและความยุติธรรมทางสังคม และการมาเยือนของนางออง ซาน ซูจี ที่ปรึกษาแห่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในปี พ.ศ.2559 ทำให้เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเดินทางกลับประเทศของแรงงานชาวเมียนมา

ปัจจัยเหล่านี้ ส่งผลให้รัฐบาลให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับชาวต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาเป็นแรงงานผิดกฎหมาย

2) มาตรการเชิงรุก

หลังจากบังคับใช้มาตราเชิงรับ ในการตรวจตราจับกุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและนายจ้างที่กระทำผิดอย่างจริงจัง ประเทศไทยจึงกลับสู่ระดับที่ 2 (Watch list) ในปี พ.ศ. 2559 ซึ่งเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเต็มตัว รัฐบาลยังคงมีการใช้มาตรการกวาดล้างจับกุม เรื่อยมา หลังจากนั้น ในปี พ.ศ.2560 รัฐบาลได้ออกมาตรการเชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้ามาเพื่อเป็นแรงงานผิดกฎหมายที่ต้นเหตุ ด้วยการออก พ.ร.ก.การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 ซึ่งเน้นการกวาดล้าง จับกุม ลงโทษ นายจ้าง ที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอย่างจริงจัง พร้อมบทลงโทษที่หนักหน่วง มากกว่าการจับกุมแรงงานต่างด้าวเพียงอย่างเดียว ทำให้เกิดนายจ้างไม่มีความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเนื่องจากเกรงกลัวต่อบทลงโทษ ทำให้เกิด

เหตุการณ์แรงงานชาวเมียนมาทยอยเดินทางกลับประเทศ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 2 ที่เกี่ยวข้องกับชาวเมียนมาในลักษณะนายจ้าง กล่าวว่า

“ตอนที่กฎหมายเกี่ยวกับลงโทษนายจ้างออกมาใหม่ๆ พวกโรงงาน กิจการ เขาปรับตัวกันไม่ทัน เพราะอัตราโทษปรับมันสูง ต่างค้าผิดกฎหมายหนึ่งคน ปรับนายจ้าง 2 แสน ถ้าโดนจับสัก 5 คน ก็โดนไปล้านหนึ่งแล้ว นายจ้างจะไหวหรือ พวกกิจการโรงงานก็เลยทิ้งลูกจ้างผิดกฎหมายพวกนี้เพราะกลัวช่วงนั้น พวกแรงงานพวกนี้ก็หนีกลับประเทศกันหมด โรงงานก็เจ๊งกัน ผมก็เคยโดย ตอนกฎหมายออกมาใหม่ๆ โดยจับลูกจ้างต่างค้าพม่าไปสองคน ขึ้นศาล ศาลสั่งปรับ 4 แสน ก่อนที่รัฐบาลจะออกมาผ่อนผัน ตั้งแต่นั้นก็เลยไม่กล้าจ้างพวกผิดกฎหมายอีกเลย เดียวนี้พวกพม่าผิดกฎหมายไม่ค่อยมีแล้ว ตั้งแต่ให้ขึ้นทะเบียน เดินไปมากันอย่างสบายใจ ไม่ต้องกลัวถูกจับ แต่ถามว่าพวกผิดกฎหมายยังมีไหม ผมว่าก็ยังมียู่ ก็ป็นๆ อยู่กับกลุ่มนั้นแหละเพราะที่นี้พม่าเยอะ นายจ้างที่แอบจ้างก็ยังพอมีอยู่ แต่น้อย” (เจ้าของกิจการ ในจังหวัดสมุทรสาคร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 ธันวาคม 2562)

จะเห็นได้ว่าจากการใช้มาตรการดังกล่าว ส่งผลต่อสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา ดังนี้

1) ชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามาในประเทศไทย พักอาศัย และทำงานอย่างผิดกฎหมาย ต้องทยอยเดินทางกลับประเทศ เนื่องจากไม่มีการจ้างงาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาวชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามาและอยู่ในประเทศไทย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลชาวเมียนมารายหนึ่ง กล่าวว่า

“ลูกจ้างเมียนมาที่อยู่ เดียวนี้ส่วนใหญ่ถูกกฎหมายหมดแล้ว พิสูจน์สัญชาติหมดแล้ว พวกที่นายจ้างไม่จ้างเขาก็ต้องกลับ อยู่ที่นี่ไปก็ทำอะไรไม่ได้ กลับประเทศน่าจะดีกว่า” (ชาวเมียนมา คนที่ 3 , การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 ธันวาคม 2562)

2) ปัญหาชาวเมียนมาลักลอบเข้ามาประเทศไทยในอนาคตลดน้อยลง เพราะเมื่อไม่มีการจ้างงานแรงงานต่างค้าผิดกฎหมาย จึงไม่มีประโยชน์ที่จะลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทย

3) มาตรการผ่อนผัน

ผลจากการบังคับใช้ พ.ร.ก.การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างค้า พ.ศ. 2560 ซึ่งถือได้ว่าเป็นยาแรงสำหรับผู้ประกอบการ บริษัท โรงงาน แหล่งอุตสาหกรรม ฯลฯ ที่มีการลักลอบใช้แรงงานต่างค้าผิดกฎหมาย หลังจากการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ ทำให้เกิดภาวะ

นายจ้างที่ถูกลูกจ้างชาวต่างด้าว เพราะแรงงานต่างด้าวเหล่านี้ไม่อยู่ในระบบการคุ้มครองสวัสดิการอยู่แล้ว แรงงานต่างด้าวจึงต้องจำใจเดินทางกลับประเทศ ซึ่งภาวะดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงออกมาตรการผ่อนผัน เลื่อนกำหนดการบังคับใช้บางมาตราในกฎหมายดังกล่าว (ผนวก ข.) และในระหว่างการผ่อนผันรัฐบาลก็จัดให้มีการแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว ซึ่งนายจ้างที่มีความต้องการใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจริง ๆ จะต้องดำเนินการพิสูจน์การเป็นนายจ้างและลูกจ้าง โดยผู้ให้ข้อมูลในส่วนของเจ้าหน้าที่กรมแรงงานได้อธิบายว่าเป็นขั้นตอนเพื่อพิสูจน์ ขึ้นทะเบียนและขออนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราว (ภาคผนวก ข.) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการนำลูกจ้างชาวต่างด้าวมาเข้าระบบการจ้างแรงงานชาวต่างด้าวของประเทศไทยอย่างถูกต้อง โดยผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 2 เจ้าหน้าที่กรมแรงงานได้กล่าวในประเด็นที่น่าสนใจไว้ว่า

“ตามมติ ครม. ในปัจจุบัน ที่ได้มีการยืดอายุการขออนุญาตทำงานและอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ซึ่งจะหมดอายุในวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2565 ซึ่งหากไม่มีการยืดอายุให้อีก ชาวต่างด้าวพวกนี้ ต้องเดินทางกลับประเทศเพื่อไปทำเอกสารการทำงานให้ถูกต้อง เพื่อกลับเข้ามาทำงานในประเทศไทย ซึ่งหมายความว่า การเดินทางเข้าออกประเทศไทยเพื่อมาทำงานต่อไปในอนาคตหลังจากปี พ.ศ.2565 เป็นต้นไป ส่วนใหญ่จะต้องดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ใช่การลักลอบเข้ามา” (กรมการจัดหางานจังหวัดสมุทรสาคร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 ธันวาคม 2562)

จะเห็นได้ว่าปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมาในปัจจุบัน หลังจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการมีทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาที่นำมาใช้อาจไม่ได้ตรงกับปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมาโดยตรง แต่เป็นการนำกลไกทางกฎหมายเกี่ยวกับการจ้างแรงงานต่างด้าวมาใช้บังคับ ซึ่งปีบบังคับใช้นายจ้างต้องใช้แรงงานชาวต่างด้าวที่ถูกกฎหมาย ซึ่งกลไกดังกล่าวเป็นการตัดวงจรการลักลอบเข้ามาโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาอย่างได้ผล เมื่อไม่มีความต้องการในการจ้างแรงงานผิดกฎหมาย ผู้ลักลอบชาวเมียนมาก็ไม่มีความจำเป็นที่จะลักลอบเข้ามาในประเทศไทย

4.2 อภิปรายผล

1) สภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ในประเทศไทย ก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน

ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา เป็นปัญหาที่อยู่คู่กับประเทศไทยมาช้านาน ซึ่งประเทศไทยได้มีนโยบายการแก้ปัญหาทั้งชาวต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาและที่ทำงาน

โดยผิดกฎหมายหลายนโยบาย แต่ก็ยังไม่สัมฤทธิ์ผล (ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา, 2559) ซึ่งยังคงไม่มีมาตรการที่ออกมาบังคับใช้แล้ว ได้ผลอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด โดยก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา สถิติการจับกุมสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่า ส่วนหนึ่งชาวเมียนมาเริ่มมีการลักลอบเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งการเพิ่มขึ้นดังกล่าว ส่วนหนึ่งมาจากการที่ชาวเมียนมาที่ลักลอบและเข้ามาอยู่ในประเทศไทย มักมีการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลกับชาวเมียนมาที่อยู่ในฝั่งประเทศเมียนมาอยู่เสมอ การให้ข้อมูลทั้งการชักชวน เสนอ หรือให้ความช่วยเหลือกับชาวเมียนมาเพื่อลักลอบเข้ามาในไทยเริ่มมีมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการวิจัยดังกล่าว การให้ข้อมูลในมุมมองของชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามายังประเทศไทย มีแนวคิดที่ว่า การลักลอบเข้ามาทำงานเป็นค่านิยมหรือเป็นเรื่องปกติ และเป็นเรื่องของการเลี้ยงดูเพื่อเข้ามาทำงาน มากกว่าจะคำนึงว่าเป็นการกระทำผิดร้ายแรงเกี่ยวกับการข้ามแดน แนวความคิดเหล่านี้ มีการบอกต่อ สื่อสารและแพร่กระจายในหมู่ชาวเมียนมาจากรุ่นสู่รุ่น หลายยุคสมัย อาชญากรรมประเภทนี้จึงยังคงมีอยู่และเพิ่มสูงขึ้น การส่งผ่านแนวความคิด วิธี และรูปแบบในการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการลักลอบเข้ามายังประเทศไทย เป็นไปตามทฤษฎีการส่งผ่านค่านิยมทางวัฒนธรรม (The Transmission of Cultural Value) ตามแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาชิคาโก

การลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมาเหล่านี้ ส่งผลต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศไทย ทำให้แสดงถึงการรักษาอำนาจอธิปไตยในดินแดนที่ถูกบั่นทอนด้วยปัญหาการลักลอบเข้ามาที่เพิ่มสูงมากขึ้น นอกจากนี้แล้วกลุ่มชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามายังก่อปัญหาหลายด้านทั้ง การแย่งชิงพื้นที่อยู่อาศัย การแย่งอาชีพ การตั้งกลุ่มอิทธิพล ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาด้านสาธารณสุข ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีนิเวศวิทยา (Ecological Theory) ซึ่ง Robert E. Park เรียกระบบการเปลี่ยนแปลงนี้ว่า “การบุกรุก การครอบครอง และการรับช่วงต่อ” (Invasion, Dominance, and Succession) ตัวอย่างเช่นในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีประชากรชาวเมียนมาสูงเทียบเท่าประชากรในจังหวัด และปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ต่อเนื่องจากปัญหาการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมา ซึ่งจะนำไปสู่ความไร้ระเบียบทางสังคม โดยก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปัญหาเหล่านี้ เป็นเรื่องที่รัฐต้องบริหารจัดการ และคิดหาแนวทางแก้ไข (รวี ชื่นชม, 2559)

แต่ในห้วงปี พ.ศ.2557 ก่อนการเปิดประชาคมอาเซียน ด้วยสถานการณ์การค้ามนุษย์ของประเทศไทยถูกลดระดับ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประเทศ เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นตัวกระตุ้นให้รัฐบาลต้องแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองและการทำงานผิดกฎหมายอย่างจริงจัง ทั้งเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนประเทศไทยถูกกดดันหลายประการ ท้ายที่สุดหลังจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ.2559 (หลัง 31 ธ.ค.2558) รัฐบาลใช้มาตรการกวาดล้างจริงจัง ซึ่งจุดเปลี่ยนต่อสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมือง และปัญหาการลักลอบทำงาน โดยผิดกฎหมายของ

ชาวเมียนมา มาจากการออกและบังคับใช้ด้านการจ้างงานแรงงานต่างด้าว คือ พ.ร.ก.การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 ที่มุ่งเน้นลงโทษ เอาผิดนายจ้างที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอย่างหนักหน่วง ซึ่งเป็นการตัดวงจรที่เป็นสาเหตุหลักที่ชาวเมียนมาลักลอบเข้ามา ทำให้สถานการณ์การลักลอบทำงานโดยผิดกฎหมายเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง เกิดภาวะเลิกจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย แรงงานต่างด้าวเดินทางกลับประเทศ และเป็นผลทำให้สภาพปัญหาการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมาลดน้อยลง

2) สาเหตุในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน

ชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามาทั้งก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียนกล่าวถึงประเด็นสาเหตุที่ตัดสินใจลักลอบเข้ามาในประเทศไทย โดยให้สาเหตุส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน ซึ่งประเด็นสำคัญที่ตัดสินใจลักลอบเข้ามายังคงเป็นเรื่องของปัญหาด้านเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ ทั้งการแสวงหาอาชีพที่มีรายได้สูง ความต้องการหางานทำ การหลบเลี่ยงปัญหาการเมืองและภัยสงคราม ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ยังคงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมา (สิริรัฐ สุกันธา, 2557)

สาเหตุรองลงเป็นเรื่ององค์ประกอบสนับสนุนที่ทำให้ตัดสินใจลักลอบเข้ามายังประเทศไทย ทั้งการที่ประเทศเมียนมามีพรมแดนติดกับประเทศไทย สามารถลักลอบเข้าออกได้หลายช่องทาง ความอ่อนแอของกฎหมายเข้าเมืองของไทยต่อชาวต่างด้าวสัญชาติเมียนมา และความยุ่งยากในการขออนุญาตทำงานในต่างประเทศ

ทั้งนี้ ยังมีองค์ประกอบเสริมในเรื่องของการตอบสนองการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมา ในประเด็นของความต้องการในการจ้างแรงงานผิดกฎหมายของนายจ้างชาวไทย ต้องการแรงงานต่างด้าว ที่จ่ายค่าตอบแทนต่ำ ทำงานที่มีลักษณะเสี่ยง งานหนัก และงานสกปรก ซึ่งงานเหล่านี้หาแรงงานรองรับได้ยาก จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ชาวเมียนมายังคงทยอยลักลอบเข้ามาในประเทศไทย (กันยา ศรีสวัสดิ์, 2560)

สาเหตุเหล่านี้ยังคงเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ชาวเมียนมาตัดสินใจลักลอบเข้ามา จะเห็นได้ว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการลักลอบเข้ามา กับบทลงโทษที่กำหนด ตามความผิดเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองของประเทศไทยยังคงไม่สัมพันธ์กัน ยังไม่อาจถ่วงดุลน้ำหนักระหว่างประโยชน์ที่ได้จากการกระทำผิดกับบทลงโทษที่จะได้รับให้มีความเหมาะสม ซึ่งมาตรการผลักดันส่งกลับประเทศต้นทางของผู้ที่ลักลอบเข้ามาชาวเมียนมา กลับไม่ทำให้ชาวเมียนมารู้สึกว่าเป็นการลงโทษหรือเกิดความกลัวเกรงแต่อย่างใด จึงเป็นเหตุผลว่าทำไมชาวเมียนมาจึงนิยมลักลอบเข้ามายังประเทศไทย ซึ่ง

เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีคิดก่อนทำ (Rational Choice Theory) ที่ผู้กระทำผิดจะเลือกที่กระทำ ความผิดเมื่อคำนวณแล้วว่าคุ้มค่ากว่าบทลงโทษที่จะได้รับ

3) แนวทางในการแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาในประเทศไทย

มาตรการทางกฎหมายให้รัฐออกมาบังคับใช้หลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาการลักลอบทำงาน โดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว ในปัจจุบันสามารถแก้ไขปัญหา แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังส่งผลต่อสภาพปัญหาการลักลอบเข้า เมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาให้มีแนวโน้มลดลง ถือได้ว่าเป็นการแก้ปัญหาควบคู่กันอย่างมีประสิทธิภาพ และหากต้องการคงไว้ซึ่งการมีประสิทธิภาพ หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ก็ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อคงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์แห่งกฎหมายที่บังคับใช้ และ สร้างความเกรงกลัวต่อผู้ที่กระทำความผิด

ปัจจุบันแนวทางการลงโทษแก่นายจ้างผู้จ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่กำหนดโทษ ไว้อย่างรุนแรง เช่นการระวางโทษปรับตั้งแต่ 4 แสน ถึง 8 แสน ต่อการจ้างแรงงานต่างด้าวผิด กฎหมายหนึ่งคน ซึ่งเป็นมาตรการบังคับโทษเอาที่ต้นเหตุของการกระทำผิด สร้างความเกรงกลัว ต่อนายจ้างได้อย่างมาก ซึ่งกลไกเหล่านี้ ส่งผลต่อชาวต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาและทำงานโดยผิด กฎหมายโดยตรง

การออกและบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งมีบทกำหนดโทษรุนแรงของรัฐ เพื่อป้องกันปราบปรามการกระทำความผิด เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีป้องกันโดยการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory) โดยเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพสูงสุด ต้องบังคับใช้กฎหมาย อย่างเคร่งครัด รวดเร็วและเป็นธรรม บทลงโทษต้องรุนแรงจนไม่กล้ากระทำผิดซ้ำ ซึ่งการออก กฎหมายใหม่มาบังคับใช้ เป็นการปรับเปลี่ยนรองรับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ให้การแก้ไข ปัญหามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมามายังประเทศไทย โดยการเก็บข้อมูลทั้งทางสถิติและการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ที่มีหน้าที่ป้องกันปราบปรามการลักลอบเข้าเมือง ผู้มีความเกี่ยวข้องกับชาวเมียนมา ทั้ง เจ้าหน้าที่กรมการจัดหางาน นายจ้างหรือบริษัท และชาวเมียนมาทั้งที่ลักลอบเข้ามาและเข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา อย่างครบถ้วน และเพื่อทราบถึงความแตกต่างก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยสามารถสรุปผลการศึกษาดังกล่าวตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

1) สภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ก่อนและหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน

ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา ก่อนการเปิดประชาคมอาเซียน

จากข้อมูลทางสถิติ และการให้สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดกับปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวต่างด้าวมากที่สุด เพราะมีหน้าที่ป้องกันปราบปรามโดยตรง ได้ให้ข้อมูลว่า ในห้วงก่อนการเปิดประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 สภาพปัญหาการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมา มีสูง และจากผลการจับกุมมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่ง ให้แนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับการลักลอบเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมา โดยแบ่งกลุ่มผู้ชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามาออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามา โดยตรง หมายถึง ชาวเมียนมาที่แอบลักลอบเดินทางเข้าในประเทศไทย โดยไม่ผ่านกระบวนการขออนุญาตเข้ามาในราชอาณาจักรและช่องทางผ่านแดนที่กำหนด เช่น การลักลอบเข้ามาทางช่องทางธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้กระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายเข้าเมืองโดยตรง

2) กลุ่มชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามา โดยอ้อม หมายถึง ชาวเมียนมาที่เข้ามายังประเทศไทย ด้วยวิธีการและกระบวนการผ่านแดนอย่างถูกต้อง แต่การเข้ามาไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการขออนุญาต เช่น ชาวเมียนมาที่ขออนุญาตเข้ามาในประเทศไทย โดยใช้หนังสือเดินทางประเภทนักท่องเที่ยว ซึ่งเมื่อผ่านเข้ามายังประเทศไทยได้แล้ว ชาวเมียนมาจำพวกนี้ จะมีการหางาน หรือทำงานในประเทศไทย โดยไม่เดินทางกลับประเทศเมื่อเกินกำหนดอนุญาต ซึ่งถือได้ว่าเป็นพวกลักลอบเข้ามา โดยอาศัยกระบวนการขั้นตอนของกฎหมาย

โดยในผู้ลักลอบชาวเมียนมาในกลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่สามารถตรวจจับและมีสถิติให้เห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีสถิติสูงขึ้นทุกปี แต่ในกลุ่มที่ 2 จะไม่สามารถตรวจจับออกมาเป็นสถิติได้

ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา หลังการเปิดประชาคมอาเซียน

หลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน ปัญหาการลักลอบมีทิศทางที่ดีขึ้น โดยหลังจากห้วงการระดมกวาดล้าง ตรวจตรา จับกุม ของเจ้าหน้าที่ ในปี พ.ศ.2559 และ พ.ศ.2560 ชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามายังประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย มีสถิติผลการจับกุม ได้ลดน้อยลง การให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึง การตรวจตรา จับกุม ชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามาได้ยากยิ่งขึ้น และหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน ประเทศไทยมีการกวาดจับกุม ผู้ที่ลักลอบเข้ามายังประเทศไทย และทำงานโดยผิดกฎหมายอย่างจริงจัง ทั้งมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการจ้างแรงงานต่างด้าว ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ส่งผลให้เห็นอย่างชัดเจนในกลุ่มชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามาในกลุ่มที่ 2 คือ สถิติชาวเมียนมาที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยขออนุญาตในรูปแบบนักท่องเที่ยว ลดลงเหลือเพียง 9.04 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งกลุ่มชาวเมียนมาที่ขออนุญาตเข้ามายังประเทศไทย ประเภทแรงงาน 3 สัญชาติ กลับเพิ่มสูงขึ้นถึง 9 เท่าตัว และผลการจับกุมชาวเมียนมาที่อยู่ในราชอาณาจักรเกินกำหนดอนุญาตลดลงถึง 18 เท่าตัว ซึ่งเป็นที่ยืนยันสมมุติฐานของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 เกี่ยวกับการเข้ามาของชาวเมียนมาอย่างมีนัยยะแอบแฝง

การเปลี่ยนแปลงของสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา

ปัญหาการลักลอบลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา ในปัจจุบันหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเต็มตัว มีทิศทางที่ดีขึ้น สิ่งที่แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนคือ สถิติการจับกุมที่ลดน้อยลง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพปัญหาดังกล่าว เริ่มต้นจากการที่ประเทศไทย ถูกกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์และมีรายงานประจำปี (Trafficking in Persons Report-TIP) ในปี พ.ศ.2557 จัดให้ประเทศไทยอยู่ในระดับที่ 3 (Tier 3) ซึ่งอยู่ในระดับต่ำสุด ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากประเทศไทยมีการใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเป็นจำนวนมากและการปฏิบัติต่อแรงงานชาวต่างด้าวไม่เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะเป็น

เหตุผลที่ประเทศต่าง ๆ ใช้ลดความร่วมมือด้านการค้ากับประเทศไทย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งจากนั้นประเทศไทยเริ่มจริงจังกับการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

แรงกดดันระลอกต่อมา เป็นผลพวงจากการที่ไทยถูกลดระดับสถานการณ์การค้ามนุษย์ข้างต้น ซึ่งเป็นการขัดแย้งกับแนวทางความร่วมมือของกลุ่มประเทศอาเซียน ในเสาหลักด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community - ASCC) ซึ่งมุ่งหวังให้ประชากรอาเซียนในด้านการคุ้มครองและสวัสดิการสังคม และในด้านสิทธิและความยุติธรรมทางสังคม โดยการปฏิบัติต่อกลุ่มแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาเป็นกลุ่มที่ประเทศไทยถูกเพ่งเล็ง

แรงกดดันต่อมา เมื่อนางออง ซาน ซูจี เดินทางมาเยือนประเทศไทย ในปี พ.ศ.2559 และเยี่ยมเยียนชาวเมียนมา ที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งทำให้เกิดข้อเรียกร้องต่อการปฏิบัติกับแรงงานชาวเมียนมา และสวัสดิการที่ควรจะได้รับ ทั้งยังมีสร้างกระแสการเดินทางกลับประเทศของกลุ่มแรงงานชาวเมียนมา ทำให้เกิดความวิตกกังวลต่อภาคเศรษฐกิจของประเทศ

ปัจจัยเหล่านี้ ทำให้รัฐบาลต้องออกมาแก้ปัญหาย่างจริงจัง เกี่ยวกับปัญหาการใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ซึ่งรัฐบาลก็กฎหมายเกี่ยวกับการจ้างแรงงานต่างด้าวตาม พ.ร.ก.การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 ตัดวงจรปัญหาด้วยการกำหนดบทลงโทษอย่างหนักต่อนายจ้างเป็นการกวดขันนายจ้างให้เลิกจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และหากต้องการจ้างงานต่อก็ต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนตามระบบการจ้างงานให้ถูกต้อง เป็นผลทำให้กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมาย ทอยกับประเทศเนื่องจากไม่มีงานรองรับ ซึ่งกลุ่มชาวเมียนมาที่ตัดสินใจจะลักลอบเข้ามาขอมต้องคำนึงถึงการไม่มีการจ้างงาน ทั้งหลังจากการใช้มาตรการของรัฐเกี่ยวกับการจ้างแรงงานต่างด้าว เป็นผลให้ชาวเมียนมาเริ่มมีความเข้าใจและตระหนักถึงสิทธิ ความคุ้มครอง และสวัสดิการที่จะได้รับ และเริ่มมีความคิดเกี่ยวกับการเข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมายมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้สภาพปัญหาการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา หลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน ถูกแก้ไขและมีแนวโน้มที่ดีขึ้น อันเป็นผลพวงมาจากกลไกและมาตรการจ้างงานชาวต่างด้าวที่รัฐบาลออกมาบังคับใช้

2) สาเหตุการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมา ก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน

ในการตัดสินใจลักลอบเข้ามายังประเทศไทยของชาวเมียนมา คงไม่มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลใดจะให้ข้อมูลได้ดีที่สุดเท่าชาวเมียนมาที่ลักลอบเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ ทั้งกลุ่มที่ลักลอบเข้ามาก่อนและหลังการเปิดประชาคมอาเซียน และกลุ่มที่เข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ได้ให้เหตุผลหรือสาเหตุที่ตัดสินใจเข้ามายังประเทศไทย ในประเด็นเดิม ทั้งผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มผู้ที่มี

หน้าที่ปราบปรามการลักลอบเข้าเมืองและกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับชาวเมียนมา ก็ให้ความเห็นในเกี่ยวกับสาเหตุในแนวทางเดียวกัน โดยสามารถแบ่งได้หลักๆ ดังนี้

1) สาเหตุหลักหรือเหตุผลหลักที่ชาวเมียนมาตัดสินใจลักลอบเข้ามา ยังคงเป็นเหตุผลด้านเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ เกี่ยวกับความต้องการมีงานทำ ต้องการรายได้ที่สูงขึ้น ปัญหาความยากจน การแสวงหาโอกาสที่ดีขึ้น อยากมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และประเด็นรองลงมาเป็นปัญหาการเมืองการปกครอง ที่เกี่ยวกับการหลบเลี่ยงภัยสงครามซึ่งทำให้เกิดความกลัวต่อสวัสดิภาพในชีวิต

2) สาเหตุรองหรือปัจจัยเสริมที่ทำให้เลือกตัดสินใจใช้วิธีการลักลอบเข้ามา ในส่วนของประเทศเมียนมา เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการเข้าถึงบริการในการขออนุญาตทำงานข้ามประเทศ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากทั้งทางด้านเอกสาร การใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน และค่าใช้จ่ายที่สูง และในส่วนของประเทศไทย ที่ตัดสินใจใช้วิธีลักลอบเข้ามาเพราะมีช่องทางลักลอบเข้ามาได้หลายช่องทาง ทำให้เข้ามาได้โดยง่าย และความไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษที่จะได้รับเมื่อถูกจับกุม

3) แนวทางแก้ไขที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา

ผู้ให้ข้อมูลทั้งในส่วนของผู้มีหน้าที่ป้องกันปราบปรามการลักลอบเข้าเมืองและเจ้าหน้าที่ของกรมการจัดหางาน ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขว่า ด้วยสภาพปัญหาการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมาของประเทศไทยในปัจจุบัน ได้มีสภาพดีขึ้น จึงถือได้ว่าแนวทางการแก้ไขที่รัฐบาลนำออกมาใช้ เป็นที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพ เป็นทั้งการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายโดยตรง และแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายไปพร้อมกัน ซึ่งการแก้ปัญหที่สาเหตุของการลักลอบเข้ามาของชาวเมียนมาเช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง หรือสงครามของประเทศเมียนมา คงเป็นไปได้ยาก หรือการเพิ่มความเข้มงวดตามชายแดน สร้างบทลงโทษแก่ผู้ลักลอบเข้ามาอย่างรุนแรง เช่นจำคุก ก็เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืนแต่กลับเป็นการสร้างภาระให้แก่รัฐ การที่รัฐนำวิธีการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายมาใช้โดยการตัดวงจรต้นเหตุ เอาผิดและลงโทษกับนายจ้างอย่างรุนแรง พร้อมกับผ่อนผันให้มีการขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นแรงงานที่ถูกกฎหมายพร้อม ๆ กันนั้น จึงถือเป็นการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ปัญหาลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา และยังสามารถประคองระบบแรงงานในภาคเศรษฐกิจได้อีกด้วย ซึ่งแนวทางที่นำมาใช้ในปัจจุบันประกอบด้วย

1) แนวทางแก้ไขด้วยวิธีเสริมแรงในเชิงลบ เป็นแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวเมียนมา ด้วยวิธีการออกกฎหมายและบัญญัติบทลงโทษอย่างหนักโดยใช้มาตรการทางการจ้างงาน แรงงานต่างด้าว ทั้งนี้ยื่นำเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ทำการ ตรวจสอบ และลงโทษแก่นายจ้างที่กระทำความผิดเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว

2) แนวทางแก้ไขด้วยวิธีเสริมแรงในเชิงบวก คือการประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูล เพื่อให้ชาวเมียนมาทราบถึงข้อดีของการเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งด้านสวัสดิการ สิทธิ ความคุ้มครอง และการได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ซึ่งจะจูงใจให้ตัดสินใจเข้ามายังประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และพยายามสร้างกลไกด้านการจ้างแรงงานต่างด้าวให้ง่าย และรวดเร็ว

5.2 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1.1) รัฐอาจทบทวนบทลงโทษต่อผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันเน้นการใช้มาตรการผลักดันเพียงอย่างเดียว โดยเมื่อชาวต่างด้าวถูกจับกุมเนื่องจากกระทำความผิดดังกล่าว ควรมีการเก็บไว้เป็นฐานข้อมูล และหากพบว่ามีกระทำความผิดซ้ำ อาจใช้มาตรการลงโทษที่หนักขึ้นตามลำดับไปเรื่อย ๆ เช่น จำคุก กักขัง เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวชัดเจน

1.2) รัฐสร้างสวัสดิการที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างชาวต่างด้าวที่เข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมายกับลักลอบเข้ามาอย่างผิดกฎหมาย เช่น การงดคดีอาญา หรือลดอาญาสินค้าอุปโภคบริโภค ลดค่าขนส่งสาธารณะ แก่ชาวต่างด้าวที่แสดงตัวตนว่าเข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อเป็นการชักจูงใจ

1.3) รัฐควรออกระเบียบ กฎหมาย ที่มีการตั้งรางวัลนำจับให้แก่ผู้แจ้งเบาะแสชาวต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามา ทำงานโดยผิดกฎหมาย หรือผู้ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวต่างด้าว ซึ่งเป็นกลไกสร้างความหวาดกลัวต่อที่สาธารณะให้แก่ผู้กระทำความผิด

1.4) กระทรวงแรงงานอาจใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการในการทำงานของชาวเมียนมา เช่น กรณีนายจ้างมีความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าว อาจใช้วิธีเสนอความต้องการแรงงานแบบข้อมูลออนไลน์ โดยผ่านกรมแรงงานของทั้งสองประเทศเป็นตัวกลาง และชาวเมียนมาสามารถเข้าถึงข้อมูลนายจ้างที่ต้องการจ้างงานแบบออนไลน์ได้โดยตรง สามารถให้ข้อมูลเพื่อพิจารณาทางออนไลน์ได้ทันที แล้วจึงเข้ามาเสนอขอทำงานต่อเจ้าหน้าที่ฝั่งเมียนมาเหมือนอย่างเช่นระบบที่บริษัทรับสมัครงาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกระจายข้อมูล ลดปริมาณขั้นตอน

และเวลา ซึ่งเมื่อชาวเมียนมาสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็ว การตัดสินใจเสี่ยงดวงลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทยก็จะลดน้อยลง

2) ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

2.1) เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับชาวต่างด้าว เช่น ตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่กรมแรงงาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ฯลฯ ร่วมกับบูรณาการกำลัง ตรวจตรา ตรวจสอบ กวดขัน ตามอำนาจของกฎหมายที่ให้ไว้อย่างต่อเนื่องและบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ไม่มีข้อครหา และไม่เปิดช่องว่างให้เกิดการกระทำความผิด

2.2) เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ดำเนินการเชิงรุก กรณีจับกุมชาวต่างด้าวที่กระทำความผิดลักลอบเข้ามาโดยผิดกฎหมาย มีการสอบสวน ขยายผล จับกุมเพิ่มเติม รวมทั้ง ขยายผลคนไทยที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ให้ที่พักพิง เพื่อสร้างความหวาดกลัวในวงกว้าง

2.3) เจ้าหน้าที่กรมแรงงาน มีการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแรงงานต่างด้าวถึงสวัสดิการ สิทธิ ความคุ้มครองที่จะได้รับ เมื่อเข้ามาและทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้ข้อมูลและสร้างความสนใจ

2.4) กรณีชาวต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาถูกจับกุม และต้องดำเนินการผลักดันส่งกลับ หากเป็นกรณีเข้ามาลักลอบทำงานโดยผิดกฎหมาย ควรมีการประสานเจ้าหน้าที่กรมแรงงาน ให้ความรู้ถึงสิทธิ สวัสดิการ ความคุ้มครอง แก่ผู้กระทำผิดก่อนผลักดันส่งกลับ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวความคิด หากตัดสินใจเข้ามาในครั้งต่อไป

3) ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ในห้วงหลังจากหมดกำหนดอนุญาตให้ทำงานชั่วคราวของแรงงานต่างด้าวในปี พ.ศ.2565 ตามนโยบายของรัฐบาลไทย เพื่อติดตามผล พร้อมทั้งศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความมีประสิทธิภาพของนโยบายการแก้ไขปัญหาว่าสามารถส่งผลอย่างต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาในอนาคตหรือไม่ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางมาตรการใหม่ๆ หากรูปแบบการกระทำความผิดมีการเปลี่ยนแปลงไป

บรรณานุกรม

- กรมประชาสัมพันธ์ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร. (2560). *เกี่ยวกับอาเซียน*. สืบค้น 3 มีนาคม, 2562, จาก http://www.asean thai.net/more_news.php?cid=13
- กรมราชทัณฑ์ ศูนย์เทคโนโลยี. (2560). *รายงานสถิตินักโทษเด็ดขาด*. สืบค้น 29 พฤษภาคม, 2562, จาก <http://www.correct.go.th/stathomepage/>
- กรมประชาสัมพันธ์. (2554). *ประเทศไทยกับอาเซียน*. สืบค้น 16 กุมภาพันธ์, 2563, จาก http://www.prd.go.th/download/thai_asian.pdf
- กรมอาเซียน กลุ่มงานนโยบาย. (2555). *พัฒนาการของประชาคมอาเซียน*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์, 2563, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/organize-20120827-153635-807152.pdf>
- กระทรวงแรงงาน สำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว. (2560). *พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานคนต่างด้าว พ.ศ.2560*. สืบค้น 25 ตุลาคม, 2562, จาก <https://www.doe.go.th/prd/alien/law/param/site/152/cat/102/sub/0/pull/category/view/list-label>
- กระทรวงการต่างประเทศ กรมอาเซียน. (2556). *บันทึกการเดินทางอาเซียน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ : กระทรวงการต่างประเทศ.
- กระทรวงการต่างประเทศ กรมอาเซียน. (2560). *ประวัติอาเซียน*. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์, 2563, จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/ac/download/article/article_20170626094806.pdf
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2555). *สนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์, 2563, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/customize-20120427-105041-808384.pdf>
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). *ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน*. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์, 2563, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/th/customize/30643-ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน.html>
- กันยา ศรีสวัสดิ์. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารแรงงานอพยพสัญชาติพม่าของผู้ประกอบการไทยในจังหวัดสมุทรสาคร. วารสารวิจัยบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์, ปีที่ 2 ฉบับที่ 2, 167-169.*
- กิตติ ประเสริฐสุข. (2557). *การประชุมสุดยอดอาเซียน*. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์, 2563, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การประชุมสุดยอดอาเซียน>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- จดหมายข่าวรัฐบาลเพื่อประชาชน. (2559). *การเข้าสู่ ประชาคม อาเซียน*. สืบค้น 22 มีนาคม, 2562, จาก https://www.prd.go.th/download/article/article_20160113213434.pdf
- ณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน, (2553). *ทฤษฎีอาชญวิทยา*. สืบค้น 19 ตุลาคม, 2562, จาก <http://law.stou.ac.th/dynfiles>.
- คูอาเซียน. (2563). *7 เขต 7 รัฐของประเทศพม่า*. สืบค้น 4 มกราคม, 2563, จาก <http://www.dooasia.com/info-myanmar/7เขต7รัฐของประเทศพม่า/>
- ธนาคารกรุงเทพ. (2562). *ไทยแชมป์ค่าแรงแพงสุดในอาเซียน*. สืบค้น 15 ตุลาคม, 2562, จาก <https://www.bangkokbanksme.com/en/thai-labor-cost-asean>
- ประภัสสร เทพชาติ. (2556). *ผลกระทบของประชาคมอาเซียนต่อไทย*. สืบค้น 11 กุมภาพันธ์, 2563, จาก <http://www.drprapat.com/ผลกระทบของประชาคมอาเซียน>
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2531). *อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม ปัญหา อุปสรรค และแนวทางควบคุม*. กรุงเทพฯ: การพิมพ์พระนคร.
- พรชัย ชันดี และคณะ. (2558). *ทฤษฎีอาชญวิทยา: หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์*. กรุงเทพมหานคร: ส.เจริญการพิมพ์.
- พรรณไม้ไทย. (2558). *ดอกไม้ประจำอาเซียน*. สืบค้น 15 มกราคม, 2563, จาก <https://www.panmai.com/>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด ศูนย์เมียนมาร์ศึกษา. (2560). *ระบบการปกครองประเทศเมียนมา*. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์, 2563, จาก <http://myanmarcenter.kpru.ac.th/myanmar/index.php/2017-07-27-15-09-12>
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศูนย์อาเซียนศึกษา. (2563). *ประเทศเมียนมา*. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์, 2563, จาก <http://www.nan.mcu.ac.th/aec/index.php/aec-group/myanmar#ข้อมูลทั่วไป>
- รวี ชื่นชม. (2559). *ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองของภาครัฐเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนในปี ค.ศ. 2015*. *EAU Heritage Journal Social Science and Humanity*, ปีที่ 6 ฉบับที่ 1, 226-234
- ราชกิจจานุเบกษา. (2522). *พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522*. สืบค้น 26 พฤศจิกายน, 2562, จาก <http://www.mratchakitcha.soc.go.th/>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ลงทุนศาสตร์. (2561). *รายได้เฉลี่ย (บาท/เดือน) ของประชากรแต่ละประเทศใน ASEAN*. สืบค้น 22 มีนาคม, 2562, จาก <http://www.investertest.co/economy/asean/>
- ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา. (2559). *การจัดการแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย 3 สัญชาติของไทย: การสำรวจทางกฎหมาย นโยบาย ทางเลือก. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, ปีที่ 7 ฉบับที่ 1, 49-74.*
- สุภกร วงษ์พลบ . (2563). *แผนที่ประเทศไทยเมียนมา*. สืบค้น 11 กุมภาพันธ์, 2563, จาก <http://wongpob.blogspot.com/p/blog-page.html>
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตรวจค้นเข้าเมือง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ. (2561). *ข้อมูลเผยแพร่. สถิติ สดม*. สืบค้น 15 มีนาคม, 2562, จาก https://www.immigration.go.th/immigration_stats
- สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ศูนย์เทคโนโลยี. (2562). *ข้อมูลสถิติการเดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักรไทยของชาวเมียนมา*. สืบค้น 23 ธันวาคม, 2562, จาก https://www.immigration.go.th/immigration_stats
- สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2563). *ข้อมูลพื้นฐาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา*. สืบค้น 15 มีนาคม, 2562, จาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/141175/141175.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2556). *การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน*. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์, 2563, จาก <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-ebbas/2555-aseanbook.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). *การเมืองเมียนมากับทิศทางความสัมพันธ์ไทย-เมียนมา*. สืบค้น 11 กุมภาพันธ์, 2563, จาก https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2559/feb2559-3.pdf
- สำนักงานส่งเสริมการค้าภายในประเทศ ณ กรุงย่างกุ้ง. (2562). *รายงานสถานการณ์การค้าระหว่างประเทศสาธารณรัฐสหภาพเมียนมา ประจำเดือน มีนาคม 2562*. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์, 2563, จาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/552706/552706.pdf
- สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 33/2560*. สืบค้น 25 ตุลาคม, 2562, จาก <https://library2.parliament.go.th/giventake/ncpo.html>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สิริรัฐ สุกันธา. (2557). การเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่าในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. *Journal of Economics*, ปีที่ 18 ฉบับที่ 1, 45-63
- โอเคนั้นบล็อก. (2554). เปิดพื้นที่ Danger Zone เขตชายแดนไทย... สุ่มเสี่ยงอย่าเดินหลงเข้าไปเด็ดขาด. สืบค้น 6 มกราคม, 2563, จาก
<http://oknation.nationtv.tv/blog/akom/2011/01/03/entry-2/comment>
- Durkheim, E. (1938). *The rules of the Sociological Method*. Chicago: University of Chicago.
- Google Map. (2020). *Google Maps API*. Retrieved March 16, 2020,
<https://developers.google.com/maps/>.
- Nels, A. (1923). *The Hobo*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Orcutt, J. D. (1983). *Analyzing deviance*. Homewood, IL: Dorsey Press.
- Park, R.E. (1925). The Growth of the city: An introduction to a research project. In Robert E. Park, Ernest W. Burgess and Roderick D. McKenzie (eds.), *The city*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Shaw, C. R. (1930). *The Jack-Roller: A Delinquent Boy's Own Story*. Chicago: University of Chicago Press.
- Traub, S.H. and Little, C.B. (1999). *Theories of deviance*. (5th ed) Belmont, CA: Wadsworth.
- Thomas, W. I., & Znaniecki, F. (1927). *The Polish peasant in Europe and America*. New York: Alfred A. Knopf.

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ 1

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

แบบสัมภาษณ์

การกระทำความผิดในประเทศไทยของชาวเมียนมา

หลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน

(การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย)

กลุ่มเป้าหมายที่ 1 (หน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย)

ข้อมูล ผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง

วัน / เดือน / ปี ที่สัมภาษณ์ สถานที่.....

สัมภาษณ์ตั้งแต่เวลา น. ถึงเวลา น.

คำถามบทสัมภาษณ์

1. สภาพปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สภาพปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาก่อนการเปิดประชาคมอาเซียน (31ธ.ค.2558) และหลังการเปิดประชาคมอาเซียนเป็นอย่างไร และมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

(ต่อ)

3. ท่านคิดว่าเพราะสาเหตุใด ชาวเมียนมาจึงลักลอบหลบหนีเข้ามายังประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่า หลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน สาเหตุของชาวเมียนมาที่ลักลอบหลบหนีเข้ามายังประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่า แนวทางแก้ไขปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาในปัจจุบันมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพหรือไม่ และท่านมีข้อเสนอแนะว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

6. อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ 2

แบบสัมภาษณ์

การกระทำความผิดในประเทศไทยของชาวเมียนมา

หลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน

(การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย)

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 (องค์กร หน่วยงาน บริษัท หรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับชาวเมียนมา)

ข้อมูล ผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง

วัน / เดือน / ปี ที่สัมภาษณ์ สถานที่.....

สัมภาษณ์ตั้งแต่เวลา น. ถึงเวลา น.

คำถามบทสัมภาษณ์

1. ท่านมีความเกี่ยวข้องกับชาวเมียนมา อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา ในปัจจุบัน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ต่อ)

3. ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมามาก่อนการเปิดประชาคมอาเซียน (31 ธ.ค. 2558) และหลังการเปิดประชาคมอาเซียนเป็นอย่างไร และมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าเพราะสาเหตุใด ชาวเมียนมาจึงลักลอบหลบหนีเข้ามายังประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่า หลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน สาเหตุของชาวเมียนมาที่ลักลอบหลบหนีเข้ามายังประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ต่อ)

6. ท่านคิดว่า ควรจะมีแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมาที่เหมาะสมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

6. อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ 3

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

แบบสัมภาษณ์

การกระทำความผิดในประเทศไทยของชาวเมียนมา

หลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน

(การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย)

กลุ่มเป้าหมายที่ 3 ชาวเมียนมา

- ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
- เข้าเมืองโดยถูกต้องกฎหมาย

ข้อมูล ผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล

วัน / เดือน / ปี ที่สัมภาษณ์ สถานที่

สัมภาษณ์ตั้งแต่เวลา น. ถึงเวลา น.

คำถามบทสัมภาษณ์

1. ท่านมีถิ่นฐานอยู่ที่ใด สัญชาติใด

.....

.....

.....

2. ท่านเข้ามายังประเทศไทยตั้งแต่เมื่อใด และด้วยวิธีการใด

.....

.....

.....

3. เพราะสาเหตุใด ท่านจึงตัดสินใจเข้ามายังประเทศไทย

.....

.....

.....

The logo of Rangsit University is a circular emblem. At the top is a stylized flame or sunburst. Below it are several radiating lines of varying lengths, creating a sunburst effect. The text 'มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University' is written in a semi-circle at the bottom of the emblem.

ภาคผนวก ง

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 11)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

หน้า ๕

เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๔๗ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๑

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง

พ.ศ. ๒๕๒๒

(ฉบับที่ ๑๑)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ แต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดทุกจังหวัดหรือผู้รักษาราชการแทน

(๒) ผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๑ - ๕ หรือผู้รักษาราชการแทน

(๓) ผู้กำกับการ หรือ รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจนครบาลหรือภูธร หรือสารวัตรหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร หรือผู้รักษาราชการแทน

ข้อ ๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๑ มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ เฉพาะที่เกี่ยวกับคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา หรือสัญชาติอื่นตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศกำหนด

ข้อ ๓ ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ภาคผนวก จ

แนวทางการปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายฯ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ตร.

โทร. ๐ ๒๒๘๗ ๓๑๑๖

ที่ ๐๐๒๙.๑๓๒/ว.๘๗

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดีอาญาหรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

รอง ผบ.ตร., ผู้ช่วย ผบ.ตร. หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า
ผบช., ผบก. ในสังกัด สง.ผบ.ตร. หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

ตามหนังสือ ตร. ที่ ๐๐๒๙.๘๔๑/ว๐๐๙๔ ลง ๓๑ ต.ค.๒๕๕๑ กำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดีอาญาหรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ ให้หน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติ ซึ่งแนวทางดังกล่าวได้ใช้มาเป็นระยะเวลานาน ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงไปในหลายเรื่อง และมีแนวทางปฏิบัติแตกต่างไปจากเดิม ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและมาตรฐานสากล จึงสมควรกำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดีอาญาหรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนี้

๑. คนต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายในคดีอุกฉกรรจ์หรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

๑.๑ กรณีคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายในคดีอุกฉกรรจ์

ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าว โดยให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วันเดือนปีเกิด อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ หมายเลขหนังสือเดินทาง ภูมิลำเนา การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เมื่อวันที่ เดือนปีใด โดยทางใด วันเดือนปีที่เกิดเหตุ พฤติการณ์แห่งคดี และสำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน ๑ ชุด (ตามเอกสารแบบที่ ๑) ส่งไปยัง ตท. ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ทราบเหตุดังกล่าว เพื่อแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และสำนักงานกลางตำรวจสากลของประเทศที่คนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายทราบ

๑.๒ กรณีคนต่างด้าวถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าว โดยให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วันเดือนปีเกิด อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ หมายเลขหนังสือเดินทาง ภูมิลำเนา การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เมื่อวันที่ เดือนปีใด โดยทางใด วันเดือนปีที่เกิดเหตุ พฤติการณ์แห่งคดี และสำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน ๑ ชุด (ตามเอกสารแบบที่ ๑) ส่งไปยังหน่วยงาน ดังต่อไปนี้

๑.๒.๑ ตท. ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ทราบเหตุดังกล่าว พร้อมส่งภาพถ่ายศพ จำนวน ๓ ภาพ และพิมพ์ลายนิ้วมือศพ จำนวน ๓ ชุด เพื่อแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และสำนักงานกลางตำรวจสากลของประเทศที่คนต่างด้าวถึงแก่ความตายทราบ

๑.๒.๒ สตม. ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ทราบเหตุดังกล่าว โดยสถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนกลาง ให้ส่งไปที่ ศทส.ตม. ส่วนสถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ให้ส่งไปที่ ตม.จว. หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ที่ใกล้ที่สุด เพื่อบันทึกข้อมูลลงในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ สตม.

/๒. คนต่างด้าวตกเป็นผู้ต้องหา...

-๒-

๒. คนต่างด้าวตกเป็นผู้ต้องหาและถูกแจ้งข้อกล่าวหาในคดีอาญา

๒.๑ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน ดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ต้องหา โดยให้ปรากฏ ชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วันเดือนปีเกิด อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ หมายเลขหนังสือเดินทาง ภูมิลำเนา การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเมื่อวันเดือนปีใด โดยทางใด วันเดือนปีที่ถูกจับกุม ข้อหาหรือฐานความผิด สถานที่จับกุมและพฤติการณ์แห่งคดี แล้วรายงาน (ตามเอกสารแบบที่ ๒) พร้อมส่งภาพถ่ายผู้ต้องหา จำนวน ๓ ภาพ พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหา จำนวน ๓ ชุด สำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน ๑ ชุด และสำเนาบันทนาการจับกุม จำนวน ๑ ชุด ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่มาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน ไปยังหน่วยงานดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ สตม. เพื่อดำเนินการตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ โดยสถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนกลาง ให้ส่งไปที่ กก.๓ บก.สส.สตม. ส่วนสถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ให้ส่งไปที่ ตม.จว. หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ที่ใกล้ที่สุด

๒.๑.๒ ตท. เพื่อแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และสำนักงานกลางตำรวจสากลของประเทศที่ผู้ต้องหา มีสัญชาติทราบ รวมทั้งตรวจสอบประวัติอาชญากรรมของผู้ต้องหาด้วย

๒.๒ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน บันทึกข้อมูลรายละเอียดทางคดีในระบบสารสนเทศ.ตร. โดยให้ปรากฏ ชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วันเดือนปีเกิด เพศ สัญชาติ เชื้อชาติ หมายเลขหนังสือเดินทาง เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงยืนยันตัวบุคคลได้ รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลในระบบสารสนเทศ.ตร. ว่าคนต่างด้าวเคยถูกจับกุมดำเนินคดีหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ หากตรวจสอบพบว่าคนต่างด้าวอยู่ระหว่างการถูกดำเนินคดีในคดีอื่นๆ ให้พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และรายงานให้ ตท. และ สตม.ทราบ

๒.๓ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน ตรวจสอบสถานภาพการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวกับ สตม. โดยหากพบว่าคนต่างด้าวไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุด ให้ดำเนินการดังนี้

๒.๓.๑ ดำเนินคดีกับคนต่างด้าวในความผิดนั้นๆ

๒.๓.๒ กรณีคนต่างด้าวได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นสอบสวน ให้นำตัวคนต่างด้าว ส่ง สตม.ดำเนินการตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ เนื่องจากคนต่างด้าวไม่มีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักร

๒.๓.๓ หากมีการนำตัวผู้ต้องหาไปมัดฟ้องหรือฝากขังต่อศาลให้ระบุในคำร้องมัดฟ้องหรือฝากขัง เพื่อนำเรียนต่อศาลให้ทราบถึงสถานภาพการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวว่าไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุด แล้วแต่กรณี เพื่อขอคัดค้านการปล่อยตัวชั่วคราว และระบุด้วยว่าหากศาลอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว คนต่างด้าวจะไม่มีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักร

๒.๔ กรณีได้รับแจ้งจาก สตม. ว่าคนต่างด้าวได้ถูกเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว หากมีการนำตัวไปมัดฟ้องหรือฝากขัง ให้ระบุในคำร้องด้วยว่าคนต่างด้าวถูกเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร และระบุถึงการที่คนต่างด้าวไม่มีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักรเช่นเดียวกับข้อ ๒.๓.๓

๒.๕ กรณีพนักงานสอบสวนปล่อยตัวชั่วคราวคนต่างด้าวซึ่งตกเป็นผู้ต้องหา และระยะเวลาการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวยังไม่สิ้นสุด ให้กำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวในสัญญาประกัน ห้ามมิให้เดินทางออกนอกราชอาณาจักร โดยผู้ต้องหายินยอมสละสิทธิในการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรแล้วให้รับมีหนังสือแจ้งรายละเอียดโดยให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ หมายเลขหนังสือเดินทาง และสำเนาสัญญาประกันไปยัง สตม. และให้ สตม. ระวังการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรของผู้ต้องหาตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญาประกันต่อไป

หากต่อมาคนต่างด้าวซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาและได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว มีเหตุจำเป็นที่จะต้องเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ให้พนักงานสอบสวนเสนอความเห็นให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน เป็นผู้พิจารณาอนุญาตหรือไม่ พร้อมแจ้งความเห็นให้ สตม. ทราบ และให้ สตม. ตรวจสอบว่าผู้ต้องหาไม่เหตุนำเดินทางออกนอกราชอาณาจักรกรณีอื่นด้วยหรือไม่ หากไม่มีก็ให้พิจารณาอนุญาตให้เดินทางออกนอกราชอาณาจักรตามระยะเวลาที่พนักงานสอบสวนเห็นสมควรเป็นคราวๆ ไป

๒.๖ กรณีคนต่างด้าวถูกควบคุมหรือจำคุกอยู่ในเรือนจำ ให้พนักงานสอบสวนอายัดตัวต่อเรือนจำและสถานีตำรวจท้องที่ที่เรือนจำตั้งอยู่ โดยเมื่อมีการปล่อยตัวจากเรือนจำไม่ว่าจะเป็นกรณีได้รับการประกันตัวในชั้นศาลหรือพ้นโทษหรือกรณีอื่นใดก็ตาม ให้พนักงานสอบสวนนำตัวส่งมอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

๒.๗ คนต่างด้าวที่ต้องหากคดีดังกล่าว ไม่ว่าจะผลคดีถึงที่สุดจะเป็นประการใด ในชั้นใด ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน ดำเนินการติดตามนำตัวส่งมอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง โดยมีหนังสือนำส่งพร้อมหนังสือเดินทางหรือสำเนาหนังสือเดินทาง รวมทั้งแจ้งผลคดีถึงที่สุดและสำเนาคำพิพากษา สำเนาหมายปล่อย สำเนาคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการพร้อมความเห็นทางคดีสำเนาใบเสร็จรับเงินการเสียค่าปรับชั้นศาล หรือชั้นพนักงานสอบสวน แล้วแต่กรณี (ตามเอกสารแบบที่ ๓) ให้ สตม. เพื่อพิจารณาว่าคนต่างด้าวผู้นั้นมีพฤติการณ์ต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักรหรือไม่

๒.๘ กรณีคนต่างด้าวต้องหากคดีอาญา และศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้กักขังหรือกักขังแทนค่าปรับ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ถูกกักขัง โดยให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ ผลคดีอาญาของศาล หมายเลขคดีดำ หมายเลขคดีแดง วันเดือนปีที่พิพากษาฐานความผิดที่ศาลลงโทษ และได้รับโทษอย่างไร แล้วรายงาน (ตามเอกสารแบบที่ ๔) พร้อมกับส่งหนังสือเดินทางหรือสำเนาหนังสือเดินทางไปให้หัวหน้าสถานีตำรวจที่สถานกักขังของกรมราชทัณฑ์ตั้งอยู่ เพื่อรวบรวมไว้เป็นข้อมูลเบื้องต้น หลังจากคนต่างด้าวพ้นโทษกักขังแล้ว ให้หัวหน้าสถานีตำรวจที่สถานกักขังของกรมราชทัณฑ์ตั้งอยู่รับตัวคนต่างด้าวที่พ้นโทษส่ง สตม. ในการส่งตัวคนต่างด้าวให้ ผบก.น. หรือ ผบก.ก.จว. ที่สถานกักขังของกรมราชทัณฑ์ตั้งอยู่ สนับสนุนการส่งตัวคนต่างด้าวที่พ้นโทษแล้ว

๒.๙ การรายงานและการนำตัวคนต่างด้าวส่งมอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองตามข้อ ๒.๗ และ ๒.๘ ให้รับดำเนินการโดยเร็ว โดยในส่วนกลางให้ส่งที่ กก.๓ บก.สส.สตม. ในส่วนภูมิภาคให้ส่ง คม.จว. หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ที่ใกล้ที่สุด

๒.๑๐ กรณีที่มีการจับกุมคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว หรือกัมพูชา ซึ่งกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ฐานเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้ดำเนินการผลักดันออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ต้องดำเนินคดีตามหนังสือ ตร.ที่ ๐๐๒๒.๐๒๒/๑๖๗๐ ลงวันที่ ๑๓ ธ.ค.๒๕๕๑

-๔-

ซึ่งออกตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๑๑) ลงวันที่ ๒ มิ.ย.๒๕๔๑ โดยให้ผู้จับส่งคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมดังกล่าวไปยัง สตม. สำหรับในส่วนกลางให้ส่งที่ กก.๓ บก.สส.สตม. ในส่วนภูมิภาคให้ส่ง ตม.จว.หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ที่ใกล้ที่สุด โดยให้ส่งคนต่างด้าวไปพร้อมกับบันทึกการจับกุม (ตามเอกสารแบบที่ ๕)

๒.๑๑ กรณีพนักงานสอบสวนสงสัยหนังสือเดินทางเป็นเอกสารปลอมหรือไม่ ให้ตรวจสอบโดยตรงกับสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลของคนต่างด้าวที่ประจำอยู่ในประเทศไทย (ตามเอกสารแบบที่ ๖) ซึ่งหากตรวจสอบแล้วพบว่า เป็นเอกสารปลอม ให้ดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป แล้วแจ้งให้ ตท. ทราบเพิ่มเติม

ในกรณีที่มีปัญหาในการติดต่อประสานงานกับสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุล ให้แจ้งให้ ตท. เป็นผู้ดำเนินการแทน

๒.๑๒ กรณีที่มีการยึดหนังสือเดินทางของผู้ต้องหาไว้เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน หลังจากพนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่าหมดความจำเป็นในการยึดไว้แล้ว ให้รับส่งหนังสือเดินทางของผู้ต้องหาคืนให้สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลของผู้ต้องหาที่ประจำอยู่ในประเทศไทย หากไม่มีสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลประจำอยู่ในประเทศไทย ให้นำส่ง สตม.เพื่อเก็บรักษาไว้และคืนให้กับเจ้าของหนังสือเดินทางต่อไป

๒.๑๓ กรณีที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งได้รับการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ประสานงานประจำสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลต่างๆ ประจำประเทศไทย ขอให้ควบคุมตัวคนต่างด้าว โดยอ้างว่าได้ยกเลิกหนังสือเดินทางหรืออ้างว่าเป็นบุคคลที่ทางการประเทศนั้นๆ ต้องการตัวก่อนที่จะดำเนินการใดๆ ให้เสนอเรื่องผ่าน ตท. เพื่อตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และประมวลเสนอ ตร.เพื่อสั่งการเป็นกรณีๆ ไป

หากเป็นกรณีเจ้าหน้าที่ประสานงานของสถานทูต สถานกงสุล และหน่วยงานของตำรวจประเทศต่างๆ ประจำประเทศไทยร้องขอให้ สตม.ช่วยจับกุมคนต่างด้าว โดยแจ้งว่าได้ยกเลิกหนังสือเดินทางซึ่งจะต้องใช้อำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมืองพ.ศ.๒๕๒๒ ในการส่งกลับและคนต่างด้าวยินยอมที่จะเดินทางกลับประเทศของตนด้วยความสมัครใจ ให้ สตม.พิจารณาดำเนินการตามร้องขอ โดยให้ตรวจสอบข้อมูลกับ ตท. ก่อน

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งและไม่สามารถรอการตรวจสอบข้อมูลกับ ตท. ได้ ให้ ผบ.ช.สตม. เป็นผู้พิจารณาดำเนินการ แล้วรายงานให้ ตร.(ผ่าน ตท.) ทราบทันทีถึงเหตุผลและความจำเป็น ตลอดจนรายละเอียดการปฏิบัติ แต่ทั้งนี้ สตม. จะต้องระมัดระวังไม่ให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และหน่วยงานของประเทศต่างๆ ใช้ สตม. เป็นเครื่องมือในการกักตัวคนต่างด้าวไว้ก่อน แล้วจึงดำเนินการขอส่งผู้ร้ายข้ามแดนภายหลัง ซึ่งจะเป็นปัญหาในการกักตัวคนต่างด้าวดังกล่าว

๒.๑๔ กรณีที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งพบหรือมีข้อมูลว่าของคนต่างด้าวรายใดมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ให้หน่วยงานนั้นรวบรวมข้อมูลตลอดจนพฤติการณ์ที่มีลักษณะต้องห้ามแล้วรีบแจ้งไปยังหน่วยงาน ดังนี้

๒.๑๔.๑ กรณีมีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าการค้ายาเสพติด ให้แจ้งไป ยัง บข.ส.

๒.๑๔.๒ กรณีมีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าจะเข้ามาเพื่อการค้าประเวณี การค้าหญิงหรือเด็ก หรือการลักลอบหนีภาษีศุลกากร หรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้แจ้งไปยัง บข.ก.

-๕-

๒.๑๔.๓ กรณีมีพฤติกรรมเป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ให้แจ้งไปยัง บช.ส.

๒.๑๔.๔ กรณีมีพฤติกรรมที่นอกเหนือจากข้อ ๒.๑๔.๑ - ๒.๑๔.๓ ให้แจ้งไปยัง สตม.

หลังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตาม ๒.๑๔.๑ - ๒.๑๔.๓ ข้างต้นได้รับข้อมูลแล้ว ให้รับดำเนินการตรวจสอบข้อมูลตลอดจนพฤติกรรมของคนต่างด้าวเพิ่มเติม หากพบว่าคนต่างด้าวดังกล่าวมีพฤติกรรมและการกระทำที่มีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๖๒ ให้รีบแจ้งไปยัง สตม. พร้อมมีความเห็นเสนอเพื่อพิจารณาว่าบุคคลต่างด้าวผู้นั้นมีพฤติกรรมต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักรหรือไม่

๓. ให้ทุกหน่วยงานในสังกัด ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด การสั่งการใดที่ขัดหรือแย้งกับแนวทางการปฏิบัติตามหนังสือนี้ ให้ปฏิบัติตามหนังสือนี้แทน

จึงแจ้งมาเพื่อทราบ

พล.ต.อ.

(จักรทิพย์ ชัยจินดา)

ผบ.ตร.

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

The image features a large, faint watermark of the Rangsit University logo in the center. The logo consists of a stylized flame or sunburst shape at the top, with a circular base containing radiating lines. Below the logo, the text "มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University" is written in a semi-circle.

ภาคผนวก ฉ

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

พระราชกำหนด

การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

พ.ศ. ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวและกฎหมายว่าด้วยการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

พระราชกำหนดนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

พระราชกำหนดนี้มีสาระสำคัญเป็นการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศและการทำงานของคนต่างด้าว และให้มีคณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวซึ่งมีอำนาจกำหนดนโยบายและกำกับการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ซึ่งพระราชกำหนดนี้มีบทบัญญัติบางประการที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล เสรีภาพในเคหสถานของบุคคล เสรีภาพของบุคคลในการเขียน การพิมพ์ และการโฆษณา สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพของบุคคลในการประกอบอาชีพ โดยมีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวให้เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๘ ห้ามคนต่างด้าวทำงานที่กำหนดไว้ในประกาศที่ออกตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง หรือทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงาน

มาตรา ๙ ห้ามผู้ได้รับคนต่างด้าวทำงานที่กำหนดไว้ในประกาศที่ออกตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง หรือรับคนต่างด้าวทำงานโดยที่คนต่างด้าวไม่มีใบอนุญาตทำงาน

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ ไม่ใช้บังคับแก่การทำงานของคนต่างด้าวตามมาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔

ในกรณีหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณีกำหนดให้คนต่างด้าวทำงานตามที่กำหนดไว้ในประกาศที่ออกตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ได้ คนต่างด้าวนั้นต้องได้รับอนุญาตทำงานตามบทบัญญัติและเงื่อนไขของหนังสือสัญญานั้นด้วย

มาตรา ๑๑ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจประกาศกำหนดค่าธรรมเนียมเพื่อเรียกเก็บจากนายจ้างที่จ้างคนต่างด้าวทำงานตามประเภทงานที่กำหนดในราชอาณาจักรได้

ผู้ใดประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีและชำระค่าธรรมเนียมก่อนทำสัญญาจ้าง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในวรรคสองต้องเสียเงินเพิ่มอีกหนึ่งเท่าของจำนวนค่าธรรมเนียมที่ต้องชำระ

มาตรา ๑๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๔ วรรคสอง รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจประกาศกำหนดงานประเภทใดซึ่งต้องได้รับการจัดสรรจำนวนคนต่างด้าวเข้าทำงาน ในกรณีนี้ รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขอย่างไรก็ได้ด้วยก็ได้

มาตรา ๑๓ เมื่อมีการประกาศตามมาตรา ๑๒ แล้ว หากบุคคลใดจะจ้างคนต่างด้าวทำงานตามมาตรา ๑๒ กับตน ให้ยื่นคำขออนุญาตจ้างคนต่างด้าวเข้าทำงานต่ออธิบดีได้

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้บุคคลดังต่อไปนี้ทำงานในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ หรือจะยกเว้นไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้ ในกรณีใด ๆ ก็ได้

(๑) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือนายจ้างนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ

(๒) คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในราชอาณาจักร

มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและความปลอดภัยสาธารณะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจประกาศกำหนดเขตที่พกอาศัยสำหรับผู้รับอนุญาตให้ทำงาน เฉพาะจำพวกใดหรือท้องที่ใดก็ได้

มาตรา ๑๐๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

เพื่อประโยชน์ในการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้ ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบคนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยไม่ได้รับใบอนุญาตทำงานหรือทำงานแตกต่างจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตทำงานอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้ และพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้คนต่างด้าวไปรายงานตัวยังสถานีตำรวจพร้อมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่คนต่างด้าวผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือจะหลบหนี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับคนต่างด้าวนั้นโดยไม่ต้องมีหมายจับและให้นำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนโดยทันที

หมวด ๘
 บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๐๑ คนต่างด้าวซึ่งมิใช่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่คนต่างด้าวซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ยินยอมเดินทางกลับออกไปนอกราชอาณาจักรภายในเวลาที่พนักงานสอบสวนกำหนด แต่ต้องไม่ช้ากว่าสามสิบวัน พนักงานสอบสวนจะเปรียบเทียบปรับก็ได้ และเมื่อได้ดำเนินการให้คนต่างด้าวนั้นเดินทางกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดรับคนต่างด้าวเข้าทำงานโดยฝ่าฝืนมาตรา ๙ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงแปดแสนบาทต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน

มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศไทยโดยไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๖ ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ภาคผนวก ข

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 33/2560

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๓๓/๒๕๖๐

เรื่อง มาตรการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

ตามที่มีการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวได้ทั้งระบบ อันเป็นการสร้างความมั่นคงทางด้านแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ นั้น โดยที่พระราชกำหนดดังกล่าว กำหนดให้นายจ้างและคนต่างด้าวมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหลายประการ และได้กำหนดความผิดและบทกำหนดโทษ ในอัตรารุนแรง ซึ่งยังมีได้มีเวลาสร้างความรับรู้ความเข้าใจเพียงพอแก่ประชาชน จึงก่อให้เกิดความตื่นตระหนกและอาจส่งผลกระทบต่อนายจ้างภาคครัวเรือน ภาคผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม และภาคเกษตรกรรมจนกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมได้ ดังนั้น เพื่อให้ นายจ้างและคนต่างด้าว รวมทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มีเวลาเตรียมการและดำเนินการให้เป็นไปตาม กฎหมาย เพื่อความเป็นธรรมและไม่เกิดผลกระทบในทางเศรษฐกิจและสังคมรุนแรงเกินควร โดยยังคง รักษาเจตนารมณ์ในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวทั้งระบบให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และยังคงมีมาตรการต่อต้านการค้ามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องมีมาตรการชั่วคราว เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวตามพระราชกำหนดดังกล่าวในช่วงเวลา เปลี่ยนผ่านการใช้บังคับกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับ มาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๑๙ และมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชกำหนด การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้นายจ้างและคนต่างด้าวเร่งดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนตามพระราชกำหนด การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนด

ในกรณีที่คนต่างด้าวผู้ใดมีความจำเป็นต้องเดินทางออกนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับไปยังประเทศ ต้นทางหรือเดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้ถูกต้องตามวรรคหนึ่ง ให้คนต่างด้าวผู้นั้นได้รับยกเว้นการดำเนินการเกี่ยวกับการเดินทางเข้าหรือออกนอกราชอาณาจักรตาม กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนด เป็นการชั่วคราวโดยการหารือร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ

ภาคผนวก ข

กระบวนการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าว

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กระบวนการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าว / กระบวนการพิสูจน์ความสัมพันธ์นายจ้าง และลูกจ้าง / กระบวนการขออนุญาตทำงานชั่วคราว ตามนโยบายของรัฐบาล

1. มิถุนายน พ.ศ.2560 รัฐบาลไทยบังคับใช้ พ.ร.ก.การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว โดยเพิ่มโทษนายจ้างที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบให้เกิดภavnายจ้างทิ้งแรงงานผิดกฎหมาย แรงงานผิดกฎหมายเดินทางกลับประเทศ
2. กรกฎาคม พ.ศ.2560 รัฐบาลผ่อนผันการจับกุมแรงงานผิดกฎหมาย จนถึง วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2561
3. วันที่ 24 กรกฎาคม – 7 สิงหาคม 2560 รัฐบาลเปิดศูนย์รับแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว เพื่อให้ นายจ้างพาแรงงานที่ผิดกฎหมายของตนมาขึ้นทะเบียน
4. ศูนย์พิสูจน์ความสัมพันธ์ นายจ้างและลูกจ้าง นำข้อมูลที่ได้จากการรับแจ้งการทำงานของคนต่างด้าวมาพิสูจน์ว่า ก่อนนำแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายนี้มาขึ้นทะเบียน แรงงานนี้เป็นลูกจ้างจริง มีอายุการทำงานจริง เพื่อป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์จากการลักลอบนำคนต่างด้าวเข้ามาโดยผิดกฎหมายในขณะที่มีการเปิดขึ้นทะเบียน เพื่อนำมาขึ้นทะเบียน
5. รัฐบาลไทยเจรจากับประเทศต้นทาง เมียนมา ลาว กัมพูชา เพื่อส่งเจ้าหน้าที่มาพิสูจน์สัญชาติ
6. ตั้งศูนย์พิสูจน์สัญชาติเพื่อการทำงานของคนต่างด้าว OSS (One Stop Service) โดยนำข้อมูลที่นายจ้างนำมาขึ้นทะเบียนส่งไปตรวจสอบยังประเทศต้นทางว่าเป็นพลเมืองของประเทศนั้นจริงหรือไม่
7. เมื่อตรวจสอบแล้วเป็นพลเมืองประเทศนั้นจริง จะได้รับ บัตรยืนยันการเป็นพลเมือง และ CI (Certificate of Identity) หนังสือสำคัญประจำตัวแบบชั่วคราว (ชาวเมียนมา จะเป็นเล่มสีเขียว) จากเจ้าหน้าที่ของประเทศนั้นๆ
8. นำ CI (Certificate of Identity) หนังสือสำคัญประจำตัวดังกล่าว มาขอ VISA จากเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง
9. พบเจ้าหน้าที่จัดหางาน แจ้งการทำงาน เพื่อออกใบเสร็จรับเงิน ชำระค่าทำเนียมในการขออนุญาตทำงาน (ใช้แทนเอกสารขออนุญาตทำงานโดยถูกต้อง)

ภาพที่ 1 บัตรยืนยันการเป็นพลเมือง และ CI (Certificate of Identity) ของชาวเมียนมา

ภาพที่ 2 การตรวจลงตรา (Visa) เพื่อการทำงาน (Non Immigrant L-A)

ภาพที่ 3 ใบเสร็จใบเสร็จรับเงิน ชำระค่าทำเนียมในการขออนุญาตทำงาน

กรมการจ้างงาน
กระทรวงแรงงาน

เล่มที่ 114182
ใบเสร็จรับเงิน

เลขที่ 01

สำนักงานจัดหางานจังหวัดสมุทรสาคร

ที่ทำการ วันที่ 22 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 61

เลขรับค่าขอที่ 4ขต61/39276

ได้รับเงินจาก 2.MR./

สัญชาติ พม่า ประเภทประจำตัวคนต่างด้าว

ชื่อนายจ้าง/สถานประกอบการ บริษัท

คำนวณยอดดังนี้

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
☒ ค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอ ฉบับละ 100 บาท	100
☐ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงาน	
☐ อายุไม่เกิน 3 เดือน ฉบับละ 225 บาท	
☐ อายุไม่เกิน 6 เดือน ฉบับละ 450 บาท	
☐ อายุไม่เกิน 1 ปี ฉบับละ 900 บาท	
☐ การอนุญาตให้ทำงานอื่น	
☐ การอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อ หรือสถานที่ทำงาน	
☒ ค่าธรรมเนียมขอรับใบอนุญาตไม่เกิน 2 ปี	1800
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น (บาท)	1900
(ตัวอักษร)	หนึ่งพันเก้าร้อยบาทถ้วน

ได้รับเงินไว้เป็นค่าผูกมัดแล้ว

นางสาวกมลเนตร เรืองสิน ผู้รับเงิน

เจ้าพนักงานกฎหมาย 3 สัญชาติ

ผู้รับเงิน

นักวิชาการเงินและบัญชี

ใบแทนใบอนุญาติการทำงานได้

กรมการจ้างงานจังหวัดสมุทรสาคร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ร้อยตำรวจเอก อนุชิต บุญรินทร์
วัน เดือน ปีเกิด	29 มกราคม 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดกาญจนบุรี ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาตำรวจ, 2556 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญา วิทยาและการบริหารงานยุติธรรม, 2563
ที่อยู่ปัจจุบัน	90 หมู่ 7 ตำบล สามพราน อำเภอ สามพราน จังหวัด นครปฐม 73110
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้บังคับกองร้อย ฝ่ายปกครอง 1 กองบังคับการปกครอง โรงเรียนนายร้อย ตำรวจ